

МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ

к августовским совещаниям
учителей

12-21 стр.

**Рабочие
тетради по
английскому
языку –
эффективный
образовательный
инструмент**

24 стр.

КООМДУК-ПЕДАГОГИКАЛЫК, ИЛИМИЙ-ПОПУЛЯРДУУ БАСЫЛМА • ОБЩЕСТВЕННО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ, НАУЧНО-ПОПУЛЯРНОЕ ИЗДАНИЕ

КУТ БИЛИМ

www.kutbilim.kg

23-август 2019-жыл №32-33 (10826-27)

Келишим баа

1-СЕНТЯБРЬ БИРИНЧИ САБАК

**«МЕНИН ДОСУМ –
КОМПЬЮТЕР»**

2-11-беттер

**"ЦИФРОВЫЕ
ТЕХНОЛОГИИ В ЖИЗНИ
ЧЕЛОВЕКА"**

Первые уроки:

**“ПРОФЕССИИ
СЕГОДНЯШНЕГО ДНЯ И
ЦИФРОВОГО БУДУЩЕГО”**

ПЕРВЫЙ УРОК КО ДНЮ ЗНАНИЙ НА 2019-2020 УЧЕБНЫЙ ГОД (ДЛЯ УЧАЩИХСЯ 1-4 КЛАССОВ)

«МОЙ ДРУГ – КОМПЬЮТЕР»

В конце урока учащиеся смогут (ожидаемый результат урока):

1. Выразить свое мнение о роли, возможностях и способах использования компьютера в жизни человека.
2. Найти аргументы «за» и «против» работы с компьютером.
3. Продемонстрировать умение работать в команде.

Используемые методы и приёмы: эвристическая беседа.

Ресурсы: классная доска, проектор, компьютер, раздаточный материал.

Ход урока			
Этапы урока	Деятельность учителя	Деятельность учащихся	Время
Психолого-педагогическая организация урока	Доброе утро! Поздравляю вас с началом учебного года!	Поздравляют учителя и одноклассников с началом учебного года	1 мин
	Давайте сегодняшний торжественный день начнем с гимна Кыргызской Республики. В 1-м классе учитель объясняет детям, что такое гимн и показывает, как нужно себя вести при исполнении гимна.	Все встают, кладут правую руку на сердце и слушают гимн, подпевая исполнителям (3-4 класс – поют гимн).	5 мин
Сообщение темы урока	Ребята, чтобы узнать тему сегодняшнего урока, вам нужно отгадать загадку: Он рисует, он считает, Проектирует заводы, Даже в космосе летает И дает прогноз погоды. Миллионы вычислений Может сделать за минуту. Догадайтесь, что за гений? Ну, конечно же ... (Компьютер.) Учитель открывает на доске изображение компьютера.	Хором произносят отгадку («компьютер»)	3 мин
Рассказ учителя	Теперь, когда мы с вами услышали, что может делать компьютер, давайте посмотрим, как он менялся. Само слово «компьютер» произошло от латинского слова, означающего «считать, вычислять». И сначала компьютер действительно умел делать только вычисления, поэтому его и называли ЭВМ – электронно-вычислительная машина. Первые компьютеры, которые появились в 1940-е годы, были огромны: самая первая ЭВМ занимала 42 металлических шкафа и весила 27 тонн. Назвали этот компьютер «ENIAC». Но у него была очень маленькая память и выполнял он всего до 5000 действий в секунду. Современные суперкомпьютеры умеют делать вычисления в миллионы раз быстрее. Но постепенно люди научили компьютер не только вычислять, но и рисовать, делать и редактировать фотографии и видео, писать стихи и музыку, играть в шахматы и многое-многое другое. Менялся и внешний вид компьютера – они становились все меньше. В 1974 году появил-ся персональный компьютер; сейчас же почти каждый из нас носит компьютер просто в кармане или в портфеле, потому что телефон – это тоже компьютер. (Желательно открыть на доске/в презентации изображения ЭВМ 60-х годов, персонального компьютера и сотового телефона).	Учащиеся слушают учителя, смотрят фотографии ЭВМ-персонального компьютера – телефона	3 мин
Работа в группах	А сейчас внимательно послушайте стихотворение: Эта важная машина Вроде сказочного джинна: Отдаёте ей приказ – Даже думает за вас!.. Я на кнопки нажимаю – Отвечает: «ПОНИМАЮ». Я помочь её прошу – Соглашается: «РЕШУ». Цифры скачут друг за другом, Я смотрю на них с испугом: Что же значу я сама Без машинного ума? Только всё-таки компьютер В спешке что-то перепутал. Взял и выдал мне в ответ: «Вам от роду двести лет!..» <i>(Семен Лившиц).</i> А теперь давайте поработаем в группе. Первая группа должна привести несколько примеров (3-4 примера), что компьютер – это друг. Вторая группа, что компьютер – это помощник. Третья группа должна найти подтверждение того, что компьютер – это враг. Группы презентуют свои наработки. Затем учитель проводит обсуждение.	Учащиеся слушают стихотворение Примерные ответы. Первая группа: Позволяет общаться с друзьями в социальных сетях и по электронной почте. Играть в компьютерные игры, в том числе – вместе с друзьями и др. Вторая группа: Помогает готовиться к урокам. Позволяет найти информацию по интересующей меня теме. Облегчает людям работу. Позволяет напечатать нужную информацию и др. Третья группа: Вредит зрению. Вредит осанке, если долго сидеть. При долгой работе за компьютером болит голова. Отвлекает от чтения книг. Может сформировать компьютерную зависимость. При внезапном отключении можно потерять важную информацию и др.	15 мин.
Физкультминутка	Ребята, вы знаете, что нельзя долго сидеть за компьютером? Нужно обязательно делать перерыв и выполнять простые упражнения. Некоторые из них мы с вами сейчас сделаем. Когда будете работать за компьютером дома – повторяйте их каждые полчаса. Гимнастика для глаз: Больше всего за компьютером устают глаза. Поэтому нужно, оторвав взгляд от монитора, часто поморгать (10 сек). Закрыть глаза. Еще раз поморгать и затем посмотрите в окно. Поводить глазами, не поворачивая головы: влево-вправо-вверх – вниз. Сфокусировать внимание на каком-то предмете, расположенном вдали (30 сек.) – затем – вблизи (30 сек.). Чтобы эти упражнения представить более наглядно, можно использовать инфографику (https://aif.ru/health/life/44479) Упражнения для рук, головы и позвоночника: Сжимаем и разжимаем пальцы рук; сжимаем руки в кулак и вращаем ими; сцепив пальцы, соединить ладони и поворачивать кисти то пальцами внутрь (к груди), то наружу; повращать головой – 3 раза – влево, 3 раза – вправо; поднять плечи и плавно отвести их назад, затем – вперед (по 3 раза). Желательно, чтобы эти упражнения были оформлены в виде памятки, которая будет находиться в кабинете.	Учащиеся выполняют упражнение.	5 мин
	Ребята, теперь, когда мы знаем о плюсах и минусах работы с компьютером, давайте попытаемся сформулировать советы, как сделать так, чтобы компьютер оставался другом.	Каждая группа дает 1-2 совета. Примерные ответы: Использовать компьютер для поиска нужной информации. Не увлекаться компьютерными играми, особенно “стрелялками”, “гонками” и др. Соблюдать правила безопасности в Интернете. Выполнять требования к сохранению здоровья и т.д.	7-8 мин.
Рефлексия	Вот теперь, дружок, немного Ты с компьютером знаком. Если дальняя дорога Приведет его в твой дом, То скажи ты всем вокруг: «Вот компьютер – лучший друг!» <i>(В.А. Агафонов)</i> Согласны ли вы с автором? Какая информация на уроке оказалась самой интересной? Какая информация на уроке оказалась самой полезной?		3-5 мин

2019-2020-окуу жылынын Билим күнүнө карата биринчи сабак

“Санарип технологиялары адамдын турмушунда”

(5-8–класстар үчүн)

Максаттар:
1. **Билим берүүчүлүк:**
“санариптештирүү” түшүнүгү жана санариптештирүүнүн коомдун өнүгүүсүндөгү ролу менен тааныштыруу;
2. **Өнүктүрүүчүлүк:**
окуучунун логикалык ой жүгүртүүсүн өстүрүүгө жардам берүү, уккан маалыматына талдоо жүргүзүп, өз оюн кыскача билдире алуусун өстүрүү жана калыптандыруу;
3. **Тарбия берүүчүлүк:**
өз иш-аракеттерине жоопкерчиликтүү мамиле кылууга тарбиялоочу шарттарды түзүү.

Колдонулуучу методдор жана формалар: аңгеме, акыл чабуулу, топтордо иштөө, видео көрсөтүү.
Каражаттар: класстык такта, проектор, компьютер, таркатылуучу материал.

Сабактын жүрүшү:

Сабак-тын этап-тары	Мугалимдин ишмердүүлүгү	Окуучу-лардын ишмер-дүүлүгү	Убак-тысы
Сабакты психоло-гиялык-педаго-гикалык уюш-туруу	Саламатсыңарбы, балдар! Силерди жаңы окуу жылынын башталышы менен куттуктайм!	Мугалимин жана классташтарын жаңы окуу жылынын башталышы менен куттукташат.	1 мүнөт
Гимн	Келгиле, бүгүнкү салтанаттуу күндү Кыргызстандын гимни менен баштайбыз	Бардыгы орундарынан туруп, оң колун жүрөгүнө коюп ырдашат.	5 мүнөт
Сабак-тын темасы менен тааныш-тыруу	Сабактын “Санарип технологиялары адамдын турмушунда” деген темасы боюнча кыскача маалымат берүү. Балдар, силер Кыргыз Республикасынын президенти Сооронбай Жээнбековдун 2019-жылды Өлкөнү санариптештирүү жана региондорду өнүктүрүү жылы деп жарыялаган жарлыгы менен таанышсыңарбы? Азыр Кыргызстандын дээрлик ар бир жаранында интернет желесине чыгууга мүмкүнчүлүгү бар телефондору, көпчүлүгүнүн үйүндө компьютерлери жана планшеттери бар. Ишканаларда, фирмаларда да компьютерлер бар. Алар ар кандай программаларды – электрондук эсеп-кысапты (жумушчулардын айлык маянасын эсептөө, фирмалардын киреше-чыгашаларын көрсөтүү ж.б.) жүргүзүүгө, чиймелердин 3D басылмасы боюнча жасоого колдонушат. Компьютер өндүрүшкө гана жардам бербестен, билим берүү тармагында да чоң мааниге ээ. Мисалы, Бишкек шаарында 1-класска электрондук жазылуу аркылуу барышат. Компьютер дароо эле баланын жашаган жерине жараша кайсы мектепке барарын билдирет. Көпчүлүк мектептерде электрондук журналдар жана күндөлүктөр бар. Жакында алар бардык мектептерде болот. Көбүчөр электрондук платформаларда жайгаштырылган iBilim жана Билим Булагынын материалдары жана www.lib.kg сайтындагы электрондук китептер менен тааныш болсоңор керек. Бейтапканага да онлайн түрүндө жазылууга болот, ал эми саламаттыкты сактоо жаатында көп жылдардан бери телемедицина багыты бар. Анда алыскы аймактарда жашагандар дарыгерден дартты аныктоо үчүн кеңеш же кыйын операция жасоодо адистен он-лайн түрүндө жардам алууга болот. Мына ошентип, компьютердик-санариптик технологиялар адамдарга жашоонун бардык чөйрөсүндө жардам берет. Келгиле, азыр мен айткан маалыматтын негизинде санариптештирүү деген эмне экенин аныктайбыз. Санариптештирүү – бул маалыматты аналогдук жол менен берүүдөн санариптик жол менен берүүгө өтүү. Санарип технологияларын эмне үчүн колдонобуз? Биз санарип технологияларын ар кандай процесстер (уюштуруучулук, бизнес ж.б.) натыйжалуу, сапаттуу болуусу, замандын арышы менен жүрүү үчүн колдонобуз.	Балдар мугалимдин маалыматын угушат. Окуучулар “санарип-тештирүү” түшүнүгүнүн аныктамасын берүүгө аракет кылышат	5 мүнөт
Санарип техно-логия-ларын адам турму-шунда колдонот	Балдар, айткылачы, <u>санарип технологиялары эмнеси менен пайдалуу болушу мүмкүн?</u> Кандай деп ойлойсуңар? Мугалим акыл чабуулу технологиясын (окуучулардын бардык жоопторун тактага жазат, алардын бири-биринин жообун сындап, баа берүүгө жол бербейт). <i>Мугалим керек болгон учурда окуучулардын жоопторун толуктап турат:</i> • <i>жашаган жерине карабастан соодасын өнүктүрүүгө жаңы мүмкүнчүлүктөр (интернет – соода);</i> • <i>электрондук төлөмдөрдүн жана мобилдик банкингдин өнүгүүсү: аймактарга банктык тейлөөлөрдүн санын жогорулатуу керек:</i> • <i>өлкөнүн туристтик мүмкүнчүлүктөрүн активдүү алдыга жылдыруу жана жер-жерлерде аймактык туризмди өнүктүрүүгө түрткү болуучу социалдык түйүндөр аркылуу интернет – брондоону кеңири колдонуу;</i> • <i>кичине жана орто бизнестин субъектилерине консультациялык, маалыматтык жана башка колдоолорду көрсөтүү;</i> • <i>дистанттык билим берүү. Жашаган жеринде эле билим алуу мүмкүнчүлүгү. Ден соолугу чектелген адамдардын билим алууга мүмкүнчүлүгүнүн жеткиликтүүлүгү.</i>	Акыл чабуулуна катышышат.	5-7 мүнөт
			3 мүнөт. Окуучулардын жооптору менен

	<p>5-6-класстар үчүн топтордо иштөө.</p> <p>Балдар, биз IT-технологияларынын жардамы менен көптөгөн маселелерди чечүүгө болоруна токтолдук, бирок мында ар кандай көйгөйлөр да жаралбай койбойт экен.</p> <p>Санарип технологияларын жашообузга киргизүүдө ар бирибизди кандай коркунуч күтүшү мүмкүн?</p> <p>- адамдарды компьютерге алмаштыруу, жумуш орундарынын кыскарышы;</p> <p>- акча каражаттарын уурдоо;</p> <p>- жеке маалыматтарды уурдоо;</p> <p>- хакерлердин иш-аракети;</p> <p>- террористтик уюмдарга жана ар түрдүү секталарга адамдарды тартуу үчүн интернетти колдонуу</p> <p>- жалган маалыматты таратуу (“фейк маалыматтары”);</p> <p>- компьютердик вирустардын ж.б. айынан маалыматтарды жоготуу.</p> <p>Келгиле, биз бүгүн силер менен эмне кылганда Интернетти колдонуу коопсуз болорун түшүнүүгө аракет жасайбыз. Класс топторго бөлүнөт, ар бир топ 3 суроого жооп берет:</p> <p>1. Интернетте эмне кылууга болот?</p> <p>2. Интернетте эмне кылууга болбойт?</p> <p>3. Интернетте иштөөдө кандай эрежелерди колдоном?</p> <p>Топтор ишин презентациялагандан кийин аларды тактага/ маалымат тактасына илип, балдарга “Эскерткич” таркатылат.</p> <p>« Интернетти колдонуунун жалпы коопсуздук эрежеси»:</p> <p>1. Интернетке кошулуунун алдында компьютердин вируска каршы коргонуусунун күйгүзүлгөнүн текшергиле. Программалык камсыздоону коргоо версиясын жаңылагыла (керек болгон учурда);</p> <p>2. Компьютерге зыяндуу файлдарды жүктөөгө алып келүүчү гиперссылкаларды активдештирбегиле;</p> <p>3. Компьютерге тааныш эмес веб-сайттардан программалык камсыздоону орнотпогула;</p> <p>4. Тааныш эмес веб-сайттарга жайгаштырылган баннерлерди (рекламалык же көңүл ачуу мүнөздөгү) активдештирбегиле;</p> <p>5. Эгерде электрондук почта аркылуу жөнөтүүчү силерге тааныш эмес болсо, ал жөнөткөн файлдарды ачапагыла;</p> <p>6. Интернетте өздүк маалыматыңар менен бөлүшпөгүлө;</p> <p>7. Колдонуучунун атын, пароль талап кылган корголгон сайттарды колдонууга. Пароль тамга жана сандан турган, 8ден кем эмес символдордон туруусу керек. Ал көпчүлүккө белгилүү жөнөкөй сөздөн же даталардан болбоосу зарыл;</p> <p>8. Интернет аркылуу таанышкан адам менен жолугууга көнбөңүз, сүрөтүңүздү жөнөтпөңүз, өзүңүз тууралуу маалымат (толук аты- жөнүңүз, дарегиниз, мектебиниз, сабактарыңыздын жүгүртмөсү, үй-бүлөңүз ж.б.) бербөңиз;</p> <p>Бул эрежелерди окуучулар бүт окуу жылы бою сактоого тийиш</p> <p>Эгерде убакыт болсо, сабакты бышыктоо үчүн Интернет тармагындагы коопсуздук жөнүндө видеороликти көрсөтүүгө болот. https://www.youtube.com/watch?v=i3ari42l4ac</p>	<p>Окуучулар технология-лардын киргизи-лишине байланышкан ар кандай коркунучтар боюнча суроолорго жооп беришет</p> <p>Топторго бөлүнүү</p> <p>Топтордо иштөө</p> <p>Ишти презента-циялоо</p>	
	<p>7-8-класстар үчүн топтордо иштөө.</p> <p>Мугалим алдын ала мектеп жайгашкан аймакта өнүгө турган кластер тууралуу маалыматты даярдайт.</p> <p>“Аймактардын экономикасынын тармактык түзүлүшүн үйрөнүү төмөнкүдөй кластердин өнүгүүсүн көрсөттү:</p> <p>- билим берүүчүлүк (Бишкек жана Ош шаарлары);</p> <p>- куруучулук (Чүй, Ош облустары);</p> <p>- туристтик (Ысык-Көл облусу);</p> <p>- нефти-химиялык (Жалал-Абад облусу);</p> <p>- агрардык өнөр жай (көпчүлүк аймактарда, айрым шаарларды, райондорду кошпогондо);</p> <p>- мал чарбачылык (Чүй, Нарын облустары);</p> <p>- транспорттук-коммуникациялык (Нарын, Ош, Ысык-Көл, Чүй облустары, Бишкек ш.);</p> <p>- медициналык - фармациялык (Бишкек ш.).»</p> <p>Кененириээк караңыз http://www.gov.kg/?page_id=92323&lang=ru</p> <p>2018-2022-жылдарга Кыргыз Республикасынын аймактык саясатынын концепциясы</p> <p>Окуучуларга төмөнкү суроолорду топтордо талкуулоо сунушталат:</p> <p>1. Биздин райондо/ облуста кандай өндүрүштөр өнүгүүдө?</p> <p>2. Аймактарда өндүрүштү өнүктүрүү үчүн IT-технологияларын кантип колдонууга болот?</p> <p>3. Кандай кесипке ээ болгум келет (ал менин аймагымдын өнүгүүсү менен байланышта болобу)?</p>	<p>Класс топторго бөлүнөт</p> <p>Топтордо иштөө</p> <p>Топтук иштерди презен-тациялоо</p>	
Сабакты жыйын-тыктоо	5-6-класстарда мугалим окуучулардын көңүлүн Интернетте иштөө эрежелеринин тизмесине бурат.		
	7-8-класстарда сабак аймактарды өнүктүрүүнүн негизги багыттарына жана алардын келечектеги өнүгүүсүнө окуучулардын кошо турган салымы менен жыйынтыкталат.		

Түзүүчү: АРУНОВА Айзада Абдыкеримовна,
КР БИМдин алдындагы РПККЖ КДинин педагогика, психология жана социалдык-гуманитардык билим берүү кафедрасынын ага окутуучусу.

Первый урок ко Дню знаний на 2019-2020 учебный год

«Цифровые технологии в жизни человека»

для учащихся
5-8 классов

Цели:
Образовательная: познакомить с понятием «цифрровизация» и ролью цифрови-зации в развития общества;
Развивающая: способствовать развитию логического мышления; формировать и развивать умения анализировать информацию и кратко выражать свою мысль;
Воспитательная: создать условия, обеспечивающие воспитание ответственности за свои поступки.
Используемые методы и приемы: беседа, мозговой штурм, работа в группах, демонстрация видео.
Ресурсы: классная доска, проектор, компьютер, раздаточный материал

Этап урока	Деятельность учителя	Деятель-ность учащихся	Время
Психолого-педагоги-ческая организация урока	Доброе утро! Поздравляю вас с началом учебного года!	Поздрав-ляют учителя и одноклас-ников с началом учебного года	1 мин
Гимн	Давайте сегодняшний торжественный день начнем с гимна Кыргызстана	Все встают, кладут правую руку на сердце и поют.	5 мин
Сообщение темы урока	<p>Краткая информация по теме урока: «Цифровые технологии в жизни человека»</p> <p>Вы слышали о том, что президент Кыргызской Республики Сооронбай Жээнбеков подписал Указ об объявлении 2019 года Годом развития регионов и цифровизации страны?</p> <p>Сейчас почти у каждого человека в Кыргызстане есть телефон, позволяющий выйти в интернет. У многих дома – компьютеры или планшеты. В организациях, в фирмах также есть компьютеры. Они используют разные программы – такие, которые позволяют вести в электронном формате бухгалтерию (рассчитывать заработную плату работников, учитывать доходы и расходы фирмы и т.д.), делать чертежи – например, для 3D печати и т.д.</p> <p>Но компьютер может помочь не только на производстве. В Бишкеке, например, в 1-й класс поступают через электронную запись – компьютер сразу говорит, в какую школу может пойти ребенок в зависимости от места проживания. Во многих школах уже есть электронные дневники и электронные журналы. Скоро они появятся в каждой школе. Многие из вас, наверно, уже пользовались материалами, размещенными на электронных платформах - iBilim и Билим Булагы, а также учебниками в электронном формате, расположенными на сайте www.lib.kg;</p> <p>В поликлинику тоже можно записаться онлайн, а еще в здравоохранении уже несколько лет есть такое направление, как телемедицина – когда даже в отдаленных районах можно получить консультацию для постановки диагноза или даже помощь специалиста онлайн для проведения сложной операции.</p> <p>Таким образом, компьютерные/цифровые технологии помогают людям во всех сферах жизни.</p> <p>Давайте теперь, исходя из той информации, которую я привела вам попробуем определить, что такое цифровизация</p> <p><i>Цифровизация – это интеграция (внедрение) цифровых технологий в повседневную жизнь через оцифровку информации.</i></p> <p>Для чего используются цифровые технологии?</p> <p>Мы используем цифровые технологии, чтобы различные процессы (организационные, бизнес и др.) стали эффективнее, качественнее и шли в ногу со временем.</p>	<p>Дети слушают информацию учителя</p> <p>Учащиеся форми-лируют понятие цифрови-зация»</p>	5 мин
Цифровые технологии в жизни человека	<p>Скажите, пожалуйста, <u>как вы думаете, чем могут быть полезны цифровые технологии?</u></p> <p>Учитель проводит мозговой штурм (записывает на доске все ответы учащихся, при этом следит за тем, чтобы ученики не критиковали и не оценивали ответы друг друга)</p> <p>Учитель при необходимости дополняет ответы учащихся:</p> <ul style="list-style-type: none">• новые возможности развития бизнеса вне зависимости от места проживания (интернет-торговля)• развитие электронных платежей и мобильного банкинга: необходимо увеличить уровень проникновения банковских услуг в регионах.• активное продвижение туристических возможностей страны и широкое применение интернет-бронирования через социальные сети даст толчок развитию сельского туризма на местах.• оказанию консультационной, информационной и иной поддержки субъектам малого и среднего бизнеса в регионах• дистанционное образование. Возможность получить образование, не покидая своего места жительства. Доступ к образовательным услугам людей с ОВЗ	Участвуют в мозговом штурме	3 мин 5-7 мин вместе с ответами учащихся

	<p>Работа в группах для 5-6 классов.</p> <p>Ребята, как мы установили, с помощью IT-технологий решается много задач, но появляются и некоторые проблемы.</p> <p>Какая опасность может подстерегать любого из нас, в связи с внедрением цифровых технологий в нашу жизнь?</p> <ul style="list-style-type: none">- замена людей компьютерами, сокращение рабочих мест;- кражи денежных средств;- кражи персональных данных;- действия хакеров;- использование Интернета для вербовки в секты и террористические организации;- распространение ложной информации («фейковые новости»);- потеря информации из-за компьютерных вирусов и др. <p>Давайте мы с вами сегодня постараемся понять, что нужно сделать, чтобы пользование Интернетом было безопасным.</p> <p>Класс делится на группы, и каждая группа отвечает на 3 вопроса:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Что можно делать в Интернете?2. Что нельзя делать в Интернете?3. Какие правила работы в Интернете я всегда использую? <p>После презентации работы групп, можно вывесить на доску/информационную доску/раздать детям «Памятку»</p> <p>«Общие правила безопасного использования Интернета»:</p> <ol style="list-style-type: none">1. перед подключением к Интернету - проверьте, включена ли антивирусная защита на компьютере, и обновите (если необходимо) версию защитного программного обеспечения;2. не активизируйте гиперссылки, которые могут привести к загрузке на компьютер пользователя вредоносных файлов;3. не устанавливайте на компьютер программное обеспечение из неизвестных веб-сайтов;4. не активизируйте баннеры (рекламного или развлекательного характера), которые размещены на незнакомых веб-сайтах;5. никогда не открывайте файлы, приложенные к электронным почтовым отправлениям, если автор письма вам неизвестен;6. не делитесь в Интернете любой личной информацией;7. используйте защищенные сайты, которые обычно требуют ввода имени пользователя и пароля. Пароль должен состоять не менее чем из восьми символов, учитывая буквы и числа. И, главное, паролем не должно быть что-то очевидное, какие-то простые слова или даты;8. не соглашайтесь на встречу с человеком, с которым познакомились через Интернет, не присылать свое фото интернет-знакомым, не давайте незнакомым людям такую информацию, как свое полное имя, адрес, номер школы, расписание занятий или любые сведения о семье. <p>Желательно, чтобы эти правила оставались доступным детям в течение всего учебного года.</p> <p>При наличии времени, можно посмотреть для закрепления видеоролик о безопасности в сети Интернет https://www.youtube.com/watch?v=i3ari42l4ac</p>	<p>Отвечают на вопрос об опасностях, связанных с внедрением цифровых технологий в жизнь</p> <p>Разбивка на группы</p> <p>Работа в группах</p> <p>Презентация работы</p>	3 мин. 2-3 минуты. 5-7 мин Каждая группа – по 2-3 мин. 1 мин. 2.53 мин.
	<p>Работа в группах для 7-8 классов.</p> <p>Учитель заранее готовит информацию о кластере, который будет развиваться в регионе, где находится школа.</p> <p>«Изучение отраслевой структуры экономики регионов показало наличие предпосылок развития следующих кластеров:</p> <ul style="list-style-type: none">- образовательный (города Бишкек и Ош);- строительный (Чуйская, Ошская области);- туристический (Иссык-Кульская область);- нефтехимический (Джалал-Абадская область);- агропромышленный (большинство территорий, за исключением отдельных районов и городов);- животноводческий (Чуйская, Нарынская области);- транспортно-коммуникационный (Нарынская, Ошская, Иссык-Кульская, Чуйская области, г.Бишкек);- медико-фармацевтический (г. Бишкек).» <p>Подробнее – см. http://www.gov.kg/?page_id=92323&lang=ru</p> <p>Концепция региональной политики Кыргызской Республики на период 2018-2022 гг.</p> <p>Ученикам предлагается в группах обсудить следующие вопросы:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Какие производства развиваются в нашем районе/области2. Как можно использовать IT-технологии, чтобы развивать производства в регионе3. Какую профессию я хочу получить (и будет ли она связана с развитием моего региона)	<p>Класс разбивается на группы</p> <p>Работа в группах</p> <p>Презентация работы групп</p>	3-4 мин. 2-3 мин. 5-7 мин. По 2-3 мин. каждая группа
Подведение итогов урока	<p>Соответственно, в 5-6 классах учитель обращает внимание учащихся на список правил работы в Интернете.</p> <p>В 7-8 классах подведение итогов будет связано с главными направлениями развития региона и возможностью для учащихся участвовать в будущем в развитии региона.</p>		2 мин.

Составитель: ст.преподаватель ППСГО АРУНОВА Айзада Абдыкеримовна

2019-ЖЫЛДЫН 1-СЕНТЯБРЫНА КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЖАЛПЫ БИЛИМ БЕРҮҮ УЮМДАРЫНЫН
(МЕКТЕП, ГИМНАЗИЯ, ЛИЦЕЙ) 9-11-КЛАССТАРЫНЫН ОКУУЧУЛАРЫ ҮЧҮН АЧЫК САБАК

“Бүгүнкү күндүн жана санариптик келечектин кесиптери”

Сабактын аягында окуучулар:

1. Кесиптердин өзгөрүшүнө алып келүүчү себептерге мүнөздөмө бере алышат;
2. Дүйнө жүзүндө пайда болгон же жакынкы аралыкта пайда болуучу кесиптерге жана алардын Кыргызстандын өнүгүүсү үчүн маанилүүлүгүнө талдоо жүргүзө алышат;
3. Өзүнүн билимдик жана кесиптик траекториясын алдын ала болжолдоп аныктоо үчүн зарыл болгон көндүмдөр тууралуу билимдерин колдоно алат;

Сабактын тибин:

жаңы материалды өздөштүрүү сабагы

Сабактын методу:

акыл чабуулу, топтордо иштөө, түшүнүктөр менен иштөө

Колдонулуучу каражаттар:

компьютер, проектор, экран (интерактивдик такта), флипчарт, таркатма материал, маркерлер.

Сабактын жүрүшү				
Сабактын этаптары	Мугалимдин ишмердүүлүгү		Окуучулардын ишмердүүлүгү	Убакыт
Уюштуруу учуру	Мугалим: Саламатсыңарбы, балдар! Мына ошентип көптөн күткөн коңгуроо да кагылды! Мен силерди жаңы окуу жылы жана Билим күнү менен куттуктайм! Балдар, биз бүгүнкү сабакты Кыргыз Республикасынын гимни менен баштайбыз.		Окуучулар да мугалимди жаңы окуу жылынын башталышы менен куттукташат. Окуучулар Мамлекеттик гимнди ырдашат.	5 мүнөт
Мугалимдин сөзү	Бүгүн биз силер менен санариптештирүүгө байланыштуу процесстер дүйнө жүзүндө жана биздин өлкөбүздө кандай өтүп жаткандыгы, алардын биздин келечегибизге тийгизүүчү таасири тууралуу ой жүгүртүүгө аракет кылабыз. Өзүңөр билгендей, 2019-жыл «Өлкөнү санариптештирүү жана аймактарды өнүктүрүү» жылы деп жарыяланган. Бүгүнкү сабакта биз эмгек рыногуна чыгууда адам кандай билимдерге жана компетенцияларга ээ болуусу керектигин, канткенде керектүү адис болорун түшүнүүгө аракет кылабыз. Бирок бул тууралуу сүйлөшөрдүн алдында силерден келечекте кандай кесиптин ээси болууну көздөп, жана ал кесип аркылуу 10-15 жыл ичинде эмнелерге жетүүнү пландап жатканыңар тууралуу кыскача эссе жазып берүүңөрдү сурайм. Бул ишиңер сабактын аягында керек болот.			2 мүнөт
Акыл чабуулу	Мугалим талкуулоо жүргүзбөйт. Бул маалымат ар бир бала үчүн «жол картасын» иштеп чыгуу боюнча тапшырмаларга негиз болот.		Мен өзүмдү 10—15 жылдан кийин кандай/ким деп көрөм? («келечектеги бейне») 3 мүнөттүн ичинде окуучулар баракка өзүлөрү каалаган кесип жана 10 жылдан кийин кандай жетишкендиктерге жетүүнү каалагандыктары тууралуу жазышат.	5 мүнөт
Жаңы маалыматка киришүү	Жазган ишиңерге рахмат. Биз буга дагы кайрылабыз. Ал эми азыр келечек жашоо тууралуу футурологдордун айткандарына көңүлүңөрдү бурам. (футуролог – келечекти алдын ала маалымдоочу адам). Алар: <ul style="list-style-type: none">✓ келечекти түзүүгө болот, ал өзүбүздүн иш- аракеттерибизге гана жараша болот;✓ келечек өзгөрүлмөлүү – ал өткөндөгүгө эмес, катышуучулардын чечимине жана кызыкчылыктарына жараша болот;✓ айрым иштерди болжолдоп аныктоого болот, бирок келечектин кандай болорун так айтууга мүмкүн эмес, жөн гана каалообузга жараша алдын ала ойлонуштура алабыз деп эсептешет. “Билим берүүнүн келечеги”: глобалдуу күн тартиби” докладын караңыз (доклад кыргызча которулган эмес)) Ошондуктан кесиптер да өзгөрүлө тургандыгын түшүнүү маанилүү. Алар 3 категорияга бөлүнүшөт: ЖАҢЫ КЕСИПТЕР, керектөөчүлөрдүн жаңы талаптарына жана жаңы тажрыйбаларды колдонууга технологиялардын алмашуусуна байланыштуу пайда боло турган кесиптер ӨЗГӨРҮП ТУРУУЧУ КЕСИПТЕР, алар бар, бирок IT жана башка технологиялардын таасири алдында өзгөрөт. ПЕНСИОНЕР – КЕСИПТЕР – автоматташтыруунун, ошондой эле технологиялык жана социалдык өзгөрүүлөрдүн натыйжасында жок болуучу кесиптер. Азыр биз топтордо иштейбиз дагы, келечекте кандай кесиптердин керектүү болорун карап көрөбүз. 2020-жылга чейин пайда болуучу кесиптер – булар жакынкы аралыкта керектелүүчү кесиптер. Өнүккөн өлкөлөрдө алардын көбү пайда болгон (мисалы, энергияаудиторлор, тармактык дарыгерлер, ГМО-агрономдор ж.б.) 2020-жылдан кийин пайда болушу мүмкүн болгон кесиптер – дүйнөнүн технологиялык жакшы өнүгүүсүнүн алдында “бүрсүгүнү” пайда болуучу кесиптер. Бүгүнкү күндө кесиптик маселелерди чечүүгө алгачкы кадамдар жасалды (мисалы, киберпротезчилер, виртуалдык дүйнөнүн программисттери ж.б. пайда болду). Ар бир топ маалымат баракчасын алышат. Иштин жыйынтыгында, силер, өзүңөрдүн көз карашыңар боюнча Кыргызстандын (өзүңөр жашап жаткан аймактын) өнүгүүсү үчүн маанилүү болгон, маалыматта көрсөтүлгөн 1-2 кесипти тандап алып, өз көз карашыңарды түшүндүргүлө.		Окуучулар мугалимдин маалыматын угушат	5 мүнөт
Топтордо талкуулоо			Окуучулар схемаларды карап, маалыматтар менен таанышышат, 1-2 мүнөттүк презентация даярдашат.	7 мүнөт
			Иштердин презентациялары	Ар бир топ – 2 мүнөт Максимум- 14 мүнөт
Жаңы түшүнүктөр менен иштөө	Балдар, азыр биз силер менен дагы бир маанилүү ишти аткарууга аракет жасайбыз. Ал гендер түшүнүгүнө байланыштуу. Гендер – бул жыныстын социалдык ченеми, башкача айтканда, коомдогу балдарга жана кыздарга коюлуучу чен-өлчөмдөр жана талаптар. Азыр Кыргызстанда кандай кесипти эркек балдарга гана тандоо керектиги, ал эми кыздарга кандайын тандоо тууралуу стереотиптер бар. Ошондуктан көпчүлүк учурда эркектерге жана кыздарга ар кандай көндүмдөрдү үйрөтүүгө аракет кылышат, өзгөчө үй-бүлөдө. Бирок, футурологдордун айтуусунда, жакынкы келечекте бир нече факторлор адамдын ийгиликтүүлүгүн аныктайт: <ul style="list-style-type: none">- Кесиптик чеберчиликтерге ээ болуу, мисалы:<ul style="list-style-type: none">✓ <i>сынчыл ойлом,</i>✓ <i>тапкычтык, тактап айтканда жаңы нерселерди жаратуу,</i>✓ <i>эмоциялык интеллект,</i>✓ <i>көп сандаган маалыматтардын ичинен керектүүсүн тандап ала билүү жана ага талдоо жүргүзө билүү</i>✓ <i>адамдар жана машиналар менен коммуникациялык байланышта болуу,</i>- Ишмердүүлүк чөйрөсүн өзгөртүүгө даяр болуу жана кайра окуп үйрөнө билүү.- IT-технологияларды билүү- Кесиптик маалыматка ээ болуу Ушундай ырааттуулукта берилиши керек, анткени кесиптик маалымат тез эле эскирет. Бул кесиптик чеберчиликтер эркектерге да, аялдарга да жеткиликтүү. IT-технологияларды колдонуу көптөгөн физикалык жумуштарды жеңилдетет. Ошондуктан эркектерге жана аялдарга кандай адистиктер жеткиликтүү экендиги тууралуу пикир тез өзгөрүп турат. Мисалы, кыздар үчүн IT-технологиялардагы адистиктер жарамдуу (азыр ири IT-компаниялардын төрттөн үч бөлүгүнөн көбү – аялдар) же курулуш тармагында (3-D принтеринде иштөө ж.б.), ал эми эркектер үчүн социалдык тармактагы кесиптер ылайыктуу, анткени келечекте “адам-адам” жогору төлөнүүчү кесиптерге кирип калат (адамдар менен байланышкан иштер – мисалы, оорулууну багуучу медмырза, тарбиячы ж.б.) кирет. Себеби аларды автоматташтырылган системалар аткара албайт. Ошондуктан кесипти тандоодо “эркектерге” жана “аялдарга” тийиштүү кесиптер деп бөлүүнүн кереги жок. Негизгиси өзүңө жаккан жана ал жумушта ийгиликке жете алган кесипти тандоо керек.			7 мүнөт
Үйгө тапшырма	Балдар, биздин бүгүнкү аткарган иштерибиз силердин жашооңордогу ийгиликтериңердин алгачкы кадамы болуусу керек. Мен ар бириңердин “Келечектин жол картасын” түзүүңдү суранам. Бул ишти аткаруу үчүн силер келечектеги кесиптер жөнүндө маалыматты жана 10-15 жылдан кийинки элестеткен кесипиңер тууралуу жазган жанагы эссеңерди колдонушуңар керек Эгерде биз силерди кызыктырган тармак тууралуу көп кылбасак, жаңы кесиптердин атласын колдонсоңор болот. Бүгүнкү сабактагы маалыматтар ушул атластан алынган. Сайттын дарегин тактадан/экрандан көрүп турасыңар. http://atlas100.ru/upload/pdf_files/atlas.pdf чи Жол картасынын форматы абдан жөнөкөй. Аны да тактадан/экрандан көрө аласыңар		Окуучулар “Келечектин жол картасын” түзүшөт	4 мүнөт
		Максатка жетүүнүн кадамдары	Эмне кылуу керек	Качан аткаруу керек

	Окуу: ... баллдан төмөн эмес ЖРТны тапшыруу керек. (110 балл – негизги тест и 60 балл - предметтик).	1. Сабактарга даярдануу 2. Мени кызыктырган темалар боюнча материалдар бар сайттардын тизмесин түзүү 3. Кошумча окуу үчүн темалардын тизмесин түзүү... 4.	Дайыма Сентябрь, 2019-ж.
	Инсандык өнүгүү	1. (Интернеттен) кесипке багытталган тесттен өтүү жана ийгиликке жетүү үчүн кандай сапаттарга ээ болуу керектиги тууралуу ойлонуу, же башка кесипти тандоо 2. Окуп чыгуу ... 3. Карап чыгуу...	

Биринчи тилкеге коюлган максатка жетүү үчүн кандай иш аракеттерди аткаруу керектигин жазасыңар. Колонка 2 бөлүктөн турат: окуу, инсандык өнүгүү. Эгерде сиз ЖОЖго тапшырууну пландап жаткан болсоңуз, анда ЖРТ тапшыруу керек. Таблицада Өтмө баллдар көрсөтүлгөн. Мисалы, медициналык окуу жайына тапшыруу үчүн орточо 185-190 балл, программалык инженерияга – 185-190 балл, психологияга жана маалыматтык коопсуздукка – 170 жана андан жогору, өнөр жай жана жарандык курулуш – 160 баллдан жогору; чет тилдерге – 150 баллдан жогору; педагогикалык жана агрардык адистиктерге – 125 баллдан жогору ж.б. - http://testing.kg/media/uploads/files/ORT_Report_2018_Kyrg.pdf
http://testing.kg/media/uploads/files/ORT_Report_2018_Russ_Text.pdf . Ошондуктан экинчи жана үчүнчү колонка – конкреттүү иш аракеттер жана аларды аткаруунун мөөнөтү. Эгерде лицейге же колледжге тапшырууну пландап жатсаңыз, кандай максатты коюуну жана ага кантип жетүүнү ойлонуңуз. Силердин бул ишиңер “Адам жана коом” сабагында эмгек рыногуна байланыштуу теманы өтүүдө колдонулат.

№ 1-тиркеме.

Маалымат үчүн:			
Россияда жогору төлөнүүчү кесиптер 10 ТОП	Дүйнө жүзүндө жогору төлөнүүчү кесиптер 10 ТОП	Дүйнө жүзүндө эмгек рыногунда көп суралуучу кесиптер 10 ТОП	Кыргызстанда эмгек рыногунда көп суралуучу кесиптер 10 ТОП (2019-жылдан минимум 2022-жылга чейин)
Финансист	Хирург	IT-адис	Маалыматтык коопсуздук
Камсыздандыруучу	Анестезиолог	Инженер-долбоордоочу	Маалыматтык-коммуникациялык технологиялар жана байланыш системасы
Нефтичи	Жогорку звенону башкаруучу	Педагог	Тоо кен иши
Тиш дарыгер	Учкуч	Юрист	Геологиялык чалгындоо технологиясы
Космонавт	Тиш дарыгер	Дарыгер	Технологиялык машиналар жана жабдуулар
Учкуч	Рынокту талдоочу	Маркетолог	Медицина
Маркетолог	Юрист	Персонал боюнча адис	Менеджмент жана маркетинг
Илимпоз	IT-адис	Кесиптик жумушчу	Агроинженерия
Байланыш жана маалымат	Жарнама боюнча менеджер	Сулуулук индустриясынын адиси	Курулуш
Химик-фармацевттер	Гендик инженер	Эколог	Билим берүү

<https://edunews.ru/professii/rating/> булагы <https://ru.sputnik.kg/Kyrgyzstan/20190529/1044497072/professiya-kyrgyzstan-vostrebovannost-statistika-2019.html> (Кыргызстан)

- Америкалык журнал Forbes 2020-жылдагы эң жогору төлөнүүчү кесиптердин тизмесин жарыялады.
- Алар:**
1. Сити-фермер – имараттардын чатырларында агрардык өнөр жай чарбачылыгын тейлейт. Шаар четинде өсүмдүктөрдү жана жаныбарларды көбөйтөт;
 2. Этикалык хакерлер – булар компьютердик эксперттер, аларга кылмышкер хакерлерден коргонуу максатында компьютердик системаны талкалоого мыйзам боюнча уруксат берилген. Этикалык хакер системанын чабал жерин аныктайт жана кантип жоюуну сунуштайт;
 3. Актуарий – каржылык тобокелдик жана каржылык, сандык, талдоо боюнча адис. Каржылык тобокелдерди башкаруунун натыйжалуу методдоруна баа берет жана аларды иштеп чыгат;
 4. Эпидемиолог: калк жайгашкан аймактардагы, өлкөдөгү жана дүйнө жүзүндөгү абалды эпидемиологиялык көз караштан изилдейт. Оорулардын санын азайтуу же максаттуу профилактика жүргүзүү чаралары тууралуу чечим кабыл алат;
 5. Веб-дизайнер: келечектеги сайттын сырткы көрүнүшүн түзөт. Кайда жана кандай элементтер жайгаштырылат, кандай жабдылат, канткенде колдонуучунун сайттын эле-менттери менен байланышы көрсөтүлөрүн аныктайт.

Окуучулар үчүн Россияда алардын курбалдаштары кандай кесиптерге ээ болууну каалашары тууралуу маалымат кызыктуу болушу мүмкүн.
https://moeobrazovanie.ru/reiting_professii_top_300

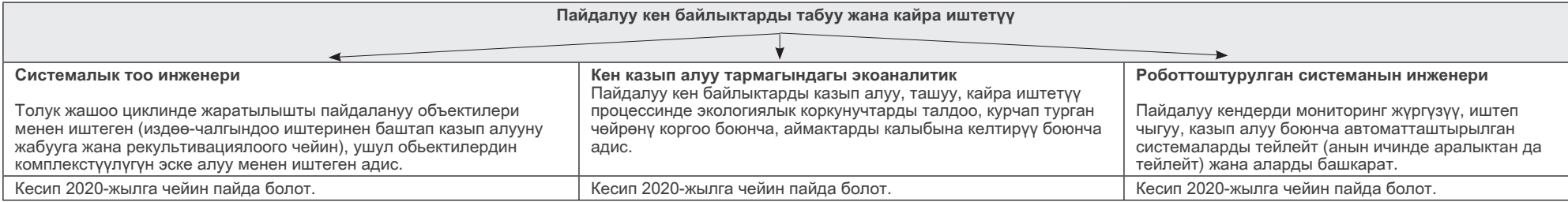
№ 1-схема

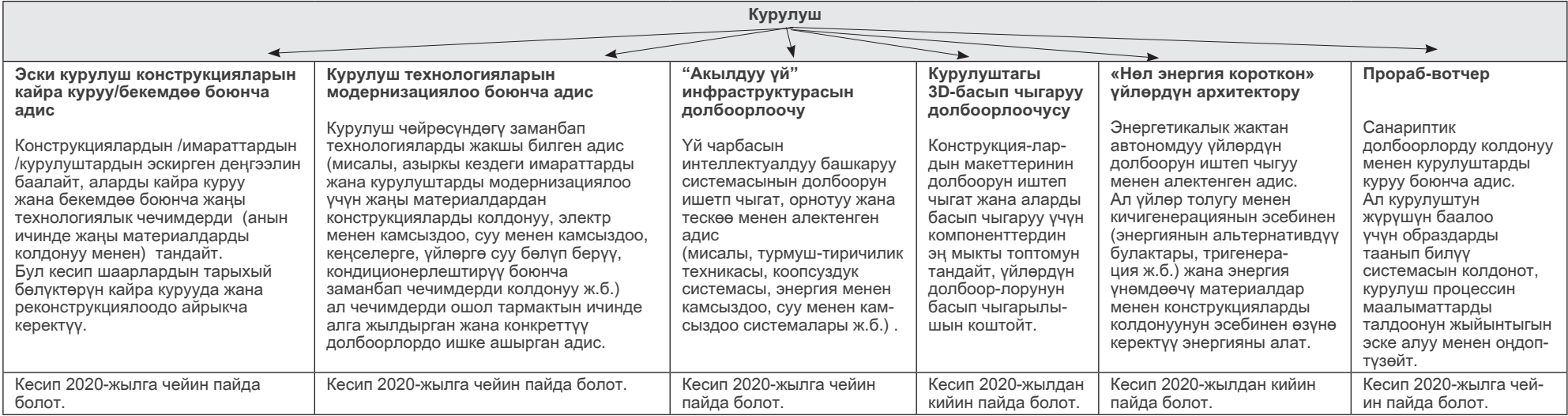
№ 2-схема

№ 3-схема

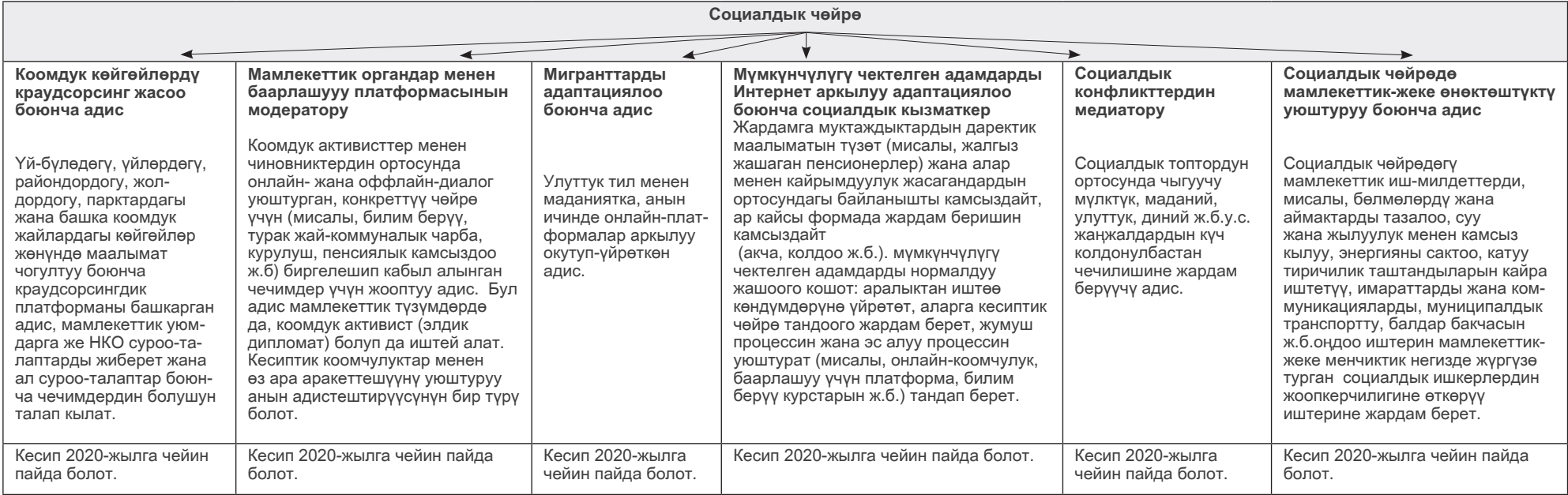
№ 4-схема

№ 5-схема

№ 6-схема

№ 7-схема

Түзүүчү: МАРЧЕНКО Л.Ю., КСРУнун ага окутуучусу.

ОТКРЫТЫЙ УРОК ДЛЯ УЧАЩИХСЯ 9-11 КЛАССОВ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ (ШКОЛ, ГИМНАЗИЙ, ЛИЦЕЕВ)
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ НА 1 СЕНТЯБРЯ 2019 ГОДА

“ПРОФЕССИИ СЕГОДНЯШНЕГО ДНЯ И ЦИФРОВОГО БУДУЩЕГО”

- Цели урока:
В конце урока учащиеся смогут:
- 1. Дать характеристику причин, которые приводят к изменению профессий;
 - 2. Сделать анализ профессий, которые появились или появятся в ближайшее время в мире и их возможной значимости для развития Кыргызстана;
 - 3. Использовать знания о наиболее востребованных навыках для прогнозирования собственной образовательной и профессиональной траектории

Тип урока: изучение нового материала
Методы урока: мозговой штурм, работа в группах, работа с понятием
Ресурсы урока: Компьютер, проектор, экран (интерактивная доска), флипчарт, раздаточный материал, маркеры.

Ход урока			
Этапы урока	Деятельность учителя	Деятельность учащихся	Время
Организацион- ный момент	Учитель: Здравствуйте, ребята! Вот и прозвенел долгожданный звонок! Я вас поздравляю с новым учебным годом и Днем знаний! Сегодняшний урок, ребята, начнем с исполнения Гимна Кыргызской Республики.	Ученики благодарят учителя и поз- дравляют его с началом учебного года. Ученики исполняют Государственный Гимн.	5 мин
Слово учителя	Сегодня мы попытаемся с вами осмыслить, как происходят в мире и в нашей стране процессы, связанные с цифровизацией, и как они могут повлиять на ваше будущее. Как вы знаете, 2019 год объявлен «Годом развития регионов и цифровизации страны». Сегодня на уроке мы постараемся понять, какими знаниями и компетенциями должен обладать человек, чтобы, выйдя на рынок труда, он или она стали востребованными профессионалами. Но прежде, чем мы будем говорить об этом, я прошу сделать небольшую работу – написать, какую профессию вы хотели бы выбрать для себя, и чего вы планируете достичь в ней через 10-15 лет. Эта работа пригодится нам в конце урока.		2 мин
Мозговой штурм	Учитель обсуждение не проводит. Эта информация станет основой для задания по разработке “дорожной карты” для каждого ребенка	Кем (или каким) я вижу себя через 10-15 лет (“образ будущего”) В течение 3 минут ученики пишут на листочке, какую профессию они хотели бы выбрать и каких результатов в ней достичь через 10 лет.	5 мин
Введение новой информации	Спасибо за работу. Мы еще вернемся к тому, что вы делали, а сейчас давайте посмотрим, что говорят футурологи о будущем мире. (При необходимости – объясняется, что футуролог – человек, занимающийся прогнозированием будущего). Они считают, что ✓ Будущее зависит от вас самих, от прилагаемых усилий, его можно создать; ✓ Будущее вариативно — оно не происходит из прошлого, а зависит от решений участников и групп интересов; ✓ Есть области, по отношению к которым можно строить прогнозы, но в целом будущее нельзя предсказать достоверно, можно подготовиться или подготовить будущее таким, каким мы его хотим видеть. (см. доклад “Будущее образования: глобальная повестка”) Поэтому важно понимать, что не остаются неизменными и профессии. Они делятся на 3 категории: 1. НОВЫЕ ПРОФЕССИИ, появляющиеся в связи со сменой технологий, использованием новых практик работы и новых запросов потребителей. 2. ИЗМЕНЯЮЩИЕСЯ ПРОФЕССИИ – они уже существуют, но изменяются под воздействием IT и других технологий 3. ПРОФЕССИИ-ПЕНСИОНЕРЫ – исчезающие в результате автоматизации и других технологических и социальных изменений Сейчас мы будем работать в группах и посмотрим, какие профессии будут (или могут быть) востребованы в будущем. Там, где указано, что профессии появятся до 2020 года – это профессии, которые будут востребованы в ближайшее время. В развитых странах многие из них уже появились (например, энергоаудиторы, сетевые врачи, ГМО-агрономы и др.) Профессии, которые могут появиться после 2020 года – профессии, которые потребуются «послезавтра» и при благоприятном технологическом развитии мира. Сегодня сделаны только первые шаги в решении профессиональных задач такого рода (например, появились киберпротезисты, программисты виртуальных миров и др.). Каждая группа получит информационный лист. По итогам работы вы должны выбрать 1-2 профессии, которые, с вашей точки зрения, способны максимально способствовать развитию отрасли, о которой говорится в информации, с одной стороны, и быть максимально важными для развития Кыргызстана (и региона, в котором вы живете) и обосновать свою точку зрения.	Учащиеся слушают информацию учителя	5 мин
Обсуждение в группах.		Учащиеся рассматривают схемы, зна- комятся с информацией, готовят краткую – на 1-2 минуту – презентацию своей работы	7 мин
		Презентация работы	Каждая группа – 2 мин. Максимум – 14 минут
Работа с новым понятием	Ребята, а сейчас мы попробуем сделать еще одну важную работу. Она связана с понятием гендера. Гендер – это социальное измерение пола – то есть то, какие в обществе существуют нормы и требования, предъявляемые к мальчикам и девочкам. Сейчас в Кыргызстане существуют стереотипы о том, какую профессию желательно выбирать мальчикам, а какую – девочкам. Поэтому часто пытаются дать мальчикам и девочкам разные навыки, особенно в семье. Но в ближайшем будущем, как говорят футурологи, определять успешность любого человека будет несколько факторов: Владение надпрофессиональными навыками, например, такими, как ✓ критическое мышление, ✓ креативность, то есть умение создавать новое, ✓ эмоциональный интеллект, ✓ умение анализировать и делать выбор из огромного количества информации, ✓ коммуникация с людьми и машинами, - Готовность постоянно менять сферу деятельности и уметь переучиваться - Владение IT-технологиями - Владение профессиональной информацией. Причем именно в такой последовательности, т.к. профессиональная информация очень быстро устаревае.т. Все эти навыки доступны как мужчинам, так и женщинам. Кроме того, применение IT-технологий облегчит многие работы чисто в физическом плане. Поэтому будет сильно меняться представление о том, какие специальности доступны мужчинам и женщинам. Например, для девочек станут более привлекательными специальности в IT-технологиях (уже сейчас в круп- ных IT-компаниях более трети программистов - женщины) или строительная отрасль (работа на 3-D принтере и др.); а для мужчин более привлекательными станут профессии в социальной сфере, поскольку самыми востребованными и высоко оплачиваемыми будут профессии «человек-человек» (т.е. те, которые связаны с работой с людьми – например, сиделка/медбрат, воспитатель и др.), которые не смогут выполнять роботы и автоматизированные системы. Поэтому, выбирая профессию, не стоит руководствоваться стереотипами о том, что есть “мужские” и “женские” профессии. Лучше выбирать ту профессию, которая нравится, и добиваться в ней успеха.		7 мин.
Домашнее задание	Ребята, работа, которую мы сегодня сделали, должна стать одним из “кирпичиков” вашей успешности в жизни. Я прошу составить каждого из вас “Дорожную карту будущего”. Для этого вам нужно использовать нашу первую работу, где вы попытались представить себе свое будущее через 10-15 лет и информацию о профессиях будущего. Если мы не говорили о той сфере, которая наиболее интересна вам, используйте атлас новых профессий, из которого взята приведенная на этом уроке информация. На доске/экране вы видите адрес сайта. http://atlas100.ru/upload/pdf_files/atlas.pdf Формат дорожной карты очень простой. Его вы тоже видите на доске/экране.	Учащиеся составляют “Дорожную карту будущего”.	4 мин.
	Шаги по достижению цели	Что нужно сделать	Когда нужно сделать

Учеба: Сдать ОРТ не ниже, чем... (110 баллов – основной тест и 60 баллов - предметные).	1. Готовиться к урокам 2. Составить список сайтов, на которых есть материалы по интересующим меня темам 3. Составить список тем для дополнительного изучения... 4.	Постоянно С е н т я б р ь 2019 г.
Личностное развитие	1. Пройти профориентационный тест (в Интернете) и продумать, какие качества нужно развивать, чтобы быть успешным в профессии, или какую другую профессию избрать; 2. Прочитать ... 3. Посмотреть ...	

В первой колонке вы пишете, что нужно сделать для того, чтобы достичь поставленной цели. Колонка содержит 2 части: учеба; личностное развитие.

Если вы планируете поступить в вуз – то нужно сдавать ОРТ. В табличке вы видите проходные баллы. Но, например, чтобы поступить на медицинский, нужно набрать в среднем 180-185 баллов, на программную инженерию – 185-190 баллов, на психологию и информационную безопасность – по 170 баллов и выше, на промышленное и гражданское строительство – более 160 баллов; на иностранный язык – более 150 баллов; на инфокоммуникационные технологии и системы связи и информационные системы и технологии – более 155 баллов, на педагогические и аграрные специальности – более 125 баллов и т.д. (данные - http://testing.kg/media/uploads/files/ORT_Report_2018_Kyrg.pdf
http://testing.kg/media/uploads/files/ORT_Report_2018_Russ_Text.pdf

Поэтому вторая и третья колонки – конкретные действия и сроки их осуществления.

Если вы планируете поступать в лицей или колледж – продумайте, какие цели вы перед собой поставите и как будете их достигать.

Эта ваша работа будет использована на уроке «Человек и общество» в теме, посвященной рынку труда.

Приложение № 1.

Для информации:

ТОП-10 высокооплачиваемых профессий в России	ТОП-10 высокооплачиваемых профессий в мире	ТОП-10 профессий, востребованных в мире	ТОП профессий, востребованных в Кыргызстане (2019 г. и как минимум до 2022 года)
Финансист	Хирург	IT-специалист	Информационная безопасность
Страховщик	Анестезиолог	Инженер-проектировщик	Инфокоммуникационные технологии и системы связи
Нефтяник	Управленец высшего звена	Педагог	Горное дело
Стоматолог	Пилот	Юрист	Технология геологической разведки
Космонавт	Стоматолог	Медик	Технологические машины и оборудование
Пилот	Аналитик рынка	Маркетолог	Медицина
Маркетолог	Юрист	Специалист по персоналу	Менеджмент и маркетинг
Ученый	IT-специалист	Профессиональный рабочий	Агроинженерия
Связь и информация	Менеджер по рекламе	Специалист индустрии красоты	Строительство
Химики-фармацевты	Генный инженер	Эколог	Образование

Источник: <https://edunews.ru/professii/rating/> <https://ru.sputnik.kg/Kyrgyzstan/20190529/1044497072/professiya-kyrgyzstan-vostrebovannost-statistika-2019.html> (Кыргызстан)
Американский журнал Forbes опубликовал список самых высокооплачиваемых профессий 2020 г.
Это:
1. Сити-фермер – обустраивает и обслуживает агропромышленные хозяйства на крышах зданий. Выращивают растения и разводят животных в черте города;
2. Этические хакеры - это компьютерные эксперты, которым по закону разрешено взламывать компьютерную систему с целью защиты от преступных хакеров. Этический хакер определяет уязвимости и риски системы и предлагает, как их устранить;
3. Актуарий - специалист по анализу и количественной, финансовой оценке рисков и (или) обусловленных наличием рисков финансовых обязательств, а также разработке и оценке эффективности методов управления финансовыми рисками;
4. Эпидемиолог: изучает обстоятельства, которые складываются в населенном пункте, регионе, стране и даже в мире с точки зрения эпидемиологического благополучия. Принимает решение, нужны ли меры, нацеленные на профилактику или уменьшение уровня заболеваемости;
5. Веб-дизайнер: создает внешний вид будущего сайта. Определяет, где и какие элементы будут находиться, как они будут оформлены, каким образом на экране компьютера будет отображаться взаимодействие пользователя с элементами сайта.

Для учащихся может быть также интересно, какие профессии предпочтительны для их сверстников в России
https://moeobrazovanie.ru/reiting_professii_top_300

Схема №1

Схема №2

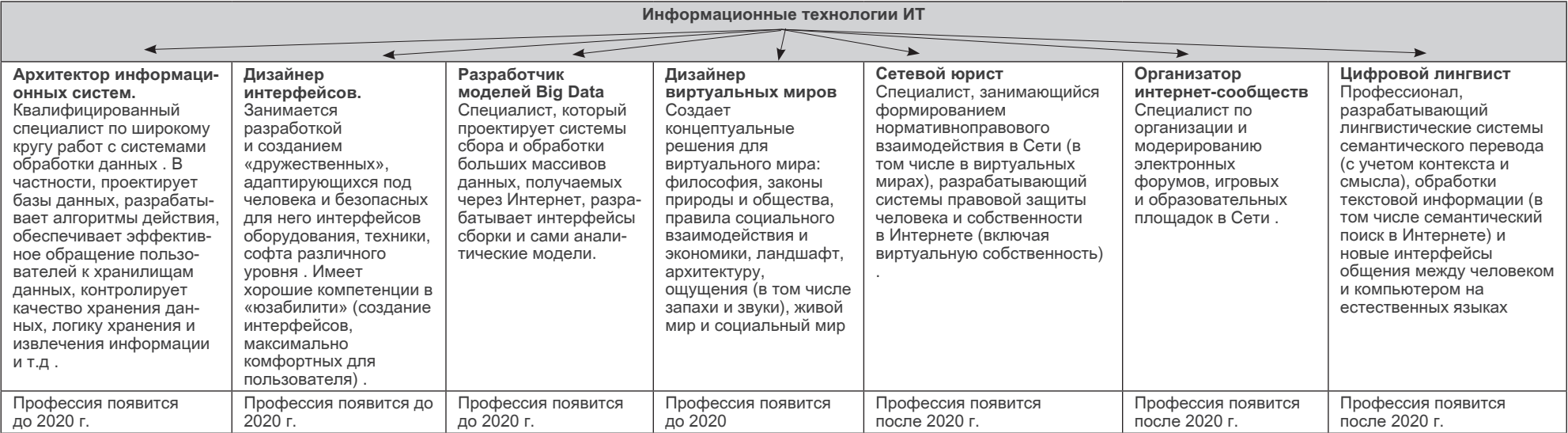

Схема № 3

Добыча и переработка полезных ископаемых		
Системный горный инженер Специалист, работающий с объектами природопользования на полном жизненном цикле (от поисково-разведочных работ до закрытия и рекультивации месторождений) с учетом комплексности этих объектов. Профессия появится до 2020 г.	Экоаналитик в добывающих отраслях Специалист по анализу экологических угроз, защите окружающей среды в процессе добычи, транспортировки и переработки полезных ископаемых и восстановлению территории на завершающих этапах природопользования. Профессия появится до 2020 г.	Инженер роботизированных систем Обслуживает автоматизированные системы по мониторингу, разработке, добыче и переработке на месторождениях полезных ископаемых (в том числе удаленных) и управляет ими. Профессия появится до 2020 г.

Схема № 4

Строительство					
Специалист по перестройке/ Усилению старых строительных конструкций. Оценивает степень обветшания конструкций/зданий/сооружений, подбирает новые технологические решения (в том числе с применением новых материалов) по их перестройке и усилению . Профессия оказывается особенно востребованной при перестройке и реконструкции исторических центров городов . Профессия появится до 2020 г.	Специалист по модернизации строительных технологий. Специалист, хорошо знающий современные технологии в сфере строительства (например, использование конструкций из новых материалов для модернизации существующих зданий и сооружений, применение современных решений по электроснабжению, водоснабжению, водоотведению и кондиционированию офисов, жилых домов и др .), продвигающий их внутри отрасли и внедряющий их в конкретные проекты . Профессия появится до 2020 г.	Проектировщик инфраструктуры “Умного дома”. Специалист, занимающийся проектированием, установкой и настройкой интеллектуальной системы управления домашним хозяйством (например, бытовая техника, системы безопасности энергоснабжения, водоснабжения и др) . Профессия появится до 2020 г.	Проектировщик 3Д-печати в строительстве Проектирует макеты конструкций и подбирает наилучший набор компонентов для их печати, сопровождает процесс печати домов . Профессия появится после 2020 г.	Архитектор «энергонулевых» домов. Специалист, занимающийся проектированием энергетически автономных домов, полностью обеспечивающих себя необходимой энергией за счет микрогенерации энергии (альтернативные источники энергии, тригенерация и т . д .) и использования энергосберегающих материалов и конструкций . Профессия появится после 2020 г.	Прораб-вотчер. Специалист по строительству с применением цифровых проектов сооружений, использующий системы распознавания образов для оценки хода строительства и корректирующий процесс строительства с учетом результатов анализа данных . Профессия появится до 2020 г.

Схема № 5

Сельское хозяйство (биотехнологии)					
Системный БиоТехнолог. Специалист по замещению существующих небιοтехнологических решений в разных отраслях новыми продуктами отрасли биотехнологий (например, биотопливо вместо дизельного топлива, строительные биоматериалы вместо цемента и бетона и др .) Профессия появится до 2020 г.	Архитектор живых систем. Специалист по планированию, проектированию и созданию технологий замкнутого цикла с участием генетически модифицированных организмов, в том числе микроорганизмов (например, биореакторы, системы производства еды в городских условиях и др .) Профессия появится после 2020 г.	Урбанист-эколог. Проектировщик новых городов на основе экологических биотехнологий; специализируется в областях строительства, энергетики и контроля загрязнения среды . Профессия появится до 2020 г.	БиоФармаколог. Специалист по проектированию новых биопрепаратов с заданными свойствами или по замене искусственно синтезированных препаратов на биопрепараты . Профессия появится до 2020 г.	ГМО-агроном. Специалист по использованию генно-модифицированных продуктов в сельском хозяйстве; занимается внедрением биотехнологических достижений и получением продуктов с заданными свойствами . Профессия появится после 2020 г.	Сити-фермер. Специалист по обустройству и обслуживанию агропромышленных хозяйств (в том числе выращиванию продуктов питания) на крышах и стенах небоскребов крупных городов . Профессия появится до 2020 г.

Схема 6

Социальная сфера					
Специалист по краудсорсингу общественных проблем. Специалист, который управляет краудсорсинговой платформой по сбору информации о проблемах семей, домов, районов, дорог, парков и других общественных пространств, передает запросы в государственные организации или НКО и отслеживает решения по ним . Профессия появится до 2020 г.	Модератор платформы общения с госорганами. Специалист, который организует онлайн- и оффлайн-диалог между общественными активистами и чиновниками, отвечающими за конкретные сферы (например, образование, ЖКХ, строительство, пенсионное обеспечение и др .), для выработки совместных решений. Этот специалист может работать как внутри государственных структур, так и быть общественным активистом (народным дипломатом). Одной из его специализаций является организация взаимодействия с профессиональными сообществами . Профессия появится до 2020 г.	Специалист по адаптации мигрантов. Профессионал, который обучает национальному языку и культуре, в том числе через онлайн-платформы . Профессия появится до 2020 г.	Социальный работник по адаптации людей с ограниченными возможностями через Интернет. Создает досье личных запросов на помощь (например, одинокие пенсионеры) и обеспечивает связь между ними и благотворителями, которые оказывают помощь в различной форме (деньги, поддержка и др .) Встраивает людей с ограниченными возможностями в нормальную жизнь: обучает навыкам для удаленной работы, помогает им подобрать сферу профессиональной деятельности, организовать рабочий процесс и процесс отдыха (например, подбор онлайн-сообществ, платформ для общения, образовательных курсов и др .) Профессия появится до 2020 г.	Медиатор социальных конфликтов. Специалист, помогающий решать ненасильственным путем конфликты, возникающие между социальными группами на имущественной, культурной, национальной, религиозной и др . почве . Профессия появится до 2020 г.	Специалист по организации государственно-частных партнерств в социальной сфере. Помогает передавать государственные функции в социальной сфере, например, уборка помещений и территорий, водо- и теплоснабжение, энергосбережение, переработка твердых бытовых отходов, ремонт зданий и коммуникаций, муниципальный транспорт, детские сады и др ., под ответственность социальных предпринимателей, которые организуют эти функции в формате государственно-частного партнерства . Профессия появится до 2020 г.

Схема 7

Образование						
Модератор. Специалист по организации группового обсуждения проблемы или коллективной творческой работы с целью обеспечить усвоение учащимися нового материала в ходе практической деятельности Профессия появится до 2020 г.	Разработчик образовательных траекторий. Профессионал, создающий «маршрут» обучения новых специалистов из курсов, предлагаемых образовательными учреждениями, в том числе доступных онлайн, а также тренажеров, симуляторов, стажировок и др ., на их основе разрабатывающий образовательный трек с учетом психотипа, способностей и целей отдельного человека. Профессия появится после 2020 г.	Тьютор. Специалист по организации группового обсуждения проблемы или коллективной творческой работы с целью обеспечить усвоение учащимися нового материала в ходе практической деятельности . Педагог, сопровождающий индивидуальное развитие учащихся в рамках дисциплин, формирующих образовательную программу, рекомендуя траекторию карьерного развития. Профессия появится до 2020 г.	Организатор проектного обучения. Специалист по формированию и организации образовательных программ, в центре которых стоит подготовка и реализация проектов из реального сектора экономики или социальной сферы, а изучение теоретического материала является необходимой поддерживающей деятельностью Профессия появится до 2020 г.	Ментор стартапов. Это профессионал с опытом реализации собственных стартап-проектов, курирующий команды новых стартапов . Обучающий их на практике собственных проектов ведению предпринимательской деятельности. Профессия появится до 2020 г.	Игропедагог. Специалист, который создает образовательные программы на основе игровых методик, выступает игровым персонажем . В школах будет замещать традиционного учителя. Профессия появится после 2020 г.	Тренер по майнд-фитнесу. Специалист, который разрабатывает программы развития индивидуальных когнитивных навыков (например, память, концентрация внимания, скорость чтения, устный счет и др.) с помощью специальных программ и устройств с учетом особенностей психотипа и задач пользователя. Профессия появится после 2020 г.

МУГАЛИМДЕРДИН АВГУСТ КЕҢЕШМЕСИНЕ КАРАТА МЕТОДИКАЛЫК СУНУШТАР

1. Адеп предметинин максаты, орду жана өзгөчөлүгү.

Коомдун рухий өнүгүүсү ар убак анын адептик жана рухий-ыймандык парасатынын даражасы менен өлчөнүп келген. Адам акылын, билимин өстүрүп, ал эми анын адебин, ыйманын өнүктүрбөй туруп, аны ар тараптан шайкеш өнүккөн инсан кылып жетилтүү мүмкүн эмес. Ошондуктан, бул маселе үй-бүлөдөн тартып мамлекеттик деңгээлге чейин ар убак алардын көңүл борборунда болууга тийиш.

Коом турмушунда орун алган социалдык-экономикалык көйгөйлөр билим берүү тармагына өз таасирин тийгизүүдө. Ар түрдүү укук бузуулардын, рэкетилик, зордук-зомбулук, уурулук, алдамчылык, сыяктуу терс көрүнүштөр мектеп чөйрөсүндө орун алып, окуучу жаштардын рухий-ыймандык дөөлөттөргө, адептик жүрүм-турум нормаларына текебер мамиле жасоосу улам өөрчүп баратышы коомдогу адептик-ыймандык кризистин тереңдеп бараткандыгына далил болуп калат.

Ошондуктан бүгүнкү мектептерде окутулуп жаткан адеп предметинин негизги максаты – бүгүнкү окуучунун жүрүм-турум маданиятын калыптандыруу аркылуу эртеңки ата-энелердин рухий-адептик түшүнүктөрүн жөнгө салып, келечекте жалпы эле коомдук адептик маданиятты көтөрүүдө турат. Себеби бүгүнкү мектеп бүтүрүүчүлөрүнүн бардыгы биз каалагандай бир кесиптин ээси болбойт. Тескерисинче, мамлекеттин ячейкасы болгон үй-бүлө мүчөсүнүн башчысы ата-эне болушат. Ошондуктан элдик педагогикага негизделген бул предметтин мазмундук өзөгүн этнопедагогикалык терең ой, асыл-нарктар менен бирге илимий педагогиканын бай тажрыйбалары түзөт.

Адеп предмети негизинен 2003-2004 жылдан бери республиканын окутуу кыргыз тилинде жүргүзүлгөн бардык орто мектептеринде окутулуп келет.

Адеп сабагы кыргыз Республикасынын Алкактык улуттук Куррикулумунда аныкталгандай, «социалдык билимдер» тармагына кирет жана ал окуучулардын ушул багытта талап кылынган базалык билгичтиктин (компетенттүүлүгүн) калыптандырат. Адеп сабагынын башка предметтерден бөтөнчөлүгү, окуучунун өзүн аңдап билүүгө, көтөрүмдүү, сабырдуу мамиле сапаттарын өнүктүрүү менен бирге турмушка болгон көз караштарын туура калыптандырууга жана ар дайым өз ордун таанып билип, ата мурасын, эли-жеринин улуу баалуулуктарын сактоо менен башкаларга туура мамиле жасай билүүгө тарбиялоодон турат.

Адеп сабагын окутууда өтүлө турган ар бир теманын максат-милдеттерине, өзөктүк багытына жана өзгөчөлүгүнө жараша окутуунун технологияларын пайдаланууну мугалим өзү тандап алышы ыңгайлуу болот. Анда негизинен педагогикалык төрт процессти – инсанды окутуу, тарбиялоо, өнүктүрүү жана калыптандыруу процесстерин эске алуу менен иш жүргүзүү зарыл. Б.а. сабактын максатына ылайык усулдук ыкмаларды колдонуу.

Этнопедагог, окумуштуу С.Иптаров адептик билим берүүнүн методдорун эки топко бөлүп карайт: мектеп окуучуларынын адептик аң-сезимин калыптоочу усулдар, буга этикалык аңгемелешүү, сабак-талкуу, лекция, басма сөз материалдарын, адабий чыгармаларды талкуулоо жана мектеп окуучуларынын турмушун уюштуруу усулдары, буга оюн, көнүктүрүү, машыктыруу, жатыктыруу, мелдеш, тапшырма берүү ж.б. кирет.

– Мугалимдин ар бир сабагында берилген адептик түшүнүк окуучунун ынанымын жаратышы зарыл. Мына ушундай жол менен калыптанган ынаным бекем эркти, туруктуу мүнөздү калыптандырат.

– Адептик эреже-жоболор, мисалга алынган фактылар окуучунун ой жорумун өстүрүп, дээриндеги ыймандык шыбаганы ойготкондой болушу керек.

– Адептик билимдерди элестүү, ишенимдүү, далилдүү, берүү менен окуучуну ой жүгүртүүгө түртүү. Бул багытта окутуунун интерактивдүү методдорун колдонууга болот.

– Окуучунун ойлонуп окуу, эске сактап угуу жөндөмүн калыптандыруу.

– Текст менен иштөө аркылуу чыгармачыл ойлорду өнүктүрүү. Мында жазуу иштери – дилбаян, эссе, баяндама, ийгилик артынан ийгилик күндөлүгүн толтурууга болот.

– Окутуу процессинин бардык учурунда ата-энелерди өз балдарынын адептик билимин турмушка айкалыштырып туруусуна көзөмөл жүргүзүп, өзү да көмөктөшүп, жол көрсөтүп турууга чакыруу.

– Окутуунун интерактивдүү стратегияларын колдонуу. Дебат, талкуу, дискуссия уюштуруу, акыл чабуулу, ролдуу оюндар, чыгармачылык отчет, сабак-сынак, сабак-талкуу, сахна-сбак, сабак-баарлашуу, сабак-таймаш, пресс конференция, тегерек үстөл, сынчыл ой жүгүртүүчү суроо-жооп сабагын уюштуруу өңдүү ыкмаларды кеңири колдонууга болот.

2. «Адеп сабагын» окутуунун жаңы багыттары жана талаптары.

Арийне, сабактын сапатын заманбап талаптардын чегинде өркүндөтүү үчүн мугалим окутуу тарбиялоого байланыштуу

Адеп

жаңы көз караштар, моделдердин табиятын терең аңдап билиши шарт. Ушундан улам биз окутуу чөйрөсүндөгү салттуу жана жаңы көз караштарды салыштыруунун негизинде заманбап үлгүлөрдүн өзгөчөлүктөрүнө, милдеттерине учкай токтоло кетүүнү эп көрдүк.

Окутуунун жаңы парадигмалары жөнүндө сөз кылганда эрскизден эсибизге «инсанга багытталган окутуу» термини келет. Ырасында эле аталган окутуу модели коомдук педагогикалык аң сезимге салттуу окутуу технологияларын кемчиликтерден арылтуунун амалы катары белгилүү. Инсанга багытталган билим берүү ар бир бала кайталангыс табиятка ээ, индивидуалдуу адам деген ишенимге негизделет. Мында класс окуучулары «коллективдүү субъект» эмес, ар бири өзүнчө мамилени талап кылган айрымалуу жеке инсандар катары кабылданат. Анын маани-маңызы окуучунун инсандыгын урматтоо же класста жагымдуу эмоционалдык кырдаалдарды түзүү деген түшүнүктөр менен эле чектелбейт. Мындай элементтер салттуу педагогикага деле мүнөздүү болгон. Инсанга багытталган окутуу окуучу билим берүү процессинин борбору, мугалим жана окуучу тең укуктуу партнер, окутуу ишинин максаты окуучунун субъективдүү тажрыйбасын кубаттоо, жаратуу, өнүктүрүү деген сыяктуу түшүнүктөр менен мүнөздөлөт. Мугалим окуучунун ар биринин пикирине урмат менен мамиле кылат. Сабакты пландаштырууда окуу материалынын мазмунун гана талдабастан, ал аркылуу окуучунун субъективдүү тажрыйбасын өнүктүрүүнү кандайча уюштуруу керектигин да тыкыр ойлоноштурат.

Инсанга багытталган окутуунун теориялык жана практикалык бир топ тарыхы жана бир нече башка аталыштары бар. Алардын ар биринин артында окутуу жана тарбиялоого карата белгилүү бир көз караш жатат: бул гуманисттик педагогика эркин тарбиялоодо (АКШ, Европа 70-жылдары ХХ-к) кызматташуу педагогикасы (СССРде 80-жылдары хх-к) Советтик психолог Л.С.Выгодский инсанды өзү башка адамдар менен карым-катнашта жана ишмердүүлүктө калыптандыруу менен ушул ишмердүүлүктүн жана карым-катыштын мүнөзүн аныктай тургандыгын караган. Америкалык педагог Д.Дьюи: "Мугалим же мектеп предмети эмес, бала – окутуу процессинин борбору" деп ырастайт. Гуманисттик психолог К.Роджерс окуучудан өзүнүн табигый ресурстарын, акыл жана жүрөгүн, умтулуусун, инсандыгын, өнүктүрүүгө жөндөмдүү, тандоо жасоого, чечим кабыл алууга жана ага жоопкерчилигин алууга, окуу жана башка ишмердүүлүк процессинде жеке өзүнүн баалуулуктарын иштеп чыгууга жөндөмдүү инсанды көрөт.

1) Инсанга багытталган окутуу биринчи кезекте баланын инсандык тажрыйбасынын негизине таянат. Мына ошондо мугалим баланын даярдыгынын деңгээлин так билиши керек. Антпесе зарыл натыйжага жетишүү мүмкүн эмес да, балдарды ушундай жол менен окутууда алардын ар биринин жөндөмдүүлүгүнүн деңгээлин эсепке албаса инсанга багытталган оку-

туу жөнүндө сөз кылууга да мүмкүн эмес.

2) Чоң адамдардын милдети: баланын жаңы нерселерди таанууга болгон умтулуусун колдоо, аны ар тараптан өнүктүрүү. Мындан тышкары педагогдор балага ал биле элек таанып билүү ыкмаларын жана стратегияларын көрсөтүш керек. Мына ушул жөндөмдүүлүктөргө жана көндүмдөргө ээ болуу менен гана бала мектеп программасында каралган окуу материалдарын ийгиликтүү өздөштүрө алат. Антпесе, окутуу бардык балдар жактырбаган жөнөкөй эле «жаттоо» менен гана жүрөт.

3) Салттуу түрдө окуучу билимди бир гана сырттан-мугалимден, окуу китебинен ж.б. алат деп эсептелет. Ошондуктан, салттуу билим берүү милдеттүү түрдө ошол аталган билимди берүүнү камтыйт. Инсанга багытталган ыкма баш-

кача түзүлөт, анткени ал билимди окуучу өзү түптөшү керек деп эсептейт, б.а. билим ага даярды жаттоо түрүндө берилбейт, ал түптөлөт, казып алынат, өзүнүн ишмердүүлүгү аркылуу кеңейет.

Окутууну инсанга багыттап түшүнүү билим берүүнү анын курамындагы билим жана тажрыйбаны механикалык түрдө өткөрүп берүүнү» танат. Билим, билгичтик жана көндүмдөр - өткөрүп берүүгө боло турган буюм-предмет эмес. Алар окуучунун жигердүүлүгүн натыйжасында, анын жеке ишмердүүлүгүнүн жүрүшүндө калыптанат. Билимдин калыптанышы жигердүү психикалык процесс болуп эсептелет, билим дайыма инсандык, ал тургай кандайдыр бир деңгээлде кайталангыс мүнөзгө ээ. Бул адам өзү ага маани берип, интеллектуалдык күч-аракет жумшап, уюштуруп, түзгөн конструкция (Д. Халперн).

Окуучу билим берүү процессинин борборунда болуу менен окутуунун субъектиси болуп калат. Окуучунун субъективдүүлүгү эки учурда көрүнөт. Биринчиден, окуучу педагогикалык таасирлердин объектиси болуудан калып, өзүнө энчилген кайталангыс субъекттик тажрыйбалары бар инсан катары каралат. Экинчиден, окуучу мектепке келер замат анын субъекттик тажрыйбасы менен жаңы илимий билимдердин «жолугушуусу» жүрөт. Окуу материалдарындагы илимий маалыматтарды бала өзүнүн субъекттик тажрыйбасы аркылуу «өткөрүп», аны жекече билимге айландырат. Ал эми мектептин милдети – маанисиз катары эсептеп баланын тажрыйбасын четке какпастан, тескерисинче аны ачыкка чыгаруу, максималдуу пайдалануу жана байытуу.

3. Адеп сабагын башка предметтер менен байланыштырып окутуу

Предметтердеги түшүнүктөр бири-бири менен байланышып тураары илимдеги мыйзам ченемдүү көрүнүш. Себеби, "Адеп" сабагын башка предметтер менен айкалыштыруу менен, мисалы: табият, мекен таануу, биология, география адабият, тил, тарых, музыка ж.б. байланыштырып окутуу аркылуу жалпы адептик нормалары калыптанат. Эгерде география сабагында жер-суу, Ата Журт тууралуу темалар анын географиялык өзгөчөлүктөрүнө, ээлеген ордуна, камтыган чегине, алган багытына, жаткан кен-байлыгына, жердин мезгил-шартына байланыштуу окутулса, мекен таануу предметинде ал темалар анын пайда болушу, түзүлүшү, көркү, сулуулугу жана башка жаратылыштын мыйзам ченемдери тууралуу окутулуп, ага карата мекенчилдик сезимдерин ойготуу милдети каралган. Ошондой эле адабият, тил предметтери, макал-лакаптар, көркөм сөздөрдүн эң маанилүү жана активдүү кеңири колдонуусу менен айырмаланат.

Академик А.А.Измайлов белгилегендей 590 кыргыз макал-лакаптарын талдаганда анын 410у адеп-ахлахтык сабак болорлук мааниде экендигин көрсөтөт. Макал-лакаптар, көркөм сөздөр, элдин, адам жөнүндө, адамдык жекече сапаттарды калыптандыруу, адеп-ахлахтык, эмгектик, дене жана эстетикалык тарбия

жөнүндөгү көз караштарды туюнтуучу ойлонулган сунуштардын бүтүндөй комплексин камтыса, ал эми музыка предметин аң-сезимге таасир этип, сезим, толгонуу аркылуу тарбиялайт.

Адеп сабагында бул предметтерди айкалыштыруу аркылуу окуучунун билимин байытуу менен ага карата мамиле маданиятын калыптандырууга, камкордук, боорукердик, мекенчилдик жана көркөм, бай дөөлөттөр менен сыймыктануу сезимдерин ойготууга басым жасалат жана сабактын мазмундук максатында ата-журт, жер-сууга карата окуучунун жагымдуу көз карашын пайда кылуу, суктануу сезимдерин ойготуу аркылуу ага карата ички жан дүйнөсүн аруулоого, өз мекенин сүйүүгө, жана аны өмүр бою баалап жашоого үйрөтүү милдети жатат. Окуучунун жер-сууга, ата-журтка карата кылдат, аяр, камкор мамилесин, боорукердик, көтөрүмдүүлүк, чыдамкайлык өңдүү туруктуу сапаттарын калыптандыруу предметти окутуудагы негизги максат болушу шарт.

4. Адеп сабагынан окуучу кандай натыйжага ээ болуусу зарыл?

Окуучу бул предмет аркылуу негизги компетенттүүлүккө ээ болууга жетишет. Компетенттүүлүк түшүнүгү 60-70-жылдарда батышта пайда болсо, 1980-жылдардын аягында ата мекендик адабияттарда пайда болгон.

Компетенттүүлүк терминин латын тилинен которгондо *competere* – «ээ болуу, туура келүү, шайкеш келүү» деген сөзүнөн алынган.

Бул парадигма окуучунун билими менен турмушка даярдыгынын ортосундагы айырмачылыктарды азайтуу ниети менен жаралган.

Арийне бул компетенциянын максаты билимге негизделген окутуунун баркын төмөндөтүү деп бир жактуу түшүнүгө болбойт. Илимий билимдердин системасына ээ кылбаган мектепти мектеп катары элестетүүгө болбойт. Окутуунун компетенттүүлүк модели деле билимге негизделет. Бирок, мында билимдүүлүк бир топ башкача критерийлер менен чечмеленет. Бул моделге ылайык окутуунун башкы натыйжасы керек учурда кайталап айтып берүүгө негизделген илимий маалыматтар эмес, окуучунун аларды жашоо турмушта колдоно билүү тажрыйбасы.

Бирок айтканда, адеп предмети окутуунун жыйынтыгында окуучулар адептик жалпы түшүнүктөргө, адептик эреже жоболорун анын булактарын, адептик көөнөргүс мурстарды, элдик педагогиканын адептик өрнөктүү тажрыйбаларын, адептик түшүнүктөрдүн аныктамаларын жана адептик маалыматтарды окуп-үйрөнүү ыкмалары ж.б жөнүндөгү маалыматтарга ээ болот. Мындан сырткары жогоруда, компетенттүүлүк боюнча мисал келтиргендей, окуучулар алган билимдерин күнүмдүк турмушта башкалар менен бөлүшө билүү, башка бирөөнүн адептик билимин баалай билүү, о.э. адептик билимдердин маани маңызын чечмелей билүү жөндөмүн калыптандырат. Ушуну менен бирге эле окуучулар өзүн-өзү сын көз менен кароого, кетирген каталык, кемчилдиктерин өз мойнуна алып, өз убагында оңдоо мүмкүнчүлүгүнө ээ болот.

Окуучуларда бул компетенттүүлүктөрдү калыптандыруу үчүн мугалимдерде дагы төмөндөгүдөй предметтик компетенттүүлүккө ээ болуусу аркылуу иш жүзүнө ашат.

Адеп сабагы мугалиминин адистик, адамдык жана атуулдук бейнесинин биримдиги.

Мугалимдин жекече өрнөгү, анын коомдук жана кесиптик жигери, турмуштук туткан позициясы - эң негизги талаптардан болуп саналат.

Адеп сабактарын окутуу боюнча мугалимдин кесиптик-педагогикалык даярдыгы анын жалпы адистик билимин, инсандык адептик маданий байманасын түптөп, калыптоого тикеден-тике тиешеси бар этика, психология, этнопедагогика, эне тил, адабият, тарых сыяктуу көп кырдуу билимдерден куралат. Бул сабактарды алып баруучу мугалимдин инсандык сапаттарына, кесиптик билимине жана практикалык даярдыгына коюлуучу талаптарды моралдык-психологиялык, илимий-теориялык жана практикалык жактан төмөндөгүдөй бөлүштүрүүгө болот:

1. Моралдык-психологиялык компетенттүүлүк төмөндөгүлөрдү өз ичине камтыйт:

- Улуттун этникалык нарк-насилин сактоонун шарты катары абалтан окутуу- өркүндөп келген элдик өрнөктүү каада-салт, үрп-адат, ырасым-жөрөлгөлөрдү урматтоо жана барктоо, аларды өзүнүн жашоо-турмушунун эреже-мыйзамына айландыруу, бул жагдайда башкаларга өрнөк болуу;

- Элдик адептик жана рухий-ыймандык нарк-дөөлөттөрдү сактоого, окуп-үйрөнүүгө, иликтеп-изилдөөгө жана жайылтууга ынтызар болуу, бул жагынан ар түрдүү коомдук, мамлекеттик, жергиликтүү жана жамааттык уюмдарга дилгирлик менен кол кабыш кылуу;

- Жаш муундардын этномаданий, этнопедагогикалык, этнопсихологиялык насилин камсыз кылуу, аларды элдик маданияттын чыныгы мураскери, коргоочусу жана өнүктүрүүчүсү катары тарбиялоо зарылдыгына бекем ынануу жана бул багыттагы өзүнүн педагогдук, атуулдук парзын жана милдеттерин ачык-айкын туюндуруу;

- Элдик адептик жана маданий дөөлөттөрдү тынымсыз өнүгүү абалында түшүнүү жана ушуга байланыштуу өзүнүн педагогикалык ишмердүүлүгүндө эски менен жаңынын элементтерин дайыма терең талдап, кылдат эске алууга умтулуу ж.б.

2. Мугалимдин илимий-теориялык компетенттүүлүгүнө төмөндөгүлөр кирет:

- Коом, билим берүү системасы демократиялык, гуманисттик нукка бурулуп, улуттук мектептин жаңыча моделин иштеп чыгуу талабы курч коюлуп турган шартта таалим-тарбия ишин уюштуруунун теориялык-методологиялык негиздерин жеткилең билүү;

- Этикалык, этнопедагогикалык, этнопсихологиялык, этномаданиятка таандык түйүндүү түшүнүктөрдүн, туюнтмалардын, категориялардын маанисин, адептик-ыймандык көтөргөн жүгүн терең түшүнүп, туура чечмелей билүү;

- Элдин жашоо-турмушу, улуттун кулк-мүнөзү, жигер-дымагы, менталдык-психологиялык сапаттары, диний түшүнүктөрү, дүйнөгө болгон көз карашы, тарыхый-маданий тажрыйбасы, адептик-этикалык салттары жөнүндө ар тараптуу, кеңири илимий маалыматка ээ болуу;

- Адептик билим берүү боюнча окуу программаларынын, окуу китептеринин адам, эл, маданият таанытуучулук, турмушка даярдоочулук, эмоционалдык-идеялык ж.б. мүмкүнчүлүктөрүн терең түшүнүп, туура талдай билүү;

- Күндөлүк турмушта кенири колдонулуп келе жаткан каада-салттардын, үрп-адат, ырасым-жөрөлгөлөрдүн, түшүнүктөрдүн дурус-буруш жактарын илимий негизде туура андап, айырмалап түшүнө жана түшүндүрө билүү;

Адептик билим берүү боюнча сабактарга керектүү окуу материалдарын, көмөкчү каражаттарды тандап алуунун принциптерин, талаптарын, критерийлерин так билүү ж.б.

3. Мугалимдин практикалык компетенттүүлүгүнө төмөндөгүдөй талаптар коюлат:

- Адеп сабактарынын программалык материалдарынын мазмунун илимий-методикалык өңүттөн талдап, жергиликтүү шартка ылайыктап, чыгармачылык менен өркүндөтүп байыта билүү;

Адеп сабагын окутуунун заманбап, үзүрлүү стратегияларын, методдорун жана технологияларын ийкемдүү, натыйжалуу колдоно билүү;

Адептик таалим тарбия берүү боюнча класстан жана мектептен тышкаркы таасирдүү мазмундуу, иш-чараларды уюштуруп, жетектей билүү;

Окуучулар, ата-энелер, педагогдор чөйрөсүн иликтеп, алардын оң жана терс таасирлерин талдап, аларга ылайык иш-чараларды пландаштырып, жүзөгө ашыра билүү;

Жаны окуу жылында адеп предметин окуу багытында 1-класстан 4-класска чейин кошумча маалыматтарды төмөнкү электрондук сайттан алсаңыздар болот.

ornok.emektep.info bilim.akipress.org >

1. Формирование нравственно-этической культуры ученика основная цель предмета «Этика» («Адеп»). Изучая этот предмет, школьник приобретает самые важные навыки для всей жизни. Он овладеет умеренной самокритикой, и научиться чувствовать собственную вину за допущенные ошибки. А научиться не допускать их или исправлять? Также будет стремиться повысить человеческие качества, и улучшить коммуникации с обществом. Научится правильно мыслить (что это значит?), ставить цели и достигать их, соблюдать все этические нормы общения. Также этот предмет помогает изучить традиции и ценности народа. В связи с чем, сегодня вместо того, чтобы сокращать содержания предмета, возрастает актуальность задачи его развивать не только в школе, но и в семье.

Предмет этика – это целостность личности человека – работа о развитии не только его интеллекта, гражданского чувства, ответственности, но и духовной личности с эмоциональными, эстетическими, творческими задатками и возможностями развития ребенка.

2. Цель предмета этики – создание условий для полноценного развития и воспитания детей дома и в школе. Этика является главным действующим лицом всего образовательного процесса. Этика подразумевает ориентацию на обучение, воспитание и развитие всех учащихся с учетом их индивидуальных особенностей:

- возрастных, физиологических, психологических, интеллектуальных;
- образовательных потребностей, ориентацию на разный уровень сложности программного материала, доступного ученику;
- выделение групп учащихся по знаниям, способностям;
- распределение учащихся по однородным группам: способностям, профессиональной направленности;
- отношение к каждому ребенку как к уникальной индивидуальности.

3. Задачи:

- развитие личности, обладающей качествами воспитанного человека – добротой, честностью, бережливостью, аккуратностью, трудолюбием, ответственностью;
- расширение знаний о нормах и правилах отношений со сверстниками, родными и близкими и просто окружающими людьми;
- воспитание уважения к людям, традициям;
- усвоение норм и правил поведения в школе, на улице, в общественных местах.

4. Общая характеристика.

Нравственное развитие личности школьника как приоритетная цель начальной школы предполагает организацию нравственного образования младших школьников как в процессе изучения учебных предметов («Родное чтение», «Родиноведение»), так и во внеурочной деятельности школьников в форме факультатива «Этика».

Принцип гуманизма лежит в основе отбора содержания нравственного образования, методов его реализации в учебно-воспитательном процессе. Оно направлено прежде всего на развитие нравственного сознания как основы морального поведения, его мотивации, эмоциональной отзывчивости; на формирование умения осуществлять нравственный выбор.

Для этого используются разнообразные методы работы с детьми:

- личностно направленные, когда содержание становится актуальным для каждого ребенка;
- стимулирующие, когда через диалог поддерживается свобода высказываний, что способствует раскованности, пробуждению у детей интереса к нравственным проблемам и созданию общественного мнения;
- развивающие нравственное сознание;
- активизирующие, пробуждающие

творческие способности личности, его эмоциональную сферу. Содержание ориентировано на игровые, творческие формы, проектную деятельность, работу с фольклорной и художественной литературой. Это позволяет в яркой форме довести до сознания ребенка представления о внутреннем мире человека: его переживаниях, мотивах, сопровождающих выбор действия и являющихся двигателями поступков. Всё это в реальной жизни скрыто от внимания ребенка, а использование художественного произведения позволит учителю использовать эмоционально образную форму народных произведений и художественной детской литературы в целях развития личностно значимого поведения.

5. Описание места учебного курса в плане.

«Этика» является компонентом плана внеурочной деятельности, рассчитан на 34 часа в 1 классе и на 34 часа во 2 – 4 классах, 1 час занятий в неделю. Общее количество часов – 136 часа.

Этика

Описание личностных ценностных ориентиров содержания учебного предмета.

Содержание программы раскрывает правила нравственного поведения и тот внутренний механизм, который определяет их сущность (потребность выполнять правила на основе понимания их необходимости; мотивация поведения, поступка, т.е. желание, стремление делать людям добро и не причинять зла, неудобства, неприятности). Развитие нравственного сознания младшего школьника идёт от класса к классу в следующей логике:

1 класс. Развитие способности увидеть нравственную ситуацию. Осознание нравственных правил как ориентира поступка: ситуация – поведение – правило; от правила – к поведению. Оценка нравственных поступков.

2 класс. Внутреннее принятие правил и норм нравственного поведения. Стремление к выполнению норм. Переход от социального контроля (учитель, родители, дети) к самоконтролю. Формирование у детей понимания, что их нравственное взросление идёт от поступка к нравственным качествам на основе правил.

3 класс. Ознакомление с внутренней сутью нравственного поступка – мотивом. Третьеклассники подводятся к пониманию ответственности за выбор поведения, ознакомлению с нравственными качествами человека, формирующимися на основе поведения по нравственным нормам.

4 класс. Систематизация, обобщение работы по осмыслению мотивов поведения, качеств личности, нравственного выбора. Норма как стимул нравственного поведения и опора торможения нежелательных (безнравственных) действий.

6. Для повышения качества данного предмета предлагаются следующие рекомендации:

1. Разработать современный учебно-методический план по предмету «Этика». Применять новые методы и технологии при проведении уроков: Родиноведение, музыки, литературы, русского, кыргызского, английского языков, как известно – эти предметы исследуют принципы, формы и методы воспитания через предмет «Этика». Одна из важнейших форм воспитательного процесса является нравственное воспитание. Но чтобы успешно осуществить нравственное воспитание, необходимо хорошо познать закономерности самой нравственности. Этика в определенном смысле является теоретической основой педагогики. Изучение закономерностей воспитательного процесса – это одно из условий изучения этических явлений и особенно формирования нравственного сознания индивида. Итак, между этикой и предметами является тесная связь, единство и различие: через урок, классные часы, круглый стол, дебаты и родительские собрания.

2. Разработать методическую литературу по повышению воспитательной работы для молодого педагога, а также учителю со стажем, учитывая возрастные особенности ребенка и подростка по предмету «Этика».

3. К началу учебного года во всех классах организовать стенд по «Этике» включая все рекомендации с 1 по 4 класс.

7. Содержание компетентности в предмете этики

- Правила вежливости, элементарные представления о добрых и недобрых поступках. Знакомство с образом этих поступков при помощи художественных произведений, сказок, фильмов; посредством анализа близких детям ситуаций жизни (школьного коллектива, семьи). Активное освоение в речевой и поведенческой практике «вежливых» слов, их значения в установлении добрых отношений с окружающими.

- Доброе, терпимое отношение к сверстнику, другу, младшим; добрые и вежливые отношения в семье, проявление элементарного уважения к родителям, близким (конкретные жизненные ситуации). Практическое знакомство с правилами коллективных игр, позволяющих играть дружно, без конфликтов. Пути выхода из конфликтной ситуации (преодоление ссор, драк, признание своей вины).

- Нравственное содержание ситуации (литературной, жизненной), их оценивание.

- Значение труда в жизни людей. Учение как основной труд и обязанность школьника, виды труда детей в школе и дома (начальные представления).

- Прилежание и старательность в учении и труде. Трудолюбие как главная ценность человека. Элементы культуры труда. Стимулирование оценки учащихся собственного отношения к труду. Способы бережного отношения к вещам, созданным трудом других людей.

- Пути и способы преодоления лени, неумения трудиться (избавление от неорганизованности, недисциплинированности).

- Анализ и оценка своих действий во время приготовления уроков, труда, дежурства.

8. Учебно-нормативные документы по предмету Этика:

1. Концепция духовно-нравственного образования школьников Кыргызской Республики (20.07.2003г)

2. Государственный образовательный стандарт школьного образования Кыргызской Республики. Б. 2006.

3. Базисный учебный план для общеобразовательных школ с русским языком обучения на 2019\2020 учебный год.

9. Список рекомендуемой литературы на 2019-2020 учебный год:

1. Азбука поведения. (Сост. М. И. Воротинова). Алматы, 1990.

2. Азбука для несовершеннолетних. (Сост.: А. Алексеева, А. Стреляный). -М., 1985.

3. Аасамаа Ийна. Как себя вести. Бишкек, 2001.

4. Камычек Ян. Вежливость на каждый день. -М., 2002.

5. Моя Родина – Кыргызстан. Энциклопедия. Б., 2014.

6. Права ребенка в Кыргызстане: реальность и будущее. (Под. общ. ред.: М. Джангарачевой, Т. Винниковой). Бишкек, 1988.

7. Разум сердца. Мир нравственности в высказываниях и афоризмах. (Сост.: В. Н. Назаров, Г. П. Сидоров). -М., 1990.

8. Формановская Н. И. Вы сказали: «Здравствуйте!». Речевой этикет в нашем общении. -М., 1987.

9. Шемшурин А. И. Этическая грамматика. -М., 2004.

10. Шемшурин А. И. Основы этической культуры. Книга для учителя. -М., 2000.

11. Этика: Словарь изречений и афоризмов. -М., 1994.

12. «Кодекс Кыргызской Республике о детях» принятый Жогорку Кенешем 31 мая 2012 года

КЫДЫРАЛИЕВА А.Р.,
и.о. зав. каф. ППСГО

КАЗАНБАЕВА К.А.,
старший преподаватель кафедры ППСГО

Актуалдуулугу. Сабактан тышкаркы окуу ишмердүүлүгүнүн башкы максаты баланын өсүп жетилүүсү жана инсан катары калыптанышы үчүн шарт түзүү экендиги, ошондуктан аны педагог менен окуучунун инсанга багытталган өз ара иш-аракеттери катары түшүнүү керектиги Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2014-жылдын 21-июлундагы № 403-токтому менен кабыл алынган «Кыргыз Республикасындагы жалпы билим берүү боюнча мамлекеттик билим берүү стандартында» аныкталган. Бул Стандартка ылайык, жалпы билим берүү программасы жалпы билим берүү уюму тарабынан окуу планы жана сабактан тышкаркы ишмердүүлүк аркылуу жүзөгө ашырылат.

«Кыргыз Республикасындагы жалпы билим берүү боюнча мамлекеттик билим берүү стандартынын» 1-бабында жана Стандарттын концепциялык жана методологиялык өзөгүн түзгөн «Жалпы мектептик билим берүүнүн максаттары, милдеттери жана натыйжалары» деген аталыштагы 2-бапта ар бир баланын шык-жөндөмүнө жана каалоосуна жараша иш билгилегин калыптандырууну шарттай турган сабактан тышкаркы окуу ишмердүүлүгүнө өзгөчө көңүл бурулган, ошондой эле анын билим берүү процессиндеги мейкиндиги жана убактысы тастыкталган: «Окутуунун максаты – күн мурунтан берилген жана сыпатталган шарттар, окуучунун келечектеги ишинин ыкмалары; билим алуунун натыйжасында ээ болгон иштин мүмкүн болгон түрлөрүнө карата анын жөндөмү»; «Билим берүү процессинин түзүмүн, мазмунун жана уюштурулушун өзгөртүүнүн эсебинен окуучунун кызыкчылыгын, шыгын жана жөндөмдүүлүгүн кыйла толук эске алууга, жогорку класстын окуучуларынын билим алуусун улантуу жагындагы кесиптик кызыкчылыктарына жана ниеттерине ылайык алардын окуусу үчүн шарт түзүүгө мүмкүнчүлүк берген окутуунун дифференциациялоо жана жөкөлөштүрүү каражаты» аныкталган (1-бап. Жалпы жоболор).

Стандартта билим берүү процессинде окуучулардын негизги компетенцияларга ээ болушун камсыз кыла турган шарттар көрсөтүлгөн:

- окуу процесси окуучунун өз ишинин уюштурулушу жана натыйжасы үчүн өз алдынчалыгын жана жоопкерчилигин өнүктүрүүгө багытталган;
- окуучулар жалпы билим берүүнү уюштурууда жана сабактан тышкаркы жана класстан тышкаркы иштерде долбоордук, изилдөө, социалдык иштерди жүргүзүүдө окутуу процессинде билим берүү ишинин ар кандай түрлөрүн жүргүзүүгө кошулган» (2-бап. Жалпы мектептик билим берүүнүн максаттары, милдеттери жана натыйжалары. 16-пункт).

Кыргыз Республикасындагы жалпы билим берүүчү уюмдар үчүн негизги ченемдик документтер:

1. Кыргыз Республикасынын «Билим берүү жөнүндө» Мыйзамы // Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Мыйзам чыгаруу жыйыны тарабынан 2003-жылдын 30-апрелиндеги 30-токтом менен кабыл алынган.

2. «Кыргыз Республикасындагы жалпы билим берүү боюнча мамлекеттик билим берүү стандарты» // Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2014-жылдын 21-июлундагы №403-токтому менен кабыл алынган.

3. «Кыргыз Республикасында 2020-жылга чейин билим берүүнү өнүктүрүү концепциясы» / «Кыргыз Республикасында билим берүү системасын өнүктүрүүнүн стратегиялык багыттары жөнүндө» // Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2012-жылдын 23-мартындагы №201-токтому менен бекитилген.

4. «Кыргыз Республикасында билим берүү системасын 2012–2020-жылдарда өнүктүрүүнүн стратегиялык багыттары жөнүндө» / «Кыргыз Республикасында билим берүү системасын өнүктүрүүнүн стратегиялык багыттары жөнүндө» // Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2012-жылдын 23-мартындагы № 201-токтому менен бекитилген.

5. «Кыргыз Республикасында 2020-жылга чейин мектеп окуучуларын жана жаштарды тарбиялоо концепциясы» // Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин 2014-жылдын 22-июлундагы №545/1-буйругу менен бекитилген.

6. «Кыргыз Республикасында 2014–2020-жылдары мамлекеттик тилди өнүктүрүүнүн жана тил саясатын өркүндөтүүнүн Улуттук Программасы» // Кыргыз Республикасынын Президентинин 2014-жылдын 2-июнундагы №119-Жарлыгы менен бекитилген.

7. «Зомбулуксуз мектеп» программасы боюнча класстан тышкаркы иш-чараларын өткөрүү үчүн усулдук окуу куралы. – Б.: 2013. – 210 бет.

8. Нормативно-правовые основы профилактики и реабилитации социальной дезадаптации детей и подростков / Ассоциация социальных работников Кыргызской Республики и др. – Б.: 2007. – 450 б.

Сабактан тышкаркы окуу ишмердүүлүгүнүн мааниси жана негизги максаты окуучунун кызыкчылыктарын, шык-жөндөмүн, ынтаасын өнүктүрүү үчүн жана баш убактысын акылга сыярлык, туура уюштурушу үчүн кошумча шарттарды түзүү болуп саналат. Сабактан тышкаркы окуу ишмердүүлүгү төмөнкүдөй иштер үчүн шарт түзүүгө багытталат:

- жашоо-турмуштагы ар түрдүү көз

САБАКТАН ТЫШКАРКЫ ОКУУ ИШМЕРДҮҮЛҮГҮ

караштарга жана багыттарга карата, айланадагы чындыкка карата ийкемдүү оң байланышты түзүү жаатындагы инсандык кызыкчылыктын калыптанышына өбөлгө болуучу чөйрөдө баланын өз алдынча чыгармачылык менен өнүгүүсү үчүн;

- сабактан тышкаркы окуу ишмердүүлүгүндөгү курбалдаштары жана педагогдор менен баарлашуу жана биргелешкен ишмердүүлүк жүргүзүү процессинде өз ара жигердүү иш-аракетте болуу баланын социалдык жактан инсандык калыптанышуусу үчүн;
- окуучунун болочок турмуштук пландарын жана максаттарын ийгиликтүү жүзөгө ашыруу үчүн зарыл болгон кесиптик багытын өз алдынча туура аныкташы үчүн.

Окуучунун сабактан тышкаркы окуу ишмердүүлүгү менен алектенүүсү жалпы билимге ээ болгон бүтүрүүчүнүн төмөнкүдөй ченемдик көрсөткүчтөрүнө туура келген натыйжаларга жетүүсүндө олуттуу роль ойнойт:

- дүйнөнү терең таанып билүүгө ынтызар, окуп үйрөнүүнүн ар кандай жолдорун тапкыч, көптү билүүгө кызыкдар болгон;
- өз ата журтун жана өз Ата Мекенин сүйгөн жана урматтаган;
- үй-бүлөлүк, коомдук жана улуттук баалуулуктарды кабыл алган жана урматтаган;
- өз алдынча ишмердүүлүк кылууга, үй-бүлө жана коомчулук алдында өз иш-аракети үчүн жооп берүүгө даяр турган;
- ак ниеттүү, өнөктөштүн уга жана түшүнө билген, өзүнүн ой-пикирин далилдүү жана түшүнүктүү айта билген;
- өзү жана башкалар үчүн сергек жана коопсуз жашоо эрежелерин сактай билген.

Сабактан тышкаркы окуу ишмердүүлүгү инсанды өнүктүрүүнүн төмөнкүдөй багыттары боюнча уюштурулат: руханий-адеп-ахлактык, жарандык-мекенчилдик, спорттук-саламаттыкты сактоо, жалпы интеллектуалдык, жалпы маданий, эмгекке тарбиялоо, жаратылышты сүйүүгө тарбиялоо, «Зомбулуксуз мектеп». Ошону менен бирге ишмердүүлүктүн формасы жана мазмуну педагогдун таалим-тарбия берүү ишмердүүлүгүнүн максатына, милдеттерине жана натыйжаларына туура келүүгө тийиш. Сабактан тышкаркы таалим-тарбия берүүчү окуу ишмердүүлүгүнүн натыйжалуулугу: окуучулардын социалдык билимдерге ээ болушу, негизги баалуулуктарга карата оң мамиленин калыптанышы, өз алдынча коомдук иш-аракет тажрыйбасына ээ болуу.

Кыргызстандын жарандарынын ко-

омдук улуттук баалуулуктары: патриоттуулук, мекенчилдик, жалпы адамзаттык социалдык тилектештик, жарандуулук, үй-бүлө, саламаттык, жаратылыш, эмгек жана чыгармачылык, билим, илим, искусство жана адабият, Кыргызстандын салт-туу диндери.

Сабактан тышкаркы окуу ишмердүүлүгүнө бөлүнүүчү убакыт окуучунун жана ата-энинин каалоосу боюнча эркин тандап алуунун негизинде аныкталат жана класстык-сабактык формадан айырмаланып, ийримдер, секциялар, экскурсиялар, диспуттар, тегерек отурумдар, конференциялар, ШТК (Шайыр тапкычтар клубу), илимий коомдоштуктар, олимпиадалар, мелдештер, издөө жана илимий изилдөө ишмердүүлүгү ж.у.с. түрүндө жүзөгө ашырылат.

юнча комплекстүү иш-чаралар (өзүн-өзү тейлөө, өз ара жардамдашуу, чогуу иштөө, «Тимурчулар» кыймылы).

Жаратылышты сүйүүгө тарбиялоо багыты: жаратылыш жана анын баалуулуктары жөнүндө, жаратылышты коргоо идеясын пропагандалоо боюнча иш-чаралар. Жаратылышты коргоого байланыштуу тажрыйбалык иштер: изилдөө ишмердүүлүгү. Экологиялык тарбия берүү.

«Зомбулуксуз мектеп» багыты: жүрүм-турум психологиясы; балдарга катаал мамиле; психологиялык тренингдер; кооптуу балдар менен психотүзөтүү иштери; жашы жете электердин кылмыш жасоого ыктуулугунун өзгөчөлүктөрү; кылмыштуулуктун алдын алуу; кризистик кырдаалда балдарды жана үй-бүлөнү колдоо; балдарды кызматташууга үйрөтүү; ынтымак жана толерантуулук; психологиялык оюндар жана көнүгүүлөр.

2. Сабактан тышкаркы окуу ишмердүүлүгүнүн илимий-методикалык жактан камсыз кылынышы:

Сабактан тышкаркы окуу ишмердүүлүгүн жүргүзүү (класстык-сабак формасынан айырмаланып) билим берүү процессин уюштурууга, билим берүүчүлүк мазмунду тандап алууга, катышуучулардын ишмердүүлүгүнүн натыйжаларын баалоого чыгармачыл өнүктөн кароону талап кылат. Сабактан тышкаркы окуу ишмердүүлүгү боюнча программаларда анын формасы менен коюлган максаттар жана күтүлгөн натыйжалардын мазмуну терең ойлонуштурулуп түзүлүшү зарыл.

Окуучулардын жекече инсандык жетишкендиктерин баалоо портфолио аркылуу жүзөгө ашырылат.

Портфолио – бул окуучунун руханий-адеп-ахлактык жактан өнүгүүсүнүн натыйжаларын педагогдор, ата-энелер жана окуучунун өзү тарабынан аныктоонун, топтоонун жана баалоонун ыкмасы. Портфолиодо тийиштүү таалим-тарбия берүү программасынын алкагында окуучу тарабынан аткарылган иштердин натыйжалары топтолот. Портфолио – бул мектептик жана үй-бүлөлүк социалдык, маданий иштер жана алардын отчеттору топтоштурулган папка. Демек, портфолио дегенибиз, сабактан тышкаркы окуу-таанып билүү материалдарынын педагогикалык түрдө долбоорлонгон жана методикалык түрдө уюштурулган топтому. Алардын ырааттуулугу окуучунун таалим-тарбиялык окуу программасынын алкагындагы руханий баалуулуктарды өздөштүрүүдөгү иш-аракеттеринин жана жетишкен ийгиликтеринин динамикасын көрсөтүп турат.

3. Сабактан тышкаркы окуу ишмердүүлүгүн жүргүзүүнүн кадрдык шарттары:

- мектептин (гимназиянын, лицейдин) тийиштүү педагогикалык, жетектөөчү жана башка кызматкерлер менен комплекцияланышы;
- мектептин (гимназиянын, лицейдин) педагогикалык жана башка кызматкерлеринин тийиштүү квалификациясынын болушу;
- мектептин (гимназиянын, лицейдин) педагогикалык жана башка кызматкерлеринин адистик көрсөткүчтөрүнүн үзгүлтүксүздүгү;
- сабактан тышкаркы окуу ишмердүүлүгүн жүргүзүү үчүн шарты жок жана кадрлары комплектелбеген мектептер (гимназиялар, лицейлер) кошумча билим берүү мекемелеринин, маданий жана спорттук уюмдардын мүмкүнчүлүктөрүнөн пайдаланышса болот. Ошондой эле ата-энелерди жана башка социалдык өнөктөштөрдү тартуу максатка ылайыктуу.

Эгерде Сизде сабактан тышкаркы окуу ишмердүүлүгү боюнча суроолор жана сунуш-пикирлер бар болсо, төмөнкү дарекке кайрылсаңыз болот: Бишкек ш., Широкая көч., 1А, 106-каб. Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин алдындагы Республикалык педагогикалык кызматкерлердин квалификациясын жогорулатуу жана кайра даярдоо институту (КР БИМдин алдындагы РПККЖ КДИ).

Эскертүү: 2019-2020-окуу жылында КР Билим берүү жана илим министрлигинин алдындагы Республикалык педагогикалык кызматкерлердин квалификациясын жогорулатуу жана кайра даярдоо институтунда **«Сабактан тышкаркы окуу ишмердүүлүгү боюнча «Социалдык долбоорлоо»** деген аталыштагы 72 сааттык квалификацияны жогорулатуу курсу окутула баштайт.

А. Б. ЭЛЕБЕСОВА,
п.и.к., доцент.
E-mail: aigulelebesova@mail.ru

Актуальность. Создание условий для развития ребёнка и формирования его личности является главной целью внеурочной учебной деятельности, и поэтому её надо понимать как личностно-ориентированное взаимодействие ученика и педагога, в соответствии с определением в «Государственном образовательном стандарте среднего общего образования Кыргызской Республики», принятым Постановлением Правительства КР №403 от 21 июля 2014 года. В соответствии данным Стандартом, основная образовательная программа среднего общего образования реализуется образовательным учреждением через учебный план и внеурочную деятельность.

В 1 главе («Общие положения»), а также во 2 главе Стандарта («Цели, задачи и результаты школьного общего образования»), являющейся идеологической и методологической основой

развития государственного языка и совершенствования языковой политики в Кыргызской Республике на 2014-2020 годы». Утверждена Указом Президента Кыргызской Республики от 2 июня 2014 года №119.

7. Методическое пособие по проведению внеклассных мероприятий по программе «Школа без насилия». – Б., 2013. – 197 стр.

8. Нормативно-правовые основы профилактики и реабилитации социальной дезадаптации детей и подростков / Ассоциация социальных работников Кыргызской Республики и др. – Б.: 2007. – 450 с.

Сущность и основное назначение внеурочной деятельности заключается в создании дополнительных условий для развития интересов, склонностей, способностей школьников и разумной организации их свободного времени. Она ориентирована на создание условий для:

формирования положительного отношения к базовым ценностям, приобретения опыта самостоятельного общественного действия.

Базовые национальные ценности кыргызского общества: патриотизм, общечеловеческая социальная солидарность, гражданственность, семья, здоровье, природа, труд и творчество, знание, наука, искусство и литература, традиционные религии Кыргызстана.

Время, отводимое на внеурочную деятельность, используется по желанию детей, родителей на основе добровольного выбора и осуществляется в формах, отличных от классно-урочных: экскурсии, кружки, секции, круглые столы, конференции, диспуты, КВНы, школьные научные сообщества, олимпиады, соревнования, поисковые и научные исследования и так далее.

В соответствии формы и ожидаемых

занятия в коллективах художественной самостоятельности.

Трудовое воспитательное направление: обучение детей обычным навыкам, труду и специальностям, прививание необходимых навыков (самообслуживание, взаимопомощь, совместная работа, движение «Тимуровцы»).

Направление развития любви к природе: проведение разъяснительных мероприятий о значимости природы и её ценностях, пропаганда защиты окружающей среды. Испытательные мероприятия по защите природы: исследование. Экологическое образование.

Направление «Школа без насилия»: психология поведения; жестокое обращение с детьми: диагностика, коррекция, профилактика; психологические тренинги; психокоррекционная работа с тревожными детьми; личностные особенности несовершеннолетних склонных к совершению преступлений; профилактика преступности среди несовершеннолетних; поддержка семьи и детей в кризисной ситуации; как научить детей сотрудничать; сплоченность и толерантность; психологические игры и упражнения.

2. Научно-методическое обеспечение внеурочной деятельности:

Реализация внеурочной деятельности требует иного (в отличие от учебного процесса в урочной форме) подхода к организации образовательного процесса, отбору содержания образования, творческого подхода к оценке результатов деятельности его участников. В программах строго продумывается соответствие форм и содержания ожидаемым результатам, поставленным целям.

Оценка личностных достижений школьников может осуществляться через портфолио.

Портфолио – это способ фиксирования, накопления и оценивания педагогами, родителями и самим учеником результатов его духовно-нравственного развития. В портфолио осуществляется последовательное накопление результатов выполнения учеником воспитательных задач в рамках соответствующей воспитательной программы. Портфолио – нечто большее, чем папка школьных и семейных работ, отчетов о выполнении культурных и социальных практик. Оно представляет собой педагогически спроектированную и методически организованную индивидуальную подборку материалов, последовательность которых демонстрирует усилия, динамику и достижения ученика в освоении определенных духовных ценностей в рамках воспитательной программы.

3. Кадровые условия для реализации внеурочной деятельности:

- укомплектованность общеобразовательной организации необходимыми педагогическими, руководящими и иными работниками;

- наличие соответствующей квалификации педагогических и иных работников общеобразовательной организации;

- непрерывность профессионального развития педагогических работников общеобразовательной организации;

- при отсутствии возможности для реализации внеурочной деятельности, в том числе, по причине кадровой неуккомплектованности, общеобразовательная организация может использовать возможности образовательных учреждений дополнительного образования детей, организаций культуры и спорта. Кроме того, можно привлекать родительскую общественность и других социальных партнеров для реализации внеурочной деятельности.

Если у Вас возникли вопросы по организации внеурочной деятельности, а также есть конструктивные предложения, Вы можете обратиться по следующему адресу: г. Бишкек, ул. Широкая, 1А, 106 каб. Республиканский институт повышения квалификации и переводной подготовке педагогических работников (РИПК ППР) при Министерстве образования Кыргызской Республики.

Примечание: В 2019-2020 учебном году Республиканский институт повышения квалификации и переводной подготовке педагогических работников при Министерстве образования Кыргызской Республики проводит 72-х часовой курс повышения квалификации под названием «Курсы по внеурочной деятельности «Социальное проектирование»».

Методические рекомендации подготовила:
А. Б. ЭЛЕБЕСОВА,
к.п.н., доцент.

ВНЕУРОЧНАЯ УЧЕБНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ

«Государственного образовательного стандарта среднего общего образования Кыргызской Республики», уделено особое внимание внеурочной деятельности школьников, которая обуславливает формирование умения и навыков по желанию и способностям каждого ребёнка, а также определены пространство и время в образовательном процессе: «цели обучения – заданные и описанные наперед условия, и способы деятельности учащегося в будущем; его способности к возможным видам деятельности, приобретенные им в результате обучения»; «средство дифференциации и индивидуализации обучения, позволяющее за счёт изменений в структуре, содержании и организации образовательного процесса более полно учитывать интересы, склонности и способности учащихся, создавать условия для обучения старшеклассников в соответствии с их профессиональными интересами и намерениями в отношении продолжения образования» (Глава 1. Общие положения).

В Стандарте указаны условия обеспечивающие приобретения учащимися основных компетенций в процессе обучения:

- учебный процесс ориентирован на развитие самостоятельности и ответственности учащегося за организацию и результаты своей деятельности;

- учащиеся включены в осуществление разных видов образовательной деятельности в процессе обучения в общеобразовательной организации и проведения проектной, исследовательской, социальной работы во внеурочной и внеклассной деятельности» (Глава 2. Цели, задачи и результаты школьного общего образования, пункт 16).

Основные нормативные документы для общеобразовательных организаций Кыргызской Республики:

1. Закон Кыргызской Республики «Об образовании» от 30 апреля 2003 года №92 // Принят Законодательным собранием Жогорку Кенеша Кыргызской Республики.

2. «Государственный образовательный стандарт среднего общего образования Кыргызской Республики» // Принят Постановлением Правительства КР №403 от 21 июля 2014 года.

3. «Концепция развития образования в Кыргызской Республике до 2020 года» / «О стратегических направлениях развития системы образования в Кыргызской Республике» // Утверждена Постановлением Правительства Кыргызской Республики №201 от 23 марта 2012 года.

4. «Стратегия развития образования в Кыргызской Республике на 2012–2020 годы» / «О стратегических направлениях развития системы образования в Кыргызской Республике» // Утверждена Постановлением Правительства Кыргызской Республики №201 от 23 марта 2012 года.

5. «Концепция воспитания школьников и учащейся молодежи Кыргызской Республики до 2020 года» // Утверждена приказом Министерства образования и науки Кыргызской Республики от 22 июля 2014 года №545/1.

6. «Национальная Программа раз-

- творческой самореализации ребёнка в комфортной развивающей среде, стимулирующей возникновение личностного интереса к различным аспектам жизнедеятельности и позитивного преобразующего отношения к окружающей действительности;

- социального становления личности ребёнка в процессе общения и совместной деятельности в детском сообществе, активного взаимодействия со сверстниками и педагогами;

- профессионального самоопределения учащегося, необходимого для успешной реализации дальнейших жизненных планов и перспектив.

Занятия внеурочной деятельностью играют значительную роль в достижении результата, соответствующего выпускному нормативу ученика средней школы:

- любознательный, интересующийся, активно познающий мир; владеющий основными умениями учиться;

- любящий и уважающий родной край, и своё Отечество;

- уважающий и принимающий ценности семьи и общества, национальные культурные ценности;

- готовый самостоятельно действовать и отвечать за свои поступки перед семьей и школой;

- доброжелательный, умеющий слушать и слышать партнера, умеющий высказывать свое мнение;

- выполняющий правила здорового и безопасного образа жизни для себя и окружающих.

Внеурочная деятельность организуется по следующим направлениям развития личности: духовно-нравственное, гражданско-патриотическое, спортивно-оздоровительное, общеинтеллектуальное, общекультурное, трудовое воспитание, воспитание любви к природе, «Школа без насилия». При этом следует помнить, что формы, содержание деятельности должны соответствовать целям, задачам и результатам воспитательной деятельности педагога. Результативность воспитательной деятельности предполагает: приобретение учащимися социального знания,

результатов, разрабатываются учебные программы каждой внеурочной учебной деятельности.

Для обсуждения во время августовских совещаний учителей, предлагаются следующие вопросы:

1. Примерный перечень форм внеурочной деятельности по направлениям:

Духовно-нравственное направление: этические беседы, тематические диспуты, дебаты, проблемно-ценностные дискуссии; благотворительные акции в социуме; туристические походы, экскурсии (очные и заочные), работа школьных музеев; день рождения школы (гимназии, лицея); праздники; поисково-краеведческие экспедиции.

Гражданско-патриотическое направление: гражданско-патриотическое понятие, разработка проектов социально значимой деятельности «Я – гражданин Кыргызстана»; участие в праздниках чествования ветеранов, пожилых людей; социально значимые акции в социуме; коллективные творческие дела; трудовые десанты, социально-моделирующие игры.

Спортивно-оздоровительное направление: занятия в спортивных секциях, беседы о ЗОЖ, участие в оздоровительных процедурах, спортивные турниры, олимпиады, праздники, классные часы, спортивные и оздоровительные акции в окружающем школу социуме; туристические походы; военно-спортивные игры.

Общеинтеллектуальное направление: предметные кружки, предметные олимпиады, курсы предпрофильной подготовки и профильные курсы, исследовательская деятельность, школьные научные общества, научно-практические конференции, общественный смотр знаний, интеллектуальные марафоны, чествование лучших учеников и др.

Общекультурное направление: культурные походы в театры, кино (с последующим анализом), концерты, выставки, смотр конкурсов, досугово-развлекательные акции в социуме, фестивали искусств,

“Республикабыздын аймактарын өнүктүрүү жана санариптештирүү үчүн билим берүү системасындагы жаңы чечимдер жана ийгиликтүү практиктер” аттуу тема боюнча 2019-жылдын Август кеңешмесинин темасы болмокчу. Бул тема Кыргыз Республикасын туруктуу өнүктүрүүнүн Улуттук стратегиясында каралган билим берүүнүн өнүктүрүү Стратегиясын ишке ашыруунун Планынын негизги максатарына жооп берет. Демек, башка предметтер сыяктуу эле, жалпы билим берүү уюмдарында музыкалык билим берүүнүн мазмунуна да аймактарды өнүктүрүү жана санариптештирүү маселелерин киргизүү зарыл.

Музыка предмети боюнча 2019-2020-окуу жылына карата, 1-4-класстар үчүн 2013-жылы, ал эми 5-7-класстар үчүн 2018-жылы Кыргыз билим берүү академиясынан бекитилип жарык көргөн, Музыка предметинин окуу программаларынын негизинде жүргүзүлөт. 2019-2020-окуу жылы үчүн кыргыз, орус, өзбек жана тажик тилдүү билим берүү мекемелеринде Базистик окуу планында музыка предметин окутуу 1-7-класстарда жумасына 1 сааттан, ал эми бир жылда ар бир класс үчүн 34 саат каралган.

2018-2019-окуу жылында Музыка предмети боюнча берген сунушубузда музыкотерапиянын жана вокалтерапиясынын окуучулардын жөндөмдүүлүгүнө, ден соолугуна тийгизген таасирлери жөнүндө сунуштарыбыз берилген. Ал эми бул сапар, предметтик компетенттүүлүктөр жана Музыка боюнча баалоонун критерийлери жөнүндөгү маселелерге токтолобуз.

1. Предметтик компетенттүүлүк – негизги компетенттүүлүккө карата мамиле боюнча жекече компетенттүүлүк, билим берүү натыйжаларынын топтому түрүндө айрым предметтердин материалдары менен аныкталат.

«Музыка» предмети окуучулардын төмөндөгү предметтик компетенттүүлүктөрүнүн калыптанышын шарттайт.

1. Эмоциялык-баалуулук компетенттүүлүгү – балдар музыкалык чыгармалары менен инсандык, эмоциялык-сезимдик байланыш, музыкалык ишмердүүлүктүн ар кыл түрлөрүндө ишке ашырылат. Музыкалык искусствонун конкреттүү чыгармалары менен таанышуудан келип чыккан эмоциялык абалын сыпаттап берүүгө жөндөмдүүлүк, түрдүү мезгилдердин, элдердин, ар кыл стилдеги, жанрдагы, типтеги музыкалык искусствонун чыгармаларында аккумуляцияланган адептик идеалдарга баа берүү жөндөмдүүлүгү.

2. Музыкалык-эстетикалык компетенттүүлүк – окуп-үйрөнүлүп жаткан музыкалык чыгармалардын жанрдык негизин, стилдик өзгөчөлүктөрүн аныктоо жөндөмдүүлүгү, салыштыруу, Балдар музыкалык искусствонун чыгармаларын классификациялоо жана угуу аркылуу берилген бир же бир нече белгиси боюнча элдик, улуттук, дүйнөлүк классикалык музыканын чыгармаларын аныктай билүү, музыкалык чыгарманы талдоо жөндөмдүүлүгү, музыкалык түшүнүктөрдү колдонуу менен музыкалык образдар тууралуу ой пикирин айта билүү жөндөмдүүлүгү.

3. Аткаруучулук компетенттүүлүк – музыкалык тилдин каражаттарын колдонуу менен хордук жамаатта жана жекече ырдоодо жана аткарууда интерпретациялоо жөндөмдүүлүгү.

Музыкалык чыгарманы аңдап түшүнүүнүн негизинде музыканы уга билүү, аны хор менен же/жана жекече аткара билүү, талдай билүү билгичтикттерин баскычтуу, ырааттуу түрдө калыптандыруу турат. Буга байланыштуу, компетенттүүлүктөрдүн мазмунунда музыкалык чыгарманы түшүнүү үчүн бир нече аспектилер бөлүнүп көрсөтүлөт:

1) музыкалык чыгарманы баштапкы кабылдоо жана аны менен таанышуудан, угуудан пайда болгон эмоциялык абалды сыпаттоо;

2) талдоо;

3) интерпретация;

4) баалоо.

Предметтик компетенттүүлүк окуучунун окуу ишмердүүлүгүнүн сапатын аныктоодо жетектөөчү мааниге ээ. Предметтик компетенттүүлүк окуу жана практикалык ишмердүүлүктө дайыма ишке ашырылганда гана ал ийгиликтүү түрдө калыптанды деп айтууга болот.

«Музыка» предметинин мазмундук багыттары төмөнкүлөр:

1. Музыканын тили – музыкалык көркөм туюндуруу каражаттары;

2. Музыкалык интонация жана образ;

3. Музыканын типтери, формалары,

стилдери жана жанрлары;

4. Автор (автордук дүйнө).

II. Музыка сабагында баалоонун типтери

Музыка сабактарында педагогикалык баалоонун эки тиби колдонулат: критериялык жана ченемдик (нормативдик).

Критериялык баалоо – бул критерийлер боюнча баалоо, б.а., баа окуучунун жетишкендиктерин көрсөтүүчү түзүүчүлөрдөн (критерийлерден) келип чыгат. Окуучулардын иштерин баалоого критерийлик мамиле кылуу процесстин бардык катышуучуларына (мугалимдерге, окуучуларга, ата-энелерге) окуп-үйрөнүлүп жаткан материалды өздөштүрүүнүн деңгээлин түшүнүүгө мүмкүнчүлүк түзүүчү тескери байланышты жүзөгө ашырууга жардам берет. Тескери байланыш канчалык мазмундуу болсо, ага жасалган мамиле ошончолук конструктивдүү болушу мүмкүн. Критериялык баалоо бул – баалоонун жана өзүн өзү баалоонун ар кыл түрлөрү, формалары жана усулдары колдонулган мамиле.

Критериялык баалоо мугалим үчүн бир катар принципалдуу көрсөтмөлөрдү билдирет. Алар төмөнкүлөр:

• баа аркылуу окуучунун инсаны эмес, иши гана бааланат;

• окуучунун иши башка окуучулардын иши эмес, эталон (мыкты аткарылган иштин үлгүсү) менен салыштырылат. Эталон окуучуларга мурдатан тааныш болот;

• бааны чыгаруунун так алгоритми иштелип чыккан, окуучу ал боюнча өз жетишкендиктеринин деңгээлин өзү аныктап, өз баасын көрсөтөт;

• окутулуп жаткан нерсени гана баалоого болот, ошондуктан баалоо критериясы – окуу максаттарынын (билим берүүчүлүк натыйжалардын) конкреттүү туюндурулушу.

Критериялык баалоону колдонуу – баалоо процессине окуучулардын өздөрүн тартууга шарт түзөт, башкача айтканда, билим берүү процессинин маанилүү компоненти болгон өзүн өзү баалоону ишке ашырууга мүмкүнчүлүк берет, анткени рефлексия гана окуучуларга өз ишмердүүлүгүнөн тажрыйба чыгарууга, коюлган милдетти чечүү үчүн ички мүмкүнчүлүктөрүн активдештирүүгө, өзүн жакшыраак аңдап түшүнүүгө мүмкүнчүлүк түзө алат. Өзүнүн жакшы жактарын жана кемчиликтерин талдоо менен, окуучулар аларды четтетүү жолдорун табышат, өздөрүн өздөрү баалоого үйрөнүшөт, бул болсо аларга өз иштеринин күчтүү жана алсыз жактарын көрүүгө жана мындай жыйынтыктарды аңдап түшүнүүнүн негизинде кийинки ишмердүүлүгүнүн программасын түзүүгө шарт түзөт. Туура уюштурулган рефлексия тапшырманы ийгиликтүү аткарууга өбөлгө болуучу оң маанайды түзүүгө жардам берет.

Музыка боюнча баалоонун критерийлеринин мисалдары:

• Ырды бир убакта аткаруу жана аяктоо (дирижердун кол шилтемдерин аткара билүү).

• Ноталарды аталыштарын, ноталык сызыктарга (станга) жайгаштыра билүү.

• Обонду (ноталык) жана сөздүк текстти билүү (эгер үйрөнүп жатканда ноталык жазуу колдонулган болсо).

• Аткаруунун интонациялоонун тазалыгы жана ыргактык тактыгы.

• Ырды мүнөздүү аткаруу (музыкалык көркөм туюндуруу каражаттарын – динамикалык боекчолорду, темпти, обонду, ыргакты... туура пайдалануу).

• Ырдоо учурунда туура отуруу (туруу).

• Жооп берүүдө (оозеки, жазуу, презентацияда) музыкалык терминдерди сабаттуу пайдалануу.

• Музыкага кызыгуу, ага эмоциялык жооп кылуу жана музыкалык чыгарма менен таанышуудан келип чыккан эмоциялык абалын мүнөздөй билүү (сүйүнүү, капалануу ж.б.)

• Окуучунун өзүнүн аткаруусун мүнөздөй жана талдай билүүсү.

• Аткаруу учурунда эмоционалдуулукту көрсөтүү.

Окуучулардын ишмердүүлүгүнүн продукттарынын баалоо критерийлери ар бир тапшырма жана окуучулардын ишинин түрү боюнча иштелип чыгат.

Ченемдик баалоо – жеке натыйжалар менен статистикалык маанилерди – ченемдерди салыштыруу жолу менен баага жана инсандын же жүрүш-туруштун өзгөчөлүктөрүн чагылдыруучу, тапшырма менен өлчөнүүчү көрсөткүчтөрдү интерпретациялоого болгон мамиле. Окутуунун натыйжалары беш баллдык шкала боюнча бааланат, зарыл учурда жоопко берилген оозеки мүнөздөмө менен толукталат.

Баалоонун түрлөрү

Музыка сабактарында баалоонун төмөнкү түрлөрү милдеттүү түрдө пайдаланылат: формативдик баалоо (окутуунун бүткүл процесси бою) жана суммативдик (жыйынтык) баалоо (компетенттүүлүктөрдүн калыптануусун аныктоо үчүн окуу материалын (музыкалык чыгармаларды) окуп-үйрөнүүнүн аягында).

Музыка сабактарында окуучулардын окуудагы жетишкендиктерин баалоонун төмөнкүдөй ар кыл формалары колдонулат:

• окуучулардын оозеки жооптору;

• нота менен жазуу иштери;

• практикалык тапшырмалар (нота менен ноталык сызыктарга жазуу, ноталардын созулуштары менен ырдоо).

Окуучулардын оозеки жооптору дегенибиз -

• сабактарда музыкалык чыгармалар тууралуу диалог-дискуссияларга катышуусу;

• башка окуучулардын аткаруусу тууралуу пикирлери.

Жазуу иштери дегенибиз –

• карточкалар боюнча иштөө (музыкалык сөздүктү билүү),

• жеке таасирлери жана музыкалык чыгармаларды эмоциялык-образдык кабылдоо боюнча эссе.

Практикалык тапшырмалар – булар:

• презентацияларды даярдоо;

• «обонду тап» - сабакта жаңырган музыкалык чыгармалардын фрагменттерин табуу;

• жекече жана хор менен ырдоо.

Август кеңешмесинде талкуулана турган маселелер:

1. “Музыка сабагында компьютердик технологияны кантип колдонобуз: заманбап музыка мугалими кандай болуусу керек?” аттуу темада тегерек стол.

2. Окуучуларга музыкалык-эстетикалык билим берүүнүн учурдагы көйгөйлөрү.

3. Предметтик компетенттүүлүктөрдү калыптандыруу, баалоонун кээ бир маселелери.

4. Окуучулардын музыкалык жөндөмдүүлүктөрүн жогорулатуу маселелери.

5. Музыка мугалимдеринин педагогикалык чеберчилигин жогорулатуу маселелери жана келечеги.

Музыка

Мугалимдерге сунушталаган адабияттар:

Окуучулар үчүн окуу китептер:

1. Музыка. 2-класс үчүн окуу китеби. Касей М., Дуйшеналиев Ж.С., ж.б. (кыргыз, орус тилдеринде) – 2012-ж.

2. Музыка. 3-класс үчүн окуу китеби. Касей М., Шакирова А., ж.б. (кыргыз, орус тилдеринде) –Б.; 2013-ж.

3. Музыка. 5-класс үчүн окуу китеби. Муратова А., Артыков К. (кыргыз, орус тилдеринде) –Б.; 2019-ж.

4. Музыка. 6-класс үчүн окуу китеби. Муратова А., Артыков К. (кыргыз, орус тилдеринде) –Б.; 2019-ж.

Мугалимдер үчүн окуу-методикалык колдонмолор жана ноталык хрестоматиялар:

1. Музыка. 1-класс. Мугалимдер үчүн окуу-методикалык колдонмо жана ноталык хрестоматия. Дуйшеналиев Ж.С. (кыргыз, орус, өзбек, тажик тилдеринде) – «Куталам». –Б.; 2018-ж.

2. Музыка. 1-класс. Мугалимдер үчүн фонохрестоматия –CDдиск. Түзүүчү: Дуйшеналиев Ж.С. «Куталам». –Б.; 2011-ж.

3. Музыка. 3-класс. Мугалимдер үчүн окуу-методикалык колдонмо. Касей М., Шакирова А., (кыргыз, орус тилдеринде) – Б.; 2013-ж.

4. Музыка. 5-класс. Мугалимдер үчүн колдонмо. Муратова А., Артыков К. (кыргыз, орус тилдеринде) –Б.; 2019-ж.

5. Музыка. 6-класс. Мугалимдер үчүн колдонмо. Муратова А., Артыков К. (кыргыз, орус тилдеринде) –Б.; 2019-ж.

6. Мектепке чейинки курактагы балдарга музыкалык тарбия берүү. Методикалык колдонмо. Дуйшеналиев Ж.С., Усенко Л.В., Сейдекулова К.С. (кыргыз, орус тилдеринде). SN. Arlttd. Полиграфический комплекс. – Б.; 2017-ж.

Кошумча адабияттар жана ноталык хрестоматиялар:

1. Салттуу музыка: теориясы жана усулу. Дүйшалиев К.Ш. – Б.; 2011-ж.

2. Кыргыз музыкасы. Энциклопедия. Алагушев Б. – «Бийиктик». - Б.; 2007-ж.

3. Келечек ырдайт. Ноталык хрестоматия. Тыналиев А., (кыргыз, орус тилдеринде). «Салам». – Б.; 2014-ж.

4. Күн балдары. Ноталык хрестоматия. Бөдешев А., Эралиева К. «Учкун» – Б.; 2007-ж.

Август методикалык жыйынында Музыка предметин окутуу маселелери боюнча сунуштарыңыздар болсо төмөнкү дарекке кайрылыңыздар: Бишкек ш. Широкий көч. 1А. Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин алдындагы Республикалык педагогикалык кызматкерлердин квалификациясын жогорулатуу жана кайра даярдоо институту. «Информатика, технология жана искусство» кафедрасы. Т.: (312) 628 294.

Тема Августовского совещания 2019 г. “Новые решения в системе образования для развития и цифровизации регионов страны и успешные практики”. Эта тема соответствует главным целям плана реализации Стратегии развития образования, включенного в Национальную стратегию устойчивого развития Кыргызской Республики. Значит, как и в другие предметы, так и в содержание музыкального образования в общеобразовательных организациях необходимо ввести задачи развития и цифровизации регионов.

В 2019-2020 учебном году предмет Музыка будет проводиться в соответствии с учебной программой, утвержденной Кыргызской академией образования для 1-4 классов в 2013 году, для 5-7 классов – в 2018 году. В 2019-2020 учебном году в образовательных учреждениях с кыргызским, русским, узбекским и таджикским языками обучения по Базисному учебному плану обучение предмету музыка в 1-7 классах будет проводиться по 1 часу в каждом классе. За 1 учебный год 34 часа.

В 2018-2019 учебном году в рекомендациях по предмету Музыка были включены предложения о влиянии музыкотерапии и вокалотерапии на способности и здоровье учащихся. На этот раз сосредоточимся на вопросах предметной компетентности и критериях оценивания по Музыке.

Предметные компетентности – частные по отношению к ключевым компетентностям, определяются на материале отдельных предметов в виде совокупности образовательных стандартов;

Предмет «Музыка» предполагает формирование следующих предметных компетентностей учащихся.

1. Эмоционально-ценностная компетентность – личностное, эмоционально-прочувствованное общение с произведениями искусства, осуществляемое в различных видах музыкальной деятельности. Способность описывать свое эмоциональное состояние от соприкосновения с конкретными произведениями музыкального искусства.

2. Музыкально-эстетическая компетентность – способность выявления жанровой основы изучаемых музыкальных произведений, их стилевых особенностей, сравнение, классификация произведений музыкального искусства по предложенным признакам и способность определения на слух произведения народной, национальной, мировой музыкальной классической музыки, элементов анализа музыкального произведения, способность высказывать суждения о музыкальных образах, оперируя музыкальными понятиями.

3. Исполнительская компетентность – способность исполнять (петь) в хоровом коллективе и сольно, используя средства музыкального языка и интерпретировать при исполнении. В основе постижения музыкального произведения лежит поэтапное, последовательное формирование умений слушать музыку, исполнять её хором и/или сольно, анализировать его.

В связи с этим в содержании предметных компетентностей выделяется несколько аспектов для осмысления музыкального произведения:

- первичное восприятие и описание эмоционального состояния от соприкосновения с музыкальным произведением;
- анализ;
- интерпретация;
- оценка.

Предметные компетентности являются ведущими при определении качества учебной деятельности обучающегося.

В связи с этим в содержании предметных компетентностей выделяется несколько аспектов для осмысления музыкального произведения:

- первичное восприятие и описание эмоционального состояния от соприкосновения с музыкальным произведением;
- анализ;
- интерпретация;
- оценка.

Предметные компетентности являются ведущими при определении качества учебной деятельности обучающегося.

Только когда предметная компетентность постоянно реализуется в обучении и практической деятельности, можно сказать что она успешно сформирована.

Содержательными линиями предмета «Музыка» являются:

- Язык музыки - средства музыкальной выразительности
- Музыкальный образ.
- Типы, формы, стили и жанры музыки
- Автор (авторский мир)

I. Типы оценивания на уроках музыки

На уроках музыки применяются два типа педагогического оценивания: критериальное и нормативное.

Критериальное оценивание – это оценивание по критериям, т. е. оценка складывается из составляющих (критериев), которые отражают уровень достижений учащихся. Критериальный подход к оцениванию учебных достижений, учащихся на уроках музыки, предполагает осуществление обратной связи, позволяющей всем участникам процесса (и учителям, и ученикам, и родителям) понимать уровень освоения изучаемого материала. Критериальное оценивание предполагает использование разных видов, форм и методов оценивания и самооценки.

Примеры критериев оценивания на уроках музыки:

- одновременное вступление и окончание исполнения песни (умение выполнять рекомендации дирижера);
- знание мелодии (нотного) и словесного текста (если при разучивании нотная запись использовалась);
- выражение эмоциональности при исполнении;
- исполнение песни в характере (правильное использование средств музыкальной выразитель-

ности - динамических оттенков, темпа, мелодии, ритма...);

- правильная посадка (стойка) при пении;
- чистота интонирования и ритмическая точность исполнения;
- умение ученика охарактеризовать и проанализировать свое исполнение;
- проявление интереса к музыке, непосредственный эмоциональный отклик на неё и умение описать свое эмоциональное состояние от соприкосновения с музыкальным произведением;
- умение учащегося сравнивать два или несколько музыкальных произведения;
- соответствующее использование музыкальных терминов в ответе (устном, письменном, презентации) и др.

Критерии оценки продуктов деятельности учащихся разрабатываются учителем или совместно с учащимися к каждому виду работы и заданию.

Нормативное оценивание также является обязательным на уроках музыки - это подход к оценке и интерпретации измеряемых заданием показателей, отражающих особенности личности или поведения, путем сравнения индивидуальных результатов со статистическими значениями - нормой. Результаты обучения оцениваются по пятибалльной шкале, при необходимости дополняются устной характеристикой ответа.

На уроках музыки обязательно использование следующих видов оценивания: диагностическое оценивание (оценивание в начале процесса обучения); формативное оценивание (на протяжении всего процесса обучения); суммативное (итоговое) оценивание (в конце изучения учебного материала).

Все виды оценивания проводятся с использованием критериев оценивания (знакомство участников процесса с критериями оценивания осуществляется до начала процесса оценивания) и предоставлением обратной связи по результатам проверки.

На уроках музыки используются следующие различные формы оценивания достижений учеников:

- устные ответы учеников;
- письменная работа с нотами;
- практические задания (нотное письмо, пение по нотам).

Устными ответами учеников считаются – участие на уроках в диалог-дискуссиях о музыкальных произведениях; личные мнения об исполнении других учеников.

К письменным работам относятся – работа по карточкам (знание музыкального словаря); эссе о личном и эмоционально-образном восприятии музыкального произведения.

Практические задания это – подготовка презентаций; «угадай мелодию» - угадывание фрагментов произведений, прозвучавших на уроке; индивидуальное и хоровое пение.

Вопросы на обсуждение к августовскому совещанию:

1. Круглый стол на тему “Как использовать компьютерные технологии на уроках музыки: каким должен быть современный учитель музыки?”
2. Текущие проблемы музыкального эстетического образования учащихся.
3. Вопросы оценивания в формировании предметной компетентности.
4. Вопросы повышения музыкальных способностей учеников
5. Вопросы и перспективы повышения квалификации учителей Музыки.

Список учебно-методических пособий для учителей:

1. Музыка. 1-класс. Учебно-методическое пособие и нотная хрестоматия для преподавателей. Дуйшеналиев Ж.С. (на кыргызском, русском, узбекском, таджикском языках) – «Кутаалам». – Б: 2011, 2018 г.
2. Музыка. 1-класс. Фонохрестоматия для преподавателей – CD диск. Составитель: Дуйшеналиев Ж.С. «Кутаалам». – Б: 2011, 2018 г.
3. Музыка. 3-класс. Учебно-методическое пособие. Шакирова А. и др. (на кыргызском, русском языках) – Б: 2013 г.

1. Музыка. 5-класс. Пособия для учителей. Муратова А., Артыков К. (на кыргызском, русском языках) – Б: 2018 г. (в производстве)

4. Музыка. 6-класс. Пособия для учителей. Муратова А., Артыков К. (на кыргызском, русском языках) – Б: 2018 г. (в производстве)

5. Дошкольное музыкальное воспитание. Методическое пособие. Дуйшеналиев Ж.С., Усенко Л.В., Сейдекулова К.С. (на кыргызском, русском языках) – Б: 2010 г., 2015 г. 2017 г.

Дополнительная литература:

1. Алагушев Б. Кыргыз музыкасы. Энциклопедия. – «Бийиктик». - Б: 2007-ж.
2. Бедешев А., Эршалиева К. Күнбалдары. Ноталык хрестоматия. «Учкун» – Б: 2007-ж.
3. Дуйшалиев К.Ш. Салттуу музыка: теориясы жана усулу. – Б: 2011-ж.
4. Дуйшеналиев Ж.С. Балдар хорлору. Нотная хрестоматия. «Гүлчынар» - Б: 2007-ж.
5. Кынатов С. Тынчтык керек назик гүлдөргө. -Б:, 2017.
6. Машаев А. Чабалекей обондорум. Нотная хрестоматия. «Улуу тоолор» – Б: 2015-ж.
7. Тыналиев А. Келечек ырдайт. Нотная хрестоматия. (на кыргызском, русском языках). «Салам». – Б: 2014-ж.

Предложения по вопросам обучения предмету «Музыка» и вопросам, рекомендуемым на августовские методические совещания, можете выслать по адресу: г.Бишкек. ул. Широкая 1А, Республиканский институт повышения квалификации и переподготовки педагогических работников при МОиН, кафедра «информатика, технология и искусства. Тело» Т.: (312) 628 294.

Ж. С. ДУЙШЕНАЛИЕВ,
старший преподаватель,
РИПКИППР при МОиН КР

ТЕХНОЛОГИЯ (эмгекке үйрөтүү, черчение)

Жалпы билим берүү мектептердин негизги маселеси жаш мундарды турмушка даярдоо болуп саналат. Динамикалуу тез өнүккөн технологиялык жашоого инсанды даярдоого багытталат. Башка жагынан алып караганда экономикалык өндүрүштүн бардык тармактарында технология боюнча жогорку квалификациядагы адистерге муктаждыгы байкалат.

Кыргыз Республикасынын жалпы билим берүүчү мектептеринин Базистик окуу планында аталган предметке 5-9-класстарда жумасына 1 сааттык жүктөм каралган. “Технология” предмети 7-9-класстарда 2014-жылы иштелип чыккан окуу программасынын негизинде окутулат. Ал эми 5-6-класстарда жаңы 2015-жылы бекитилген предметтик стандарттын жана окуу программасынын негизинде жаңыдан иштелип чыккан окуу усулдук комплекстери (окуучулар үчүн окуу китеп жана мугалимдер үчүн усулдук колдонмо) менен окутулат.

Мугалимдер окуу программда берилген темалар боюнча календардык-тематикалык планды түзүүдө өздөрүнүн шарттарын эске алуу менен (айылдык мектеп же шаардык, мектепке караштуу жер аянтчасы барбы же жокпу ж.б.), аткарууга мүмкүн болгон эмгектин тармактары боюнча темаларды киргизүү зарыл. “Технология” предмети окуу менен, окуучулар чыгармачылык иш-ыкмаларын өнүктүрүү аркылуу негизги жана предметтик компетенттүүлүгүнө ээ болушат.

Технологияларды окутуп билим берүүдө практикалык иш-аракеттери негизгилерден болуп эсептелип анда түрдүү ыкмалар, көнүгүүлөр, тренингдер жана практикалык иштер, изилдөөлөр жана долбоордук иштер камтылат.

Жапында Кыргыз билим берүү академиясынын демилгеси менен Кыргызстандын аймактарында болуп «Предметтик стандарттар, окуу программалары жана компетенттүүлүк» аттуу темадагы «Билим кербени» өткөрүп мугалимдер менен жолугуп пикир алмашканда төмөндөгү көйгөйлүү маселелерди кандайча чечүүгө болоорун сурашты.

- “Технология” предметтеринин мугалимдери жаңыдан иштелип чыккан окуу топмдорунун электрондук түрү интернетке берилгени менен кагаз түрүндө басылып чыккан китептер аларга жете элегин, ошондой эле календардык-тематикалык план түзүүдө кыйынчылыктарга дуушар болушаары айтылды.

- Азырынча окуу топмдору бардык класстар үчүн иштелип мектептерге жеткенче жашаган жердеги жаратылыштагы өзгөчөлүктөрдү, колдо бар каражаттарды, аткарууга мүмкүн болгон иштерди эске алуу керек. Темага ылайык айрым материалдарды интернет булактарынан алып пайдалануу сунушталат.

- Азыр мектептерде негизинен атайы адистиги жок мугалимдер (совместитель) иштеп жаткандыгы маалым болду.

- Эгерде бул мугалимдеринин “Технология” предмети боюнча түшүнүктөрү жок болсо, программалык материалдарды жеткиликтүү бере албаса, анда ал мугалимдердин атайын билимдерин жогорулатуу жана кайрадан кесипке даярдоо курстарынан өтүүсү зарыл.

- “Технология” предметинде мурда балдардын саны отуздан ашса, анда эки топко бөлүп окутулчу, былтыркы окуу жылында андай болбогондуктан аябай кыйналдык. Быйыл бул маселе кандайча чечилет?

- “Технология” предмети боюнча жаңы стандартта окуучулар мурдагыдай улан-кыз болуп топтоого бөлүнбөйт, эгер класстагы окуучулардын саны отуздан

ашса, окуу программасында берилген эмгектин тармактары боюнча эки топко бөлүп окутуу мүмкүнчүлүгүн Базистик планга киргизүү сунушталган, бирок чечими азырынча белгисиз.

- Окуу программасындагы материалдарды өздөштүрүүдө жумасына бөлүнгөн 1 сааттык жүктөм өтө эле аз, башталган ишти аягына чыгарууга эч мүмкүндүк болбой жатат, жумасына 2 сааттык жүктөм болсо жакшы болот эле.

- Азырынча предметке бөлүнгөн окуу жүктөмү өтө эле аз болгондуктан сабак учурунда алган билимдери мектептен сырткары мекемелерде, үйдө күндөлүк жашоо-турмушунда колдоно билүү көндүмдөрүн калыптандырууда окутуудагы уланмалуулук принциби көңүлдүн борборунда болуусу зарыл. Эки сааттык жүктөмү боюнча маселелер каралууда.

- Окутуунун сапаты төмөндөп кетүүсүнүн дагы бир себеби - “Технология” предмети боюнча эмгектин тармактары боюнча окуу кабинеттери жана керектүү каражаттардын бөлүнүп бербегендиги себеп болууда.

- Мектептин жетекчилиги предметтик мугалимдердин чыгармачылык менен иштөөсүнө сөзсүз окуу кабинетин бөлүп, жабып, тийешелүү каражаттарды топтоп, убакытты оптималдуу пайдаланып сапаттуу билим берүүсүнө шарт түзүүсү учурдун талабы.

Интеграцияланган курстар боюнча эмгектин техникалык багыттарына жараша буга чейин окутулуп келген “Черчение” предмети боюнча (авторлор: А.Д.Ботвинников, В.Н.Виноградов, И.С.Вышнепольский, С.И.Дембинский) жалпы билим берүүчү орто мектептердин 8-9-класстарынын окуучулары үчүн “Черчение” окуу китебин колдонуп, айрым темалар боюнча теориялык билимдерин күндөлүк жашоо турмушубузда керектелүүчү маалыматтар менен айкалыштыруу керек. Азыркы учурда “Технология” предмети жумасына 1 сааттык жүктөм каралгандыгы программалык материалдары аткаруу үчүн жетишсиз болгондуктан, мектептен алынган теориялык билимдер практикада сабактан тышкары болгон учурларда бекемдөөсү керек.

Сабак өтүүдө “Технология” предметинин мугалимдери өздөрүнүн алдына төмөнкү милдеттерди коюуусу керек:

• окуучуларды техникалык жана чыгармачыл ишмердүүлүктөргө тартуу;

• техникалык маданиятка араштыруу;

• окуучулардын конструктордук жана чыгармачылык жөндөмдүүлүктөрүн өнүктүрүү;

• окуучуларды предметке тийешелүү сөз байлыктарын байытуу.

Усулдук бирикменин милдеттери:

• окуучулардын жеке жана коомдук саламаттыкты сактоо (гигиена) жана техникалык коопсуздук боюнча билимдерин калыптандыруу;

• заманбап билим берүү жана маалыматтык технологияларды колдонуу аркылуу билим берүүнү оптималдаштырууга өбөлгө түзүү;

• мугалимдердин чыгармачылык жөндөмдүүлүктөрүн жогорулатуу.

Технология предметинин мугалимдеринин усулдук бирикмесиндеги негизги милдеттери:

• жалпы билим берүүчү мектептердеги Мамлекеттик жана предметтик билим берүүчү стандарттарынын негизинде иш кагаздарын окуп үйрөнүү;

• окуу процессинде жаңы педагогикалык идеялардын технологиясын ишке ашыруу;

• таланттуу балдар жана сабактан же-тишпеген балдар менен иштөөнүн систе-масын иштеп чыгуу;

• чыгармачылык менен иштеген муга-лимдердин ишин аныктоо, жалпылоо жана билим берүүдөгү тажрыйбасын жайылтуу.

Мугалимдин өзгөчө ишмердүү-лүгүнүн багыттары:

• педагогдордун алдыңкы тажрыйба-сындагы долбоордук технологияларды, интеграцияланган билим берүүдөгү же-тишкендерин жалпылоо жана окуу-тарбия иштерине колдонуу;

• окутуунун усулдарын жакшыртуу үчүн мугалимдер үзгүлтүксүз усулдук бирикме-нин ичинде жана андан сырткары өз ара сабактарга катышып, тажрыйбасын алма-шып туруусу зарыл.

Мугалим окуучулардын графикалык көндүмдөрүн калыптандырууда чиймелер-ди чийүүдө оозеки, көрсөтмөлүүлүк жана практикалык ыкмаларды колдонуусу керек. Сабактын жүрүшүндө аткарылып жаткан иштин сапаты боюнча окуучуну өзүн-өзү баалаганга үйрөтүү керек. Чиймелерди окуу жана түрдүү чиймелердин туура атка-рылышы графикалык сабаттуулукка кирет.

Баалоодо эске алынуучу жагдайлар:

Окуучулардын чыгармачылык иштерин баалоодо аткарылган иштин иреттүүлүгү сакталгандыгы, мугалим окуучулар ме-нен бирдикте баалоосу ишке ашырылат. Мугалим баалоо боюнча критерийлерди түзүүдө деңгээлдерге таянып, окуучулар менен бирдикте баа берүү – учурдун тала-бы;

Чыгармачылык менен иштеген муга-лим, керек болгон учурда бир ыкмадан экинчи ыкмага тез эле өзгөртүп, башка иш-

Основная цель обучения и воспита-ния личности по предмету “Технология” – это получение знаний в области тех-нологии, политехнических знаний; уме-ние творчески работать.

Предмет «Технология» для 5-9 классов общеобразовательных школ Кыргызской Республики реализуется в соответствии с Базисным учебным планом. 5-6 классы обучаются по но-вой учебной программе 2015 года, со-ставленной в соответствии с новым предметным стандартом и по разрабо-танным новым учебно-методическим комплексам (учебникам для учащихся и методическим пособиям для учителей).

Ранее на изучение предмета «Труд» школам специально выделялись сред-ства, в настоящее время такой возмож-ности не имеется. Поэтому каждый ро-дитель обязан помогать и приобретать для своих детей необходимые инстру-менты для выполнения практических работ в школе и дома. Учитывая недо-статок времени для закрепления навы-ков, требуемых в стандарте, во время уроков полученные в школе теоретиче-ские знания необходимо закреплять на

стители.

Если у учителей по предмету “Тех-нология” нет понятий, то невозможно доступно преподавать программный материал. В таких случаях совмести-тели смогут пройти курсы подготовки и переподготовки, курсы повышения квалификации по предмету “Техноло-гия” на базе РИППК или региональных институтов, центров повышения квали-фикации.

- Раньше если в классе учащиеся по предмету Технология превышали чис-ло 30, то класс делили на две группы, в прошлом году было тяжело обучать, не разделяя учащихся. Решится ли этот вопрос в этом учебном году?

В новом стандарте по предмету “Технология” мальчики и девочки, как раньше, не делятся по группам. Было дано предложение: если число учащих-ся в классе превышает, то по трудовым областям надо делить учащихся на две группы.

Для усвоения учебной програм-мы по предмету “Технология” выделен только 1 час в неделю, этого недоста-точно, т.к. практическую работу за это

При оценивании должны учиты-ваться следующие факторы:

- Оценивание последовательной трудовой и творческой работы учащих-ся осуществляется учителем совместно с учащимися. На основании уровней учитель должен составлять критерии оценок совместно с ними;

Творчески мыслящий учитель умеет, в случае необходимости, переключить-ся с одного способа действий на дру-гой, разнообразить методы обучения, находить новые пути решения разного рода учебно-воспитательных задач, контролировать и оценивать процесс и результаты мыслительной деятельно-сти учащихся.

Задачами для учителей в учебном году являются:

• обобщение опыта работы педаго-гов по применению в образовательном процессе проектной технологии, инте-грированного обучения;

• взаимное посещение занятий с це-лью обмена опытом и совершенствова-ния методики преподавания учебного предмета «Технология».

Для того, чтобы дать технологиче-ские знания и общую трудовую культуру учащимся, необходимо сформировать предметные компетентности. В этом случае учителю надо учитывать требо-вания нового стандарта.

Опубликованные учебники и ме-тодические пособия по предмету “Технология”:

1. Мамбеталиев Ч., Сулайманова Ж., Акматов Д., Келгенбаев А. Учебник для 5 класса по предмету “Технология”. – Б.: 2018.

2. Мамбеталиев Ч., Сулайманова Ж., Акматов Д., Келгенбаев А. Методическое пособие для учителей по предмету “Тех-нология” для 5 класса. – Б.: 2018.

3. Мамбеталиев Ч., Сулайманова Ж., Акматов Д., Келгенбаев А. Учебник для 6 класса по предмету “Технология”. – Б.: 2018.

4. Мамбеталиев Ч., Сулайманова Ж., Акматов Д., Келгенбаев А. Методи-ческое пособие для учителей по пред-мету “Технология” для 5 класса. – Б.: 2018.

Вопросы для обсуждения на ав-густовском совещании секции учите-лей по предмету “Технология”:

1. Использование новых информа-ционных технологий, интерактивных методов обучения в процессе обучения предмету “Технология”, а также их вли-яние на качество обучения.

2. Пути использования природного материала, который имеется в данной местности на уроках предмета “Техно-логия”.

3. Выполнение творческих работ из подручных материалов с учетом воз-растных особенностей учащихся.

4. Обмен опытом работы по разра-ботке учебных материалов по предме-ту, оформлению кабинетов.

5. Работа с одаренными детьми по информационно-технологической на-правленности и развитие их творческих способностей.

6. Подготовка творческих работ уча-щихся для выставок.

7. Предложения и рекомендации по изданным учебным материалам по предмету “Технология” для 5-6 классов.

Мнения и предложения по обсужда-емому вопросу на августовском сове-щании по предмету «Технология» при-нимаются по следующему адресу:

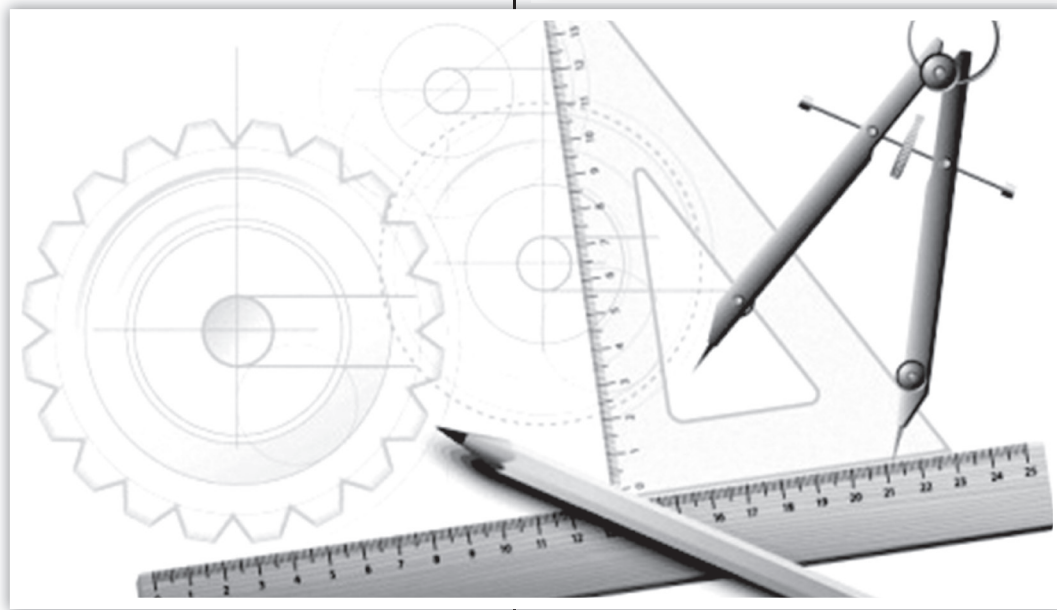
Кыргызская Республика, 720000, г. Бишкек, ул. Широкая, 1А. Республикан-ский институт повышения квалифика-ции и переподготовки педагогических работников при Министерстве образо-вания и науки КР.

АКМАТОВ Д. А.,
старший преподаватель кафедры
Информатики, технологии и
искусства.

ОТОРБЕКОВА А.М.,
старший преподаватель по
предметам “Изобразительное-
художественное творчество” и
“Технология” Педагогического
факультета КНУ им. Ж. Баласагына.

ЖАМАНГУЛОВА К.У.,
преподаватель по предметам
“Изобразительно-художественное
творчество и “Технология”
Профессионально-педагогического
колледжа Педагогического
факультета КНУ им. Ж. Баласагына.

ТЕХНОЛОГИЯ (трудовое обучение и черчение)

время невозможно выполнить. Для этого нагрузку надо увеличить до 2 часов в неделю, этот вопрос на рас-смотрении.

- В настоящее время получен-ные теоретические знания в школе учащиеся продолжают выполнять на практике в специальных внеу-рочных кружках или дома в повсед-невной жизни.

Также снижение качества обу-чения по предмету “Технология” зависит от того, что в школах не имеется специальных мастерских с необходимым оборудованием, где можно было бы проводить уроки.

- Администрация школы должна обеспечить кабинетом. Для оборудо-вания кабинета и решения вопро-сов закупки расходных материалов можно привлечь средства, собран-ные Попечительским советом или другие средства из источников, не запрещенных законодательством КР.

При проведении уроков по предмету “Технология” необходимо использовать технические средства, видеозаписи, мультимедийные материалы.

- Основная форма обучения по предмету “Технология” – это учебно-практическая деятельность. Каждая практическая деятельность направлена на то, чтобы у учащихся был сформиро-ван навык трудовой деятельности.

Предметы “Трудовое обучение” и “Черчение” интегрированы. Опыт пока-зал, что эти два предмета связаны меж-ду собой. При его изучении предлага-ется использовать учебник «Черчение» следующих авторов: А.Д. Ботвиннико-ва, В.Н. Виноградова, И. С. Вышнеполь-ского, С.И. Дембинского, а также разра-ботанные методики для средних школ (8 - 9 классов).

Учащиеся должны выполнять прак-тическую работу последовательно, поэтому, задания даются с учетом возрастных особенностей учащихся, подготавливаемый предмет выполняется по принципу с простого к сложному. Учитель всегда должен контролировать выполняемую работу учащихся.

При проведении занятий учите-лям необходимо поставить перед со-бой следующие задачи:

- вовлечение учащихся в конструк-тивно-творческую деятельность;

- приобщение к технической культу-ре;

- формирование конструктивно-тех-нических качеств и развитие эстетиче-ского вкуса у учащихся;

- развитие трудовых навыков при выполнении практической работы школьниками;

- обогащение словарного запаса школьников.

практике во внеурочное время.

По инициативе Кыргызской акаде-мии образования по регионам были организованы встречи на тему «Пред-метные стандарты, учебные программы и компетенции» по предметам с учите-лями под названием «Караван знаний», где учителя поделились со своими мне-ниями и просьбой оказать помощь в решении возникших вопросов по теме. Например, вопрос о разработанных учебно-методических материалах, ко-торые имеются в интернет-ресурсах, но в распечатанном варианте к ним еще не поступили или вопрос о том, как часто сталкиваются со сложностями в состав-лении календарно-тематических планов.

- Пока разработанные учебные ком-плексы для всех классов поступят в школу, можно использовать для выпол-нения творческой работы тот материал, который есть, учитывая природные осо-бенности местности. Учитывая опрос учителей предметников, сотрудниками КАО был разработан и опубликован проект календарно-тематического пла-на. Некоторые материалы по темам можно использовать из Интернета (<https://kopilkaurokov.ru/nachalniyeKlassi/presentation/intier>, https://znanio.ru/media/interaktivnye_tehnologii_v_nachalno)

При составлении календарно-тема-тического плана должны включаться такие темы по направлениям програм-мы, которые можно выполнить (учиты-вая, например, наличие пришкольных участков в сельских или городских шко-лах).

Всем известно, что в настоящее вре-мя нет учителей-специалистов по пред-мету “Технология”, по этой дисциплине работают учителя-предметники другой специальности, т.е. внутренние совме-

аракеттерге которуп, окутуунун жолдорун ар тараптуу, билим жана тарбия берүүдөгү милдеттерин чечүүнүн жаңы жолдорун табууга, окуучулардын интеллектуалдык иштеринин жүрүшүн жана натыйжаларын көзөмөлдөөгө жана баалоого жетишүүсү зарыл.

Август кеңешмелеринде “Техноло-гия” предметин окутуучу мугалимдер-дин секциясында талкуулоо үчүн масе-лелер:

- «Технология» предметин башка пред-меттер менен интеграциялап окутуунун усулдары;

- программалык материалдардын ат-карылышын баалоо боюнча тесттик суро-олорду түзүүнүн жолдору;

- кароо сынактарда окуучулардын чы-гармачылык жөндөмүн өркүндөтүү боюнча маселелер;

- «Технология» предметине жерги-ликтүү, колдо бар табигый каражаттарды колдонуу жолдору;

- окутуу процессинде жаңы маалы-маттык технологияларды, окутуунун интерактивдүү усулдарын колдонуу таж-рыйбалары, алардын окуучулардын би-лимдеринин сапатына тийгизген таасири;

- эмгектин түрдүү багыттары боюнча окуу кабинеттерин түзүп, жабдуу боюнча тажрыйбалар;

- техникалык билим берүүдө инсанга багыттап, интерактивдүү окутуунун техно-логияларын, ыкмаларын жана формала-рын колдонуу.

Августтук усулдук кеңешмесинде “Көркөм өнөр” предметин окутуу маселе-лери боюнча сунуштар, пикирлер төмөнкү даректе кабыл алынат: 720040, Бишкек ш., Широкая 1А көчөсү, КРнын Билим берүү жана илим министрлигинин алдындагы Республикалык педагогикалык кызмат-керлердин квалификациясын жогорулатуу жана кайра даярдоо институту.

Азыркы коомдогу өзгөрүүлөр, адам баласынын жашоо тиричилиги үчүн илим менен техниканын өскөн доорунда эртеңки келечек ээлери болгон жаш муундарды болочок турмушка даярдоодо искусство билим берүү тармагында “Көркөм өнөр” предметинин мааниси зор. Окутуу процессинде жаш өспүрүмдөрдүн чыгармачылык менен ой-жүгүртүүсүн өстүрүү, сулуулуктун мыйзам ченинде алган билимдерин күндөлүк жашоо турмушунда натыйжалуу колдонуп, ар дайым өзүнүн билимин жогорулатуунун үстүндө инсан катары калыптанышына багыт берет. Жалпы адамзаттык жана улуттук маданиятты окуп-үйрөнүү көркөм чыгармаларын талдоо окуучулардын маданий ар түрдүүлүктү баалап, өзүнүн маданий шайкештигин аныктоого үйрөтөт. Көркөм мурастарды талдоо акыл-эс жагынан жетилүүгө көмөктөшүп, эмоциялык, эстетикалык тажрыйбаны өздөштүрүү аркылуу көркөм табиттерин калыптандырат.

Кыргыз Республикасынын жалпы билим берүүчү мектептеринде 1-7-класстарда окутулуучу “Көркөм өнөр” предмети 2019-2020-окуу жылында Базистик окуу планына ылайык 1-7-класстарында жумасына 1 сааттык окуу жүктөм менен окутулат. “Көркөм өнөр” предмети 1-4-класстарда 2014-жылы иштелип чыккан окуу программасынын негизинде басылып чыккан окуу усулдук комплекстер колдонулат; 5-6-класстарда жаңы 2015-жылы бекитилген предметтик билим берүү стандарты жана окуу программасынын негизинде жаңыдан иштелип чыккан окуу усулдук комплекстери менен окутулат.

Кыргыз билим берүү академиясынын демилгеси менен Кыргызстандын аймактарында болуп «Предметтик стандарттар, окуу программалары жана компетенттүүлүк» аттуу темадагы «Билим жербенин» өткөрүп мугалимдер менен жолукканда “Көркөм өнөр” предметтеринин мугалимдери календардык тематикалык план түзүүдө кыйынчылыктарга дуушар болушаарын айтышты. Көмөк берүү максатында искусствонун ар түрдүүлүгүн таанып-билүүсүн, ошондой эле окуучулардын көркөм каражаттары менен иштөөсүндөгү түрдүү ыкмаларды өздөштүрүүдөгү ырааттуулук сакталган календардык-тематикалык пландын болжолдуу үлгүсү иштелип чыкты.

Мугалимдер башталгыч класстарын бүтүрүп 5-класска көчкөн окуучулар аталган предметтин программалык материалдарындагы эң жөнөкөй сүрөт өнөрүндөгү жанрлардын айырмасын билбегендигин, мугалимдердин “Көркөм өнөр” предмети боюнча 1-4-класстар үчүн даярдалган окуу топтомдорун (окуучулар үчүн китеби жана мугалимдер үчүн усулдук колдонмолор) башталгыч класстардын мугалимдери тарабынан колдонулбай жаткандыгы айтылды.

Эгерде башталгыч класстардын мугалимдери колунда турган даяр окуу китептердеги материалдарды окуучуларга жеткиликтүү бере албаса, анда ал мугалимдердин атайын билимдерин жогорулатуу курстарынан өтүүсү же болбосо адис мугалимдин окутуусун сунуштоо зарыл.

Окутуунун сапатынын төмөндөшүнүн дагы бир себеби: “Көркөм өнөр” предметинин башка предметтерге салыштырмалуу көптөгөн көркөм каражаттар (акварель, гуашь, чопо, пластилин, түстүү кагаздар, табыгый каражаттар ж.б.) менен атайын жабдылган кабинетке ээлигине карабастан, 45 минутанын ичинде аталган көркөм каражаттарды ишке даярдап киргизип, сабакты чыгармачылык менен аткарып, жыйынтыктоого жетишпей калган учурлары да болгон. Болбосо, жогоруда аталган каражаттарды мугалим көтөрүп алып, ар кайсы кабинеттерге көчүп, кыдырып жүрүп өткөн сабактын сапаты кандай болоорун элестетүүгө болот. Ошондон улам мектептин жетекчилиги предметтик мугалимдердин чыгармачылык менен иштөөсүнө ыңгайлуу окуу кабинетин бөлүп, жабдып, тийешелүү каражаттарын топтоп, убакытты оптималдуу пайдаланып сапаттуу билим берүүсүнө шарт түзүүсү учурдун талабы. Мугалимдер темага ылайык балдарга ата-мекендик жана дүйнөлүк өнөр инсандардын чыгармаларынын көргөзмөсүн уюштуруп, ал чыгармалар боюнча толук маалыматты берүү зарыл. Бул учурда чыгарманын темасын, мазмунун, авторун айта салуу табышмактан мурун анын жообун айтып

койгон сыяктуу болуп, балдардын кызыгуу даражасын жана эсинде сактап калуусун төмөндөтөт. Ошондондуктан, мугалимдер башында чыгарманы балдарга көрсөтүп, андан эмнелерди байкоого болоорун чечмелеп айтып берүүсү сунушталат. Балдардын ой-пикирин уккандан кийин чыгарма тууралуу балдардын жоопторунун туура жактарын белгилеп, ал кайсы жанрга ээ болоорун, кандай көркөм каражаттары менен аткарылгандыгын, түпкү мааниси кандай экендигин ж.б. жөнүндө кеңири айтып берүүсү зарыл.

Балдардын эстетикалык кабылдоосун туура өстүрүүдө педагог өзү искусство билим тармагында талыкпастан изденип эмгектенүүсү керек. Чыгармачылык менен иштеген мугалим, керек болгон учурда бир ыкмадан экинчи ыкмага тез эле өзгөртүп башка иш-аракеттерге которуп, окутуунун жолдорун ар тараптуу, билим жана тарбия берүүдөгү милдеттерин чечүүнүн жаңы жолдорун табууга, окуучулардын интеллектуалдык иштеринин жүрүшүн жана натыйжаларын көзөмөлдөөгө жана баалоого жетишүүсү зарыл.

Педагог балдардын чыгармачылык

Көркөм өнөр

эмгектерин максаттуу, белгиленген темада көргөзмөлөрдү уюштурууда, алардын чыгармачылык тапкычтыгын белгилеп мактоо менен жараткан иштерин туура жасалгалап, мектепке, класска, залга окуучулардын эмгектеринен уюштуруп, алдын ала кулактандырууну берүү менен көргөзмөлөрдү уюштуруусу учурдагы талаптарга ылайык келет. Өткөрүлгөн ар бир көрсөтмөдө көрүүчүлөрдүн оюн билүү максатында китепче алдын ала даярдалып коюлушу керек. Ар бир окуучулардын чыгармачылык ишинин жасалгаланышы керек. Анда мектептин аталышы, баланын аты-жөнү, курагы, классы жана аткарган иштин темасы толук, туура жазылышы керек.

Сабак өтүүдө мугалимдердин коюлган милдеттери:

- окуучуларды көркөм жана чыгармачыл ишмердүүлүгүнө тартуу;
- окуучулардын көркөм жана чыгармачылык жөндөмдүүлүктөрүн өнүктүрүү жана эстетикалык табиттерин калыптандыруу;
- окуучулардын кыял чабыттарын ойготуп, темаларга ылайык жаңы композицияларды түзүүгө багыттоо;
- окуучуларды предметке тиешелүү сөз байлыктарын байытуу.

Усулдук бирикменин милдеттери:

- окуучулардын жеке жана коомдук саламаттыкты сактоо (гигиена) билимин калыптандыруу;
- заманбап билим берүү жана маалыматтык технологияларды колдонуу аркылуу билим берүүнү оптималдаштырууга өбөлгө түзүү;
- мугалимдердин чыгармачылык жөндөмдүүлүктөрүн жогорулатуу.

“Көркөм өнөр” предметинин мугалимдеринин усулдук бирикмесиндеги негизги милдеттери:

1. жалпы орто билим берүүчү мектептердеги Мамлекеттик жана предметтик билим берүүчү стандарттарынын негизинде иш кагаздарын окуп үйрөнүү;
2. окуу процессинде жаңы педагогикалык идеялардын технологиясын ишке ашыруу;
3. таланттуу балдар жана сабактан жетишпеген балдар менен иштөөнүн системасын иштеп чыгуу;
4. чыгармачылык менен иштеген мугалимдердин ишин аныктоо, жалпылоо жана билим берүүдөгү тажрыйбасын жайылтуу.

Кошумча адабияттар:

1. Акматов Д.А., Дөөлөтбаева Н.Ө., Бөлөкбаева А.З. Көркөм өнөр. Мугалимдер үчүн методикалык колдонмо 1-класс (кыргыз, орус, өзбек, тажик тилдеринде) – Б.: «Учкун», 2011.
2. Багдасарян А.А., Акматов А.Д. Көркөм өнөр. Окуучулар үчүн альбом – Б.: «Учкун» (кыргыз, орус, өзбек, тажик тилдеринде), 2011.
3. Мамбеталиев Ж.М., Акматов Д.А.

Көркөм өнөр. Мугалимдер үчүн методикалык колдонмо 3-класс (кыргыз, орус, өзбек тилдеринде). «Билим-компьютер», «Зангак», 2014.

4. Рыскелдиев К., Акматов Д.А. Көркөм өнөр. Мугалимдер үчүн методикалык колдонмо 4-класс. (Кыргыз, орус, өзбек тилдеринде) «Билим-компьютер», “ST.LTD”, 2015.

5. Кыргызстандын көркөм сүрөт өнөрү. Альбом живопись • скульптура • графика • сценография • көркөм колдонмо өнөрү. – М.: «ГАЛАРТ», 2013.

6. Курманов Т. Серия «Имена в искусстве». Живопись, графика, иллюстрация. Международная конфедерация союзов художников. – М.: 2013.

7. Абдыбаев К.Ы. Сүрөт өнөрү жана жанрлары. Графикалык дизайн, костюмду көркөм долбоорлоо бөлүмүнүн студенттерине, мугалимдерге, аспиранттарга жана сүрөт өнөрүнүн күйөрмандарына арналган окуу куралы (китеби). - Б.: «Университет», 2014.

Августтук кеңешмелеринде “Көркөм өнөр” предметин мугалимдердин секциясында талкулоо үчүн маселелер:

1. Ата-мекендик жана эл аралык

Современная общеобразовательная школа должна помочь становлению личности, обладающей такими качествами, как инициативность, способность творчески мыслить и находить нестандартные решения, проявлять готовность к самообразованию на протяжении всей жизни. Профессиональная деятельность учителя изобразительно-художественного творчества включает преподавательскую, научно-методическую и культурно-просветительную работу. Она направлена на развитие, обучение и воспитание учащихся средствами искусства. В процессе обучения данному предмету упор делается на формирование творческих и эстетических способностей учащихся и создается возможность учиться применению полученных знаний в жизни.

В соответствии с Базисным учебным планом в общеобразовательных школах Кыргызской Республики в этом учебном году предмет «Изобразительно-художественное творчество» изучается с 1 по 7 классы 1 час в неделю, в году - 34 часа. Предмет «Изобразительно-художественное творчество» в 1-4 классах обучается по учебной программе, разработанной в 2014 году и изданной учебно-методическим материалом. 5-6 классы, которые обеспечены

өнөр инсандарынын чыгармаларын тандап алып окуучулардын курактык өзгөчөлүктөрүнө ылайык иш жүргүзүү.

2. Көркөм сүрөт өнөрүнүн түрлөрүн өтүүдө ар кандай ыкмаларын колдонуу.

3. “Көркөм өнөр” предметин башка предметтер менен (музыка, адабият ж.б.) интеграциялап окутуунун ыкмаларын колдонуу.

4. Аталган предметти окутуу процессинде мультимедиялык каражаттарды колдонууга интернет булактарынан сүрөт өнөрүндөгү терминдери аркылуу изденүү.

5. “Көркөм өнөр” предмети боюнча түзүлгөн жаңы окуу китептери боюнча пикирлерди берүү.

6. Мугалим ар бир окуучунун шык-жөндөмүн байкап, кызыккан окуучулар менен иш алып баруу.

7. “Көркөм өнөр предмети” боюнча долбоорлук сабактарды жана класстан тышкары иш чараларды уюштуруп, келечектеги кесибине багыт берүү.

8. “Көркөм өнөр предмети” үчүн окутуу каражаттарын түзүү, кабинеттерди жабдуу боюнча тажрыйбаларды колдонуу.

Августтук усулдук кеңешмесинде “Көркөм өнөр” предметин окутуу маселелери боюнча сунуштар, пикирлер төмөнкү даректе кабыл алынат: 720000, Бишкек ш., Широкая 1А көчөсү, КР Билим берүү жана илим министрлигинин алдындагы Республикалык педагогикалык кызматкерлердин квалификациясын жогорулатуу жана кайра даярдоо институту.

новыми учебниками и методическими пособиями, обучаются по новой учебной программе, составленной в 2015 году в соответствии с новым предметным стандартом.

По инициативе Кыргызской академии образования были организованы встречи на тему «Предметные стандарты, учебные программы и компетенции» по предметам с учителями из регионов страны под названием «Караван знаний». Учителя отметили, что затрудняются в составлении календарно-тематического плана по предмету “Изобразительно-художественное творчество”, поэтому в целях методической помощи были разработаны примерные календарно-тематические планы для изучения искусства, а также сохранение последовательного освоения учащимися работы с художественными материалами в разных техниках.

Учащиеся после окончания начальных классов во время обучения в 5 классе плохо разбираются в видах и жанрах изобразительного искусства. Это говорит о том, что учителя начальных классов не всегда используют готовые учебно-методические комплексы (учебники для учащихся, методические пособия для учителей) для 1-4 классов.

Изобразительно-художественное творчество

Для повышения качества преподавания предмета учителям желательно пройти курсы повышения квалификации или переподготовки.

Администрация школы, по возможности, должна выделить предметникам помещения, обеспечить необходимым оборудованием и средствами для выполнения творческих работ (акварель, гуашь, цветная бумага, пластилин и др.) и качественного обучения учащихся.

Следует вынести вопрос на обсуждение о составлении учителем документации и включить предложения и рекомендации от учителей о видах отчетности, которые должны храниться в архиве, поскольку частью ИСУО будет считаться электронный журнал, электронный дневник и т.п.

Для того, чтобы школьники понимали и разбирались в искусстве, были восприимчивы к эстетическим и художественным ценностям, учителю необходимо самому постоянно работать и находить новые методы обучения в области искусства. Творчески мыслящий учитель умеет, в случае необходимости, быстро переключиться с одного способа действий на другой, разнообразить методы обучения, быстро находить новые пути решения разного рода учебно-воспитательных задач, контролировать и оценивать процесс и результаты мыслительной деятельности учащихся.

Учителям необходимо знакомить учащихся с известными отечественными и мировыми художниками, если есть возможность использовать информацию из Интернета.

Чтобы школьники выполняли работу по выбранной теме творчески, необходимо отмечать и выставлять удачные работы на выставки, хвалить учащихся за идеи в творчестве. Желательно при проведении выставки творческих работ детей, учитывать их достижения в ручном творчестве. Наличие объявления, книги отзывов, название выставки, подписей к каждой работе (фамилия и имя автора, возраст, класс, название работы) обязательно.

При проведении занятий учителям необходимо поставить перед собой следующие задачи:

- вовлечение учащихся в художественно-творческую деятельность;
- приобщение к художественной культуре и развитие эстетического вкуса учащихся;
- развитие трудовых навыков при выполнении практической работы школьниками;
- обогащение словарного запаса школьников.

При оценивании работы учащегося должны учитываться следующие факторы:

- умение переключаться с одного способа действий на другой, разнообразить методы обучения, быстро находить новые пути;
- решение разного рода учебно-воспитательных задач, контроль и оценка процесса и результатов мыслительной деятельности учащихся.

Приоритетными направлениями деятельности учителя являются:

- обобщение опыта работы педагогов по применению в образовательном процессе проектной технологии, интегрированного обучения;
- взаимное посещение занятий с целью обмена опытом и совершенствования методики преподавания учебного предмета «Изобразительно-художественное творчество».

Для того, чтобы дать художественные знания и общую художественную культуру учащимся, необходимо сформировать предметные компетентности. В этом случае учителю следует учитывать требования нового стандарта.

Дополнительная литература:

1. Д.А. Акматов, Н.Ө. Дөөлөтбаева, А.З. Бөлекбаева, Изобразительно-художественное творчество. Методиче-

ское пособие для учителей. 1 класс (на кыргызском, русском, узбекском, таджикском языках) – Б.: «Учкун», 2011.

2. А.А. Багдасарян, А.Д. Акматов. Изобразительно-художественное творчество. Альбом для учащихся – Б.: «Учкун» (на кыргызском, русском, узбекском, таджикском языках), 2011.

3. Ж.М. Мамбеталиев, Д.А. Акматов, А.А. Багдасарян. Изобразительно-художественное творчество. Методическое пособие для учителей. 1 класс (на кыргызском, русском, узбекском, таджикском языках) «Билим - компьютер», «Зангак», 2014.

4. К.Рыскелдиев, Д.А. Акматов. “Изобразительно-художественное творчество” для 4 класса. Методическое пособие для учителей (на кыргызском, русском, узбекском языках). «Билим-компьютер», “ST.LTD”, 2015.

5. Кыргызстандын көркөм сүрөт өнөрү. Альбом живопись, скульптура, графика, сценография. Көркөм колдонмо өнөрү.– М.: «ГАЛАРТ», 2013.

6. Т. Курманов. Серия «Имена в искусстве». Живопись, графика, иллюстрация. Международная конфедерация союзов художников - М.: 2013.

7. К.Ы. Абдыбаев. Сүрөт өнөрү жана жанрлары. Графикалык дизайн, костюмду көркөм долбоорлоо бөлүмүнүн студенттерине, мугалимдерге, аспиранттарга, жана сүрөт өнөрүнүн күйөрмандарына арналган окуу куралы (китеби). – Б.: «Университет», 2014.

Вопросы для обсуждения на августовском совещании секции для учителей по предмету “Изобразительно-художественное творчество”.

1. Учет возрастных особенностей учащихся при работе с художественными произведениями отечественных и зарубежных авторов.

2. Формы и методы работы с учащимися при формировании крупных искусствоведческих понятий (стиль, жанр, направление и др.).

3. Особенности разработки и проведения интегрированных уроков в образовательной области “Искусство”.

4. Использование Интернет-ресурсов в процессе обучения предмету.

5. Предложения и рекомендации по новым учебникам предмета “Изобразительно-художественное творчество”.

6. Работа учителя с учащимися, которые проявляют интерес к искусству, с учетом способностей каждого учащегося.

7. Проведение проектных уроков, организация внеурочной деятельности, направленной на профессиональную ориентацию учащихся.

8. Обмен опытом работы по предмету Изобразительно-художественное творчество, оформление кабинетов.

Мнения и предложения по обсуждаемым вопросам на августовском совещании по предмету «Технология» принимаются по следующему адресу:

Кыргызская Республика, 720000, г. Бишкек, ул. Широкая, 1 А. Республиканский институт повышения квалификации и переподготовки педагогических работников при Министерстве образования и науки Кыргызской Республики.

АКМАТОВ Д. А.,
старший преподаватель кафедры Информатики, технологии и искусства.

ОТОРБЕКОВА А.М.,
старший преподаватель по предметам “Изобразительное искусство” и “Технология” Педагогического факультета КНУ им. Ж.Баласагына.

ЖАМАНГУЛОВА К.У.,
преподаватель по предметам “Изобразительно-художественное творчество” и “Технология” Профессионально-педагогического колледжа Педагогического факультета КНУ им. Ж. Баласагына.

Актуалдуулугу

2019-жылдын август кеңешмеси «Республикабыздын аймактарын өнүктүрүү жана санариптештирүү үчүн билим берүү системасындагы жаңы чечимдер жана ийгиликтүү практиктер» аттуу жалпы теманын алкагында өтөт.

Компетенттүүлүк мамилени негизинде информатика предметин окутуу маселесинин актуалдуулугу быйылкы август кеңешмесинин жалпы темасына шайкеш келет.

Бул тема Кыргыз Республикасын туруктуу өнүктүрүүнүн Улуттук стратегиясына, 2020-жылга чейин билим берүүнү өнүктүрүү стратегиясын ишке ашыруу боюнча пландын негизги максаттарына жана «Санариптик Кыргызстан 2019-2023-жылдар» санариптик трансформациялоо Концепциясына жооп берет. Демек, башка предметтер сыяктуу эле, информатикалык билим берүүнүн мазмунуна да санариптештирүүнү өнүктүрүү маселелерин киргизүү зарыл.

БУУдагы ЕЭКнын Стратегиясына ылайык, туруктуу өнүгүүнүн алкагында билим берүү үчүн (ББТӨ-ОУР), «компетенттүүлүк, өз алдынчалуулук, көп тармактуу маданияттуулук, жарандуулук, тынчтык, жүрүм-турум этикасы,

ИНФОРМАТИКА

адилеттүүлүк, гендердик теңдик...» сыяктуу түйүндүү темаларды информатиканы окутуунун мазмунуна сунуштайбыз.

2019-2020-окуу жылы үчүн информатика мугалимдерине негизги нормативдик документтер болуп:

1. Кыргыз Республикасынын 2018-2040-жж. өнүктүрүүнүн Улуттук Стратегиясы;

2. «Санариптик Кыргызстан 2019-2023-жылдар» санариптик трансформациялоо Концепциясы;

3. Мамлекеттик билим берүү стандарты (2014-ж. КР Өкмөтүнүн Токтому);

4. Информатика предметинин окуу программасы (2018-жылы Кыргыз билим берүү академиясында бекитилген) эсептелет.

Информатика предметинин базалык окуу планындагы орду

2019-2020-окуу жылына карата Базалык окуу планы боюнча мугалимдер информатикага тиешелүү болгон сааттык окуу жүктөмдөрүнө көңүл буруп коюулары керек. Окутуу кыргыз жана орус тилдеринде жүргүзүлгөн мектептер үчүн: 5-6-7-9-класстарга жумасына – 1 саат, 8-класста жумасына – 2 саат. Окутуу өзбек/тажик тилдеринде жүргүзүлгөн мектептер үчүн: 5-класстан 9-класстарга чейин жумасына 1 сааттан окутулат.

Базалык окуу планына ылайык, информатика предметин өтүүдө эгер, окуучулардын саны 30 же андан көп болгон учурда 2 группага бөлүнүп өтүлөт.

Окуу планды гимназия-мектептери жана мектеп-лицейлери, окуу-тарбия комплекс-гимназиялары үчүн гимназия жана лицей компоненттери сакталып, ийрим, лекция, курс аркылуу ишке ашырылат.

Буга кошумча, жалпы билим берүүчү мектептер белгиленген окуу жүктөмгө ылайык окуу пландан сырткары предметтерди тереңдетип окутуу үчүн акы төлөнүүчү кошумча билим берүү кызматчылар көрсөтө алышары БОПда белгиленет. Акы төлөө ата-энелердин, демеөөчүлөрдүн, жергиликтүү бюджеттин эсебинен жүргүзүлөт.

Программанын чегинде мугалим өзүнүн чыгармачылыгына ылайык мамлекеттик билим берүү стандартында белгиленген максат, милдеттерди ишке ашыруу менен предмет боюнча окуучуларда керектүү компетенцияларды калыптандырууга жетишүү керек.

Сунушталуучу окуу-методикалык комплекстер

Жаңы окуу жылында информатика предмети боюнча 5-9-класстар үчүн Кыргызстандын басылып чыккан төмөндөгү окуу-методикалык комплекстер сунушталат:

- 5 класс. Информатика. Мугалимдер үчүн методикалык колдонмо. Орускулов Т., Касымалиев М., Кузнецов А., Босова Л. – Б., 2018.

- 6 класс. Информатика. Мугалимдер үчүн методикалык колдонмо. Орускулов Т., Касымалиев М., Кузнецов А., Босова Л. – Б., 2018.

- Информатика. Болжолдуу календардык-тематикалык план (5-9-класстар үчүн). – Б., 2019.

- «Мектепте информатиканы окутуу» – информатик мугалимдер үчүн окуу колдонмо. Ибрайым кызы А., Мамбетакунунов У.Э., Осипова Н.Н. – Б., 2017-ж.

- Көңүлдүү оюндардагы информатика: Окуучулар үчүн окуу курал. Мамбетакунунов У.Э., Ибрайым кызы А. – Б., 2016-ж.
- Интернет: колдонуу маданияты жана мүмкүнчүлүктөрү. Окуучулар жана жалпы колдонуучулар үчүн кошумча окуу курал. Ибрайым кызы А. – Б. 2015-ж.

- Эсептөө системалары. Информатика предмети боюнча кошумча окуу курал. Ибрайым кызы А., Кулмурзаева Н. – Б., 2017.

- Алгоритм. Кошумча окуу курал. А. Ибрайым кызы. – Б., 2018.

- «Жумушчу дептер» – 5-класстын окуучулары үчүн. Ибрайым кызы А. – Б., 2018-ж.

- «Жумушчу дептер» – 6-класстын окуучулары үчүн. Ибрайым кызы А. – Б., 2018-ж.

- «Жумушчу дептер» – 7-класстын окуучулары үчүн. Ибрайым кызы А. – Б., 2017-ж.

- «Жумушчу дептер» – 8-класстын окуучулары үчүн. Ибрайым кызы А. – Б., 2017-ж.

Андан сырткары, мугалимдер информатика боюнча милдеттүү түрдө өздөштүрүлүүчү предметтин минимуму жана информатиканы тереңдетип окутууга арналган кошумча адабияттарды, комплекстерди колдонсо болот.

Бул жылдагы информатиканы окутуунун өзгөчөлүктөрү

Кыргыз Республикасынын Президентинин жарлыгына ылайык «2019-жыл – Аймактарды өнүктүрүү жана санариптештирүү» деп аталды. Аталган жарлыкка ылайык коомчулукта санариптештирүүгө карата республикабызда бир нече иштер жасалып, алгылыктуу натыйжалар алынууда. Алсак, «Түндүк» электрондук башкаруу тутуму, «Коопсуз шаар долбоору», «Электрондук кезек», «Электрондук кабыл алуу», «Бирдиктүү терезе», Мамлекеттик кызматтарды электрондоштуруу порталы, «Бирдиктүү реестрди каттоолор», «Жарандардын жеке маалыматтарын каттоо жана коргоо» ж.б.у.с. электрондоштуруу боюнча көптөгөн иштер аткарылууда. Мындай иштер билим берүү тармагында да жүргүзүлүүдө.

Демек, бул өз кезегинде жалпы билим берүүчү мектептерде информатика предметин окутууга өзгөчө көңүл бурулуусун шарттайт. Себеби, окуу процессин санариптештирүү менен окутуу материалдарын электрондук базасын түзүү үчүн информатика мугалиминин даярдыгы зарыл.

Окуу процессин уюштуруу үчүн санариптик каражаттарды колдонуу жана окутуу үчүн окуу материалдардын электрондук түрлөрүн колдонуу боюнча республикада бир нече иш-чаралар, конференциялар, семинарлар, тренингдер, конкурстар, тегерек үстөлдөр ж.б. өткөрүлүп, долбоордук иштер иштөөдө.

Демек, информатика предметин окутуу үчүн мугалим: - санариптик техникалык каражаттарды колдоно билүү; - электрондук материалдарды түзө билүү, аларды пайдалана алуу; - маалыматтык сабаттуулуктун болушу; - чогуу иштеген кесиптештерине электрондук материалдарды пайдаланууну үйрөтө билүү; - санариптештирүү боюнча өз алдынча иш-чараларды уюштуруу; - ата-энелер менен ИТ каражаттарын колдонуу боюнча туура кеңештерди берүү; - коомчулукта ИТ каражаттарын туура колдонууга үгүттөй алуу ж.у.с. компетенцияларга ээ болушу зарыл.

Ал эми окуучуларда: - маалыматтык сабаттуулук; - компьютерди колдонуу (аппараттык, программалык) билгичтиги; - электрондук информациялык-технологияны (ЭИТ) колдонуу; - электрондук материалдарды өз алдынча пайдалануу; - ата-энелерине, улуу муундагы адамдарга, досторуна электрондук ИТ үйрөтө билүү; - өз алдынча билим алууга (тил үйрөнүүгө, курстук окуулардан өтүүгө ж.б.) ЭИТны колдонуу ж.у.с. компетенциялардын калыптанышы маанилүү.

Талкуулоого сунуш кылынган маселелер

Информатика предметин окутууну жакшыртуу жана предметти окутууну өнүктүрүү проблемалары боюнча докладдарды окуу; семинарларды; тегерек үстөлдөрдү, конкурстарды ж.у.с. өткөрүү максатка ылайык.

Ошондой эле бул окуу жылындагы август методикалык кеңешмесиндеги информатика мугалимдеринин секциясында төмөндөгүдөй учурдун актуалдуу маселелерин талкуулоо сунуш кылынат:

□ Информатиканы 5-9-класстарда окутуу – билим берүү натыйжалары жана калыптандырылуучу компетенциялар.

□ Окутуу жана уюштуруу процессин санариптештирүү.

□ Электрондук база: ата-энелердин ишеними жана окуучулардын коопсуздугу.

□ Электрондук материалдар: окуу китептери, каражаттары, аларды түзүү жана колдонуу.

□ Компьютердик тесттерди жана башка баалоо каражаттарын окуучулардын жетишкендиктерин объективдүү баалоо үчүн пайдалануу.

□ Окуу процессинде окутуунун интерактивдүү заманбап каражаттарын (интерактивдүү доскаларды, электрондук китептерди ж.б.) колдонуу.

□ Электрондук китепканалар: актуалдуу маселелер жана аларды чечүүнүн жолдору.

□ Компьютердик класстарды эффективдүү пайдалануу жана аны интернетке туташтыруу.

□ Коммуникациялык-технологиялардын мектеп предметтериндеги колдонулуштары.

□ Санариптик берилиштер менен иштөөнүн жана аларды колдонуунун келечеги.

□ Мектеп окуучуларынын Интернетти колдонуу маданиятын калыптандыруунун мааниси.

□ Интернет оюндары жана социалдык тармактар: мектеп окуучуларынын арасындагы маселелер жана көйгөйлөр.

□ Окуучулардын долбоордук-изилдөөчүлүк иштери. Байланыш долбоорлор, веб-квесттер, конкурстар, олимпиадалар.

□ Адистик чеберчиликти жогорулатуу тутумунда информатика мугалиминин компетенциясын өркүндөтүү.

□ Билим берүү процессинде баалоонун жаңы технологияларын колдонуу.

□ Программалоо тили жана олимпиада.

Жаңы окуу жылында информатиканы окутуу багытында суроолор, сунуш-пикирлер болсо төмөнкү дарекке кайрылсаңыздар болот: Бишкек ш., Широкая 1А көчөсү, 211-кабинет же ika379@mail.ru электрондук почтасы. КР Билим берүү жана илим министрлигинин алдындагы Республикалык педагогикалык кызматкерлердин квалификациясын жогорулатуу жана кайра даярдоо институту.

Актуальность.

В 2019 году августовские совещания проходят по теме: «Развитие образовательного пространства Кыргызстана в контексте потребностей регионов и задач цифровизации». Актуальность преподавания информатики созвучна общей теме августовских совещаний.

Данная тематика соответствует Национальной стратегии устойчивого развития Кыргызской Республики на период 2020-2040 годы, основной цели реализации стратегии развития образования до 2020 года и Концепций цифровой трансформации «Цифровой Кыргызстан в 2019-2023 годы».

Согласно Стратегии ЕЭК ООН для образования в интересах устойчивого развития (ОУР) в базовое содержание информатики могут вводиться такие ключевые темы ОУР, как «компетентность, уверенность в себе, культурное многообразие, гражданственность, мир, этничность, справедливость, равноправие полов...».

На 2019/2020-ый учебный год для учителей информатики являются основными документами:

1. Национальная стратегия развития КР на 2018-2040 годы;

деленный предметным образовательным стандартом. Предмет «Информатика» изучается в 5-9 классах общеобразовательных школ в отдельных кабинетах, оснащенных компьютерной техникой.

В 2019/2020 учебном году учителям следует творчески подходить к решению целей и задач, поставленных учебной программой, и обеспечить их содержанием, которое направлено на достижение целей изучения информатики в школе.

Учебно-методические пособия для учителей и учащихся

В этом учебном году для 5-9 классов рекомендуются учебно-методические пособия, изданные в Кыргызстане:

• 5 класс. Информатика. Пособие для учителей. Орусулов Т., Касымалиев М., Кузнецов А., Босова Л. – Б., 2018.

• 6 класс. Информатика. Пособие для учителей. Орусулов Т., Касымалиев М., Кузнецов А., Босова Л. – Б., 2018.

• Примерное календарно-тематическое планирование по Информатике (5-9 классы). – Б., 2019.

• «Мектепте информатиканы окутуу» – информатик мугалимдер үчүн окуу колдонмо. Ибрайым кызы А., Мамбетакунов У.Э., Осипова Н.Н. – Б., 2017-ж.

ИНФОРМАТИКА

2. Концепция цифровой трансформации «Цифровой Кыргызстан 2019-2023»;

3. Государственный образовательный стандарт (Постановление Правительства КР от 2014 года);

4. Программа по предмету «Информатика», утвержденная в Кыргызской академии образования в 2018 году.

Место предмета информатики в Базисном учебном плане.

В этом учебном году учителям информатики следует обратить внимание на следующую сетку часов недельных нагрузок, касающихся предмета Информатики. Для школ с кыргызским и русским языками обучения: 5-6-7-9 классы – 1 час в неделю, 8 кл. – 2 часа в неделю. Для школ с узбекским/таджикским языками обучения: с 5 по 9 класс – 1 час в неделю.

Согласно Базисному учебному плану, при проведении занятий по предмету информатики класс делится на 2 подгруппы, численностью учащихся 30 и более.

Также в БУП отмечено, что для школ-гимназий и школ-лицеев сохраняется гимназический и лицейский компоненты, которые реализуются через кружковую работу, чтение лекций, циклов, спецкурсов в лицейских и гимназических классах.

Общеобразовательные организации вправе оказывать дополнительные образовательные услуги, в т.ч. и платные, учащимся с углубленным изучением отдельных предметов сверх БУП, не превышая допустимую предельную нагрузку. Оплата может производиться за счет родителей, спонсоров и местного бюджета.

Базовое содержание информатики обеспечивает обязательный минимум подготовки учащихся по информатике, опре-

• Көңүлдүү оюндардагы информатика: Окуучулар үчүн окуу курал. Мамбетакунов У.Э., Ибрайым кызы А. – Б., 2016-ж.

• Интернет: колдонуу маданияты жана мүмкүнчүлүктөрү. Окуучулар жана жалпы колдонуучулар үчүн кошумча окуу курал. Ибрайым кызы А. – Б. 2015-ж.

• Эсептөө системалары. Информатика предмети боюнча кошумча окуу курал. Ибрайым кызы А., Кулмурзаева Н. – Б., 2017.

• Алгоритм. Кошумча окуу курал. А.Ибрайым кызы. – Б., 2018.

• «Жумушчу дептер» – 5-класстын окуучулары үчүн. Ибрайым кызы А. – Б., 2018-ж.

• «Жумушчу дептер» – 6-класстын окуучулары үчүн. Ибрайым кызы А. – Б., 2018-ж.

• «Жумушчу дептер» – 7-класстын окуучулары үчүн. Ибрайым кызы А. – Б., 2017-ж.

• «Жумушчу дептер» – 8-класстын окуучулары үчүн. Ибрайым кызы А. – Б., 2017-ж.

А также рекомендуется использовать дополнительные учебники и учебно-методические пособия, предназначенные для изучения Информатики в общеобразовательных школах.

Особенности преподавания информатики в этом учебном году

2019 год объявлен «Годом развития регионов и цифровизации страны» указом президента Кыргызской Республики Сооронбаем Жээнбековым. В связи с этим в республике проводятся различные мероприятия по продвижению цифровых основ развития страны. Например, «Түндүк», «Безопасный город», «Электронная очередь», Единное окно – портал государственных услуг и другие.

Внедрение цифровых технологий во все сферы государства оказывает большое влияние и на образование. Это означает необходимо обратить особое внимание на предмет информатики в общеобразовательных школах. Учителя информатики должны быть готовы к внедрению цифровых технологий, поскольку цифровизация затрагивает также и процесс обучения (применение электронные материалы обучения, эффективное использование цифровых технологий и материально-технической базы и т.д.).

В республике проводится ряд мероприятий, таких как конференции, тренинги, семинары, круглые столы по помощи в организации учебного процесса с применением цифровых технологий.

Поэтому, учителя информатики должны обладать следующими компетенциями:

- уметь применять цифровые технологии;
- уметь разрабатывать электронные материалы;
- обладать информационной грамотностью;
- организовывать различные мероприятия по цифровизации;
- уметь научить коллег использовать электронные материалы и т.д.

У учащихся должны сформироваться следующие компетенции:

- информационная грамотность;
- умение работать на компьютере (аппаратное и программное обеспечение);
- применение электронных информационных технологий и т.д.;

Актуальные вопросы для обсуждения

В целях эффективности августовских совещаний учителям информатики рекомендуется проводить семинары, «круглые столы», презентации, публичные доклады о состоянии и результатах развития обучения информатике и ИКТ и о цифровизации образования.

Для обсуждения учителям информатики предлагаются следующие актуальные вопросы:

□ Преподавание информатики в 5-9 классах – ожидаемые образовательные результаты и формирующие компетенции.

□ Цифровизация учебного, организационного процесса.

□ Электронные данные: уверенность родителей и безопасность учащихся.

□ Электронные материалы: создание и применение.

□ Применение компьютерных тестирований и других оценочных ресурсов для объективной оценки достижений учащихся.

□ Электронные библиотеки – использование репозитория (www.lib.kg) и других открытых образовательных ресурсов.

□ Возможности электронных форм учебников для организации образовательной деятельности учащихся по информатике.

□ Организация проектно-исследовательской деятельности с учащимися по информатике. Сетевые проекты, веб-квесты, конкурсы и олимпиады по информатике.

□ Проблемы эффективного использования компьютерных классов и подключение их к интернету.

□ Применение интерактивных средств обучения (интерактивные доски, электронные учебники и т.д.) в учебном процессе.

□ Использование интернета и мультимедийных технологий на уроках информатики.

□ Формирование культуры учащихся по использованию интернета («Год нравственности, воспитания и культуры») - профилактика Интернет-зависимости.

□ Успешные практики учителей в преподавании информатики (мировой, республиканский, местный опыт).

□ Совершенствование профессионального мастерства учителей информатики в системе повышения квалификации.

□ Принципы разработки критериев для оценки разных типов работ.

□ Разное: уточнение различных мероприятий, конференций, тематики классных часов и круглых столов.

По возникшим вопросам или просьбам просим обращаться по адресу: г.Бишкек, ул. Широкая 1А, Республиканский институт повышения квалификации и переподготовки педагогических работников при МОН КР. 211 каб. или по электронной почте: ika379@mail.ru.

ИБИРАЙЫМ кызы А.,
КАЙДИЕВА Н.К.

Методические рекомендации по использованию новых учебников по английскому языку. 3-6 классы

Уважаемые коллеги!
В статье приводятся опечатки в учебниках по английскому языку для 3-6-го классов, которые будут исправлены в следующих изданиях, но присутствуют в действующих. При использовании учебников просим Вас учитывать указанные рекомендации. Материал представлен в виде таблицы.

3 класс		
Страница	Написание в действующем издании учебника	Необходимая коррекция
Стр. 65	 a bad	a bed
Стр. 71, упр. 2. Задание.	Find 12 worlds.	Find 12 words.
Стр. 77, упр. 1 список слов, первая и вторая строчки	eraser pencil notebook book student ruler pencil case schoolbag sharpener desk chair door window teacher blackboard pen	Слово pencil-case читать как одно слово. Не переносится.
Стр. 86, упр. 4	h) bkela	h) bkela
Стр. 88, упр. 2, предложение 4	shcoolbag	schoolbag
Стр. 106, упр. 4	 scate	skate
Стр. 114	A: What’ those?	A: What’re those?
Стр.142, упр. 1с) слово № 4	Quac!	Quack!
Стр. 159, упр. 3	 _n_ng_	 _n_g_
Стр. 159, упр. 4	6. paergs _____	6. anbaan _____
Стр. 200 упр. 4 игра		GO FORWARD ONE SQUARE

4 класс																																		
Страница	Вариант в учебнике	Коррекция																																
Стр. 102 последняя строка	What do you do in the afternoon.?	What do you do at night?																																
Стр. 117	<div>4. Read the words.</div> <table><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>pie</td><td>tie</td><td>lie</td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>night</td><td>light</td><td>right</td><td>high</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>sky</td><td>fly</td><td>spy</td><td>cry</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>mic</td><td>nin</td><td>whit</td><td>pin</td></tr></table> <div>5. Look at the pictures, read the sentences and write the letters. Then read aloud.</div>					pie	tie	lie						night	light	right	high					sky	fly	spy	cry					mic	nin	whit	pin	right
																																		
pie	tie	lie																																
																																		
night	light	right	high																															
																																		
sky	fly	spy	cry																															
																																		
mic	nin	whit	pin																															

Стр. 135	4 _____ootball	football												
Стр. 147 таблица	<table><tr><td>I</td><td>am (not)</td><td rowspan="3">playing cooking sleeping doing homework watching TV</td><td rowspan="3">now. right now. at the moment.</td></tr><tr><td>You We They</td><td>is (n't)</td></tr><tr><td>He She It</td><td>are(n't)</td></tr></table>	I	am (not)	playing cooking sleeping doing homework watching TV	now. right now. at the moment.	You We They	is (n't)	He She It	are(n't)	М е н я е м местоимения местами He/She/Itis(n't) You/We/They are(n't)				
I	am (not)	playing cooking sleeping doing homework watching TV	now. right now. at the moment.											
You We They	is (n't)													
He She It	are(n't)													
Стр. 148	1-Bakai	1-Masha												
Стр. 151 таблица	<table><tr><td rowspan="3"></td><td>I</td><td>am (not)</td><td>playing</td><td rowspan="3">now. right now. at the moment.</td></tr><tr><td>You We They</td><td>is (n't)</td><td>cooking sleeping doing homework</td></tr><tr><td>He She It</td><td>are (n't)</td><td>watching TV</td></tr></table>		I	am (not)	playing	now. right now. at the moment.	You We They	is (n't)	cooking sleeping doing homework	He She It	are (n't)	watching TV	М е н я е м местоимения местами. He/She/Itis(n't) You/We/They are(n't)	
	I		am (not)	playing	now. right now. at the moment.									
	You We They		is (n't)	cooking sleeping doing homework										
	He She It	are (n't)	watching TV											
Стр. 152 упр. 3	Транскрипция [eɪ]	Транскрипция [əʊ]												
Стр. 204 вторая таблица снизу	<table><tr><th colspan="4">Questions with question words</th></tr><tr><td>When</td><td rowspan="3">do</td><td rowspan="3">he she it</td><td>get up?</td></tr><tr><td>What</td><td>like doing?</td></tr><tr><td>Where</td><td>live?</td></tr></table>	Questions with question words				When	do	he she it	get up?	What	like doing?	Where	live?	Глагол do во втором столбике читаем как does
Questions with question words														
When	do	he she it	get up?											
What			like doing?											
Where			live?											

5 класс.		
Страница	Вариант в учебнике	Коррекция
Стр. 46, упр. 2, диалог – строка 7	intheir	in their
Стр.84, таблица	Отсутствует вопросительная форма предложения	_____/I/you/he/she/it/we/they sing?
Стр. 141, упр. 3 строка 1	defeateda	defeated a
Стр. 211, таблица	Comparative form	Superlative form
Стр. 280, вопросы к тексту		Вопрос 5 не используем

6 класс.		
Страница	Вариант в учебнике	Коррекция
Стр. 3, упр. 1 b	My names's	My name is
Стр. 14, упр. 9 a	What's the ____ for today's?	What's the ____ for today?
Стр. 19, упр. 5 b	What from rules from the text above would you like to have in your school?	What rules from the text above would you like to have in your school?
Стр. 35, упр. 3	I'm so realistic in setting of my study goals.	I'm so realistic in setting my study goals.
Стр. 36, упр. 6	I'm so realistic in setting of my study goals.	I'm so realistic in setting my study goals.
Стр. 49, упр. 2 a	Who do 12-year old teenagers spend more time: their friends or their family?	Who do 12-year old teenagers spend more time with: their friends or their family?
Стр. 84, упр. 2 с	11500	11,500
Стр. 126	Project Work “Traditional holidays in Kyrgyzstan”	Project Work “Traditional holidays in Kyrgyzstan”
Стр. 139, упр. 7 с	Ask you partner the questions from exercise 7 a.	Ask your partner the questions from exercise 7 a.
Стр. 152, упр. 3	Match the headings to the paragraphs (1-4) in the Aigul's composition.	Match the headings to the paragraphs (1-4) in Aigul's composition.
Стр. 152, упр. 4	Do you agree with the Aigul's statement ...	Do you agree with Aigul's statement ...
Стр. 153, упр. 6	If you touch a fire	If you touch fire
Стр. 213, упр. 2a	... a story weather will be soon.	... a stomy weather will be soon.

Независимая аккредитация вузов.

Опыт Агентства EdNet

Агентство по гарантии качества в сфере образования «EdNet» на сегодняшний день является одним из признанных Министерством образования и науки аккредитационных агентств, которое проводит оценку качества образования в вузах, колледжах и лицеях страны. Начиная с 2016 года Агентством EdNet было проведено более 100 аккредитаций в 15 вузах страны. Независимая аккредитация проводится для того, чтобы оценить реальный уровень качества образования в стране и предоставить общественности информацию, которая может быть полезна при выборе учебного заведения для обучения. Без аккредитации ни одно учебное заведение не имеет право выдавать дипломы своим выпускникам.

Аккредитация Агентством EdNet проводится по 37 критериям, включая такие показатели как содержание учебных материалов, качество преподавательского состава, методы обучения, применяемые образовательным учреждением, качество инфраструктуры, а самое главное качество результатов обучения – на сколько то, чему обучают в вузе, соответствует требованиям рынка труда. Агентство EdNet на сегодня является единственным аккредитационным агентством, которое предоставляет полный отчет о проведенных аккредитациях общественности – с 2019 года. Со отчетами по результатам аккредитации можно ознакомиться на сайте агентства www.accreditation.kg. Эта информация позволит всем самостоятельно оценить качество образования в том или ином вузе, колледже, лицее. Для проведения независимой оценки качества Агентство привлекает экспертов из Казахстана, Грузии, Турции, Румынии, Литвы, Франции, Великобритани и США. В этом направлении Агентство тесно сотрудничает с немецким аккредитационным агентством, Российским аккредитационным агентством и Астанинским Аккредитационным Агентством. При этом для аккредитации медицинских программ, Агентство приглашает экспертов из WFMA – Всемирной Федерации Медицинского Образования. Начиная с 2015 года Агентство EdNet является единственным в Кыргызстане полноправным членом Международной Сети Агентств по Гарантии Качества в Высшем Образовании – INQAAHE и единственным партнером из Кыргызстана Европейской сети по гарантии качества ENQA, что подтверждает соответствие критериев, принципов и процедур независимой аккредитации Агентства EdNet международным стандартам.

Почему так важно обращать внимание на наличие у вуза сертификата о прохождении аккредитации и знакомиться с отчетами по аккредитации на сайте агентств? Во-первых, предоставление полной отчетности обществу гарантирует прозрачность и объективность проведения независимой оценки качества образования. Во-вторых, прохождение аккредитации, свидетельствует, что в образовательном учреждении ведутся системные работы по улучшению условий обучения, повышению качества обучения, и проводится постоянная работа, направленная на удовлетворение потребностей работодателей в качестве выпускаемых специалистов. Агентство EdNet рекомендует обращать внимание на статус аккредитации в образовательных учреждениях, а также деятельность самих аккредитационных агентств, и требовать у данных организаций высокого уровня проводимых ими работ, связанных с повышением качества. Только совместными усилиями можно добиться системных изменений в улучшении качества обучения в нашей стране.

Ниже предлагаем ознакомиться с перечнем образовательных программ, получивших аккредитацию в Агентстве EdNet в 2018-2019 учебном году.

Наименование ВУЗа	Название образовательной программы	Уровень	Срок действия серти-фиката
Академия туризма	580200 «Менеджмент»	магистратура	08.04.2024
	600200 «Туризм»	магистратура	08.04.2024
Американский Университет в Центральной Азии	530600 «Журналистика»	бакалавриат и магистратура	08.04.2024
	571100 «Телевидение»	бакалавриат	22.05.2024
	550700 «Педагогика»	магистратура	25.06.2024
Международный Университет в Центральной Азии	510300 «Информационные технологии»	бакалавриат	29.04.2024
	531100 «Лингвистика»	бакалавриат	29.04.2024
	550700 «Педагогика»	бакалавриат	29.04.2024
	530800 «Международные отношения»	бакалавриат	29.04.2024
Ошский государственный университет	531500 «Регионоведение»	бакалавриат и магистратура	29.04.2020
	530800 «Международные отношения»	бакалавриат	29.04.2024
	530500 «Юриспруденция»	магистратура	29.04.2024
	530200 «Политология»	магистратура	29.04.2024
	520100 «Химия»	магистратура	29.04.2024
	520200 «Биология»	магистратура	29.04.2024
	520400 «География»	магистратура	29.04.2024
	530300 «Филологическое образование»	бакалавриат	29.04.2024
	530300 «Филологическое образование»	магистратура	29.04.2024
	531000 «Филология»	магистратура	29.04.2024
	531100 «Лингвистика»	бакалавриат	29.04.2023
	531100 «Лингвистика»	магистратура	29.04.2023
	531600 «Теология»	магистратура	29.04.2020
	530500 «Юриспруденция»	бакалавриат	29.04.2023
	580500 «Бизнес информатика»	бакалавриат	29.04.2023
	550100 «Естественнаучное образование»	магистратура	29.04.2023
	540200 «Социальная работа»	магистратура	21.05.2020
	030500 «Правоохранительная деятельность»	среднее профессиональное образование	29.04.2020
	032002 «Документационное обеспечение управления и архивоведение»	среднее профессиональное образование	29.04.2020
	050717 «Теология»	среднее профессиональное образование	29.04.2020
	111801 «Ветеринария»	среднее профессиональное образование	29.04.2020
	100201 «Туризм»	среднее профессиональное образование	29.04.2024
Кыргызско-Германский институт прикладной информатики	«Информатика»	бакалавриат и магистратура	21.05.2024
Таласский Государственный Университет	710200 «Информационные системы и технологии»	бакалавриат	03.06.2020
Международный университет инновационных технологий	580100 «Экономика»	магистратура	03.06.2024
	580200 «Менеджмент»	магистратура	03.06.2024
Кыргызский государственный университет строительства, транспорта и архитектуры им. Н. Исанова	710100 «Информатика и вычислительная техника»	магистратура	03.06.2023
	710300 «Прикладная информатика»	магистратура	03.06.2023
	510200 «Прикладная математика и информатика»	магистратура	03.06.2023
	531200 «Компьютерная лингвистика»	магистратура	03.06.2023
	590100 «Информационная безопасность»	магистратура	03.06.2023
	710200 «Информационные системы и технологии»	магистратура	03.06.2023
Институт инновационных профессий	580200 «Менеджмент»	магистратура	03.06.2023
Международный Кувейтский университет	530600 «Журналистика»	магистратура	03.06.2023
	530800 «Международные отношения»	бакалавриат	03.06.2023
	531100 «Лингвистика»	бакалавриат	03.06.2023

КУТ БИЛИМ

Коомдук-педагогикалык жана илимий-популярдуу басылма

1953-жылы 7-апрелде негизделген

ГЕЗИТ ЭЭСИ:

КР Билим берүү жана илим министрлиги

Индекс 68411.

Катталуу күбөлүгү №166363-3301-У-е

Башкы редактор

Кубат ЧЕКИРОВ

Тел.: 62-04-86

Телефондор:

Башкы редактордун орун басары жана реклама маалымат борбору: 62-04-81

Бухгалтерия: 62-11-95

Башкы редактордун орун басары: 62-04-68

Кабарчылар: 62-11-96

Компьютердик бөлүм: 62-04-93

WhatsApp 0555-83-83-03

«Учкун» АК басмакана-сын­да басылды

Заказ №1387

Нускасы: 7957

БИЗДИН ДАРЕК:

720040

Бишкек шаары, Тыныстанов көчөсү, 257.

Е-mail: kutbilims@mail.ru

Начало каждого нового учебного года у детей Кыргызстана связано с новыми горизонтами освоения знаний с новыми друзьями, и конечно, с новыми учебниками и учебными пособиями. Глобальный процесс развития учебного книгоиздания в Кыргызстане связан, как и любой другой проект, с определёнными трудностями, частными проблемами. Но в целом, эта совместная работа Министерства образования и науки, авторов и издательства даёт чёткие фундаментальные результаты.

Одним из примеров качества такой работы служит линия национальных учебников по английскому языку, разрабатываемая авторским коллективом Школы английского языка «Лингва» под руководством Назарбековой Гульнары Джусупбековны и ОсОО «Издательство «Аркус». Одним из преимуществ нового продукта является комплексность – вместе с учебниками разрабатываются методические пособия для учителя, рабочие тетради и аудиоматериалы. Эти комплекты уже получили высокую оценку на международных выставках и конференциях, в которых принимало участие «Издательство «Аркус», но конечно, в первую очередь, хорошие отзывы дают отечественные учителя английского языка:

«С изданием новых национальных учебников английского языка многие вопросы и вытекающие из них проблемы ушли в прошлое. Мои ученики теперь имеют великолепную возможность работать не только с учебником, но и использовать на своих уроках или в качестве домашнего задания рабочие тетради по английскому языку! Что полезного и интересного в этих рабочих тетрадях? Дети любят решать кроссворды, головоломки – это аксиома. И они включены в рабочие тетради! Ученики с огромным рвением выполняют предложенные задания, возвращаясь к пройденному материалу в непринуждённой форме, находят соответствия, вставляют пропущенные слова и многое другое. Кроме того, задания рабочих тетрадей направлены на реализацию требований современного образовательного стандарта» (Султанова Динара Шаршенбаевна, учитель английского языка средней школы им. Жумагул уулу Алымкула, село Сасык Булак Таласской области)

ОСОБОЕ ВНИМАНИЕ РАБОЧИМ ТЕТРАДЯМ ОТВОДЯТ И АВТОРЫ УМК:

Рабочие тетради по английскому языку являются компонентами целостных учебно-методических комплексов, которые также включают учебники, методические пособия для учителей и аудио-CD. Наличие рабочих тетрадей даёт учителю и ученику ряд преимуществ. Во-первых, рабочая тетрадь – это учебное пособие,

которое закрепляет и расширяет материал, содержащийся в учебнике. Она позволяет эффективно организовать процесс самостоятельной работы учащихся и обеспечивает более прочное усвоение материала, изложенного в учебнике. Во-вторых, рабочие тетради содержат не только типичные упражнения, но и занимательный материал, задания игрового характера, картинки. Тем самым их использование позволяет сделать процесс обучения более интересным и увлекательным, мотивирует учащихся к изучению иностранного языка. Систематическое использование рабочих тетрадей помогает при подготовке к контрольным и проверочным работам, так как весь пройденный материал собран в одном месте, а не на разрозненных листах и фотокопиях. Наконец, рабочие тетради экономят время и, как это не странно, материальные средства как учителя, так и родителей. Сейчас уже никто не думает, что иностранный язык можно выучить, лишь занимаясь в

классе. Необходимо заниматься и вне школы, дома. А для этого требуется дидактический материал. При наличии рабочей тетради ни учителю, ни родителям не нужно тратить ни время, ни средства на поиск и копирование материала. Авторы рабочих тетрадей уже позаботились о том, чтобы задания, содержащиеся в рабочих тетрадях, отвечали задачам, поставленным в учебнике, развивали все виды речевой деятельности и помогали прочно усвоить пройденный материал в занимательной форме. Таким образом, рабочие тетради, составляя единое целое с учебниками, к которым они разрабатываются, значительно повышает эффективность процесса обучения. (Анна Георгиевна Фатнева, автор УМК по английскому языку)

Нужно сказать, что рабочие тетради – это индивидуальные учебные пособия, которые служат ученику в течение одного года обучения, поэтому о приобретении этого компонента УМК должны позаботиться родители учащихся. Особое внимание при этом нужно уделить полиграфическому качеству учебных пособий. Не приобретать контрафактную (незаконно изготовленную в кустарных условиях) продукцию. Визуально отличить обычное издание от контрафактного простому покупателю очень сложно – в большинстве случаев покупатель не замечает отличия. В связи с этим издательство разместило на рабочих тетрадях голографический знак, который служит своеобразной защитой от подделки. Защитный знак гарантирует родителям качество и безопасное для детей использование рабочих тетрадей. Почему это важно? Контрафактные учебники и рабочие тетради не соответствуют гигиеническим требованиям, это может привести к развитию повышенного зрительного утомления и способствовать развитию близорукости. Некачественная краска может содержать токсичные вещества, что вызывает функциональную кумуляцию, то есть накопление вредных веществ в организме. При использовании качественного продукта родители будут радоваться образовательным результатам вместе со своими детьми.

«Мой сын проявил интерес к английскому языку сравнительно недавно. Мы обратились в студию детского развития My Studio. Нам предложили рабочую программу, и на уроках применялись некоторые задания из школьного учебника и рабочей тетради, в том числе и творческие. Женя не являлся глубоким поклонником языка раньше, но благодаря творческим заданиям он заинтересовался языком. Больше всего его привлекло то, что он сам составлял проекты и писал разные истории по-английски. Другой момент, который его заинтересовал, интересные тексты про историю Кыргызстана» (Мария Петровна ПОПОВА, мама ученика 6 класса школы-гимназии имени Д. П. Зубкова, г. Кант, Чуйская область).

Информационно-методический центр
издательства Аркус, г. Бишкек

РАБОЧИЕ ТЕТРАДИ ПО АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ – ЭФФЕКТИВНЫЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ ИНСТРУМЕНТ

А. Г. Фатнева, Н. Э. Цуканова

Н. Э. Цуканова, А. Г. Фатнева

АНГЛИС ТИЛИ

Окутуу кыргыз тилинде жүргүзүлгөн мектептер үчүн
жумушчу дептер

АНГЛИЙСКИЙ ЯЗЫК

Рабочая тетрадь

для школ с русским языком обучения

О. Р. Балута, Ч. А. Абдышева

Англис тили

Окутуу кыргыз тилинде жүргүзүлгөн
мектептер үчүн
жумушчу дептер

